Los Hechos

Chī māstā'ca Espíritu Santo

1 Icuaniyān, Teófilo, a'cxni' ictzo'kli pūla a'ktin
ca'psnap, ictzo'kli ixlīpō'ktu tū Jesús lītzuculh
tlahua ē māsu'yu.
2 Ictzo'kli tū tlahualh hasta a'cxni' a'lh nac
a'kapūn. A'cxni' jāna'j ixa'n nac a'kapūn, Jesús
cāmaxquī'lh a'ktin līmāpa'ksīn ixapóstoles tī
ixcālacsacnī't. Cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata
Espíritu Santo chī tzē natascuja.
3 A'cxni' Jesús ixpātīni'nī'ttza', xla' xalakahuan
cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Xla' tlahualh lhūhua'
tū māsu'yulh ixlīcāna' xalakahuan ixuanī't Jesús.
Cātasu'yuni'lh hasta jā chā'lh tu'pu'xam quilhta-
macuj. Ixcālītā'chihuīna'mā'lh chī māpa'ksīni'n
Dios.
4 A'cxni' ixcātā'takēstoknī't Jesús cāhuanilh:
—Jāna'j cataxtutit nac Jerusalén. Caka'lhī'tit
tū nacāmaxquī'yān quinTāta'. Huā'mā' quit
iccāhuaninī'ta'ntza' hui'xina'n.
5 Ixlīcāna', Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Xtum
chī nalī'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxquī'yān
Espíritu Santo. Palaj nacātamaxquī'yān —cāhuanilh
Jesús.

Jesús a'lh nac a'kapūn

6 Tī ixtatakēstoknī't takelhasqui'nīlh:
—Māpa'ksīni', ¿ē chuhua'j nahui'lī'ya' a'ktin
līmāpa'ksīn nac Israel?
7 Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jāla catica'tzītit tzamā' quilhtamacuj a'cxni' nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'cxni' namacamin huā'mā' tū nala. Ū'tza' tī māpa'ksīni'n.
8 Hui'xina'n namaktīni'nā'tit lītli'hui'qui
a'cxni' Espíritu Santo nacālakminān. Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit quimpālacata nac Jerusalén ē na ixlīpō'ktu Judea ē Samaria ē ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj.
9 A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā' xla' palaj
tunca tzuculh tā'kayāhua na ixlacatīnca'n. Tanūlh nac a'ktin poklhnu' tū lītatzē'kli.
10 Xlaca'n ixtatalacayāhuayāna'lh a'cxni'
Jesús ixa'mā'lh tālhmā'n. Xamaktin tatāyachi chā'tu' chi'xcuhuī'n ixlacatzuna'jca'n. Ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n xastala'nka'.
11 Xlaca'n tachihuīna'nli:

—Hui'xina'n chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Galilea, ¿tū ixpālacata talacayāhuapāna'ntit nac a'kapūn? Ū'tza' huā'mā' Jesús, tī tā'kayāhuamā'lh nac a'kapūn na milacatīnca'n, chuntza' nataspi'tpala ā'maktin —cāhuanica.

Lacsacca Matías natahui'la ixlakxoko Judas

12 Apóstoles tayujchi nac sipej jā huanican
Olivos. Huā'mā' sipej ixlacatzuna'j nac Jerusalén ixlīmakat a'cxtim chī tzē natlā'huancan a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. Xlaca'n tataspi'tpālh nac Jerusalén.
13 A'cxni' tachā'lh xlaca'n tatahua'ca'lh tālhmā'n.
A'ntza' ixtahui'lāna'ncha' Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés ē Felipe ē Tomás ē Bartolomé ē Mateo ē

Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón Zelote ē Judas
ixtā'tin Jacobo.
14 Ixlīpō'ktuca'n lacxtim ixta'orarlamā'nalh. Nā
puscan ixta'orarlamā'nalh ē María tī ixtzī' Jesús ē
nā ixtā'timīn Jesús.
15 Tī ixtahui'lāna'lh a'ktin ciento ē
ā'kelhapu'xam. Huā'mā' quilhtamacuj Pedro tāyalh
ixlacpu'na'nca'n tā'timīn. Cāhuanilh:
16 —Tā'timīn, chuntza' ixlacasqui'nca
na'a'kspula tū huan ixtachihuīn Dios jā David
līhuanli pūla ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. David
līchihuīna'nli Judas. Ū'tza' huā'mā' Judas tī
cāpūlani'lh xlaca'n tī tachi'palh Jesús.
17 Ū'tza' huā'mā' Judas tī ixquincātā'latlā'huanān.
Nā ū'tza' ixtā'scuja Dios chuntza' chī quina'n
tā'scujāuj Dios.
18 Huā'mā' tumīn tū tlajalh ixpālacata tū tlahualh
tū jā tze lītamāhuaca ti'ya't. Judas tālhmā'n mincha'
ē taxtuni'kō'lh ixpālūhua'.
19 Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén
taca'tzīkō'lh huā'mā'. Ū'tza' līmāpācuhuīca
ti'ya't Acéldama. Nā ixtachihuīnca'n Acéldama
huanicu'tun ti'ya't ixtapalh ka'lhni'.
20 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios nac
libro ixtacuhuīni' Salmos:
Calakmaka'nca ixchic.
A'ntza' jā tī chā'tin catitahui'lalh.
Nā tatzo'kni' chuntza':
Ā'chā'tin catahui'lapālh na ixtascujūt.
21 Pedro chihuīna'mpālh:
—Catanūlh chā'tin ixlakxoko Judas
tī ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Jesús
ixquincātā'latlā'huanān.

22 Catahuī'lh chā'tin tī ixquincātā'latlā'huanān
a'cxni' Juan mā'kpaxīlh Jesús hasta a'cxni' Jesús
a'lh nac a'kapūn. Ū'tza' nala hua'chi quina'n ē
nalīchihuīna'n chī Jesús lacastālancuana'nli.
23 Cālacsacca chā'tu' chi'xcuhuī'n. Ixtacuīni'
chā'tin José tī ixuanican Barsabás ē Justo. Ē
ā'chā'tin huampala ixtacuhuīni' Matías.
24 Ē tatlahualh oración ē tahuanli chuntza':
—QuinDiosca'n, hui'x cālakapasni'ya'
ixlīstacna'ca'n ixlīpō'ktuca'n chi'xcuhuī'n. Hui'x
caquilāmāsu'yuni'uj tī hui'x lacsacnī'ta' huā'mā'
chā'tu'.
25 Ū'tza' natā'scujān chī apóstol. Natahui'la
ixlakxoko Judas tī makxtekli ixtascujūt ē tlahualh
tū jā tze. Ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.
26 Tlahuaca a'ktin talacsacni' tī napāxtoka.
A'cxni' laktzī'nca ū'tza' Matías pāxtokli. Ē
ū'tza' līchi'palh tzamā' tascujūt. Ū'tza' lacchā'lh
ixlīkelhacāujtu' apóstoles.

2

Macaminca Espíritu Santo

1 A'cxni' chilh ixquilhtamacuj Pentecostés,
ixlīpō'ktuca'n ixtatakēstokkō'nī't.
2 Xamaktin macasā'nalh tū ixmimā'cha' nac
a'kapūn. Kexmatca hua'chi palha' ū'ni' ixmimā'lh
pō'ktu nac chic jā ixtahui'lāna'lh.
3 Cātasu'yuni'lh hua'chi sī'ma'kā't tū tasu'yulh
hua'chi macscut. Cālakchā'lh chā'tunu' xlaca'n.
4 Ixlīstacna'ca'n talītatzumakō'lh Espíritu Santo.
Tatzuculh tachihuīna'n a'katunu' tachihuīn tū
cāmaxquī'lh Espíritu Santo natachihuīna'n.

5 Ixtahui'lāna'lh nac Jerusalén israelitas,
chi'xcuhuī'n tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Xlaca'n
ixtaminkō'nī't xala' calhāxcuhuālh.
6 A'cxni' takexmatli tū macasā'nanli,
tatakēstokkō'lh ixlīpō'ktuca'n. Jā ixtaca'tzī chā'tunu'
chī ixtakexmatmā'nalh chī ixtachihuīnca'n.
7 Ixtalītamakchuyīmā'nalh ē talāhuanilh:

—Hua'chi jā xala' nac Galilea tī tachihuīna'mā'nalh.
8 ¿Chī kexmatāuj huā'mā' tachihuīn tū
chihuīna'nāuj līchā'tunu' quina'n?
9 Makapitzīn quina'n xala' nac Partia ē Media ē
Elam ē Mesopotamia ē Judea ē Capadocia ē Ponto
ē Asia.
10 Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Frigia ē
Panfilia ē Egipto ē xala' nac África ā'chulā'
pekanācha' Cirene. Ā'makapitzīn xala' nac Roma
tī taminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Makapitzīn
xlaca'n talīlacastacni' israelitas ē ā'makapitzīn
tamaktanūkō'lh na ixtamāsu'yunca'n israelitas.
11 Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Creta ē Arabia.
Quina'n cākexmatni'yāuj tzamā' chi'xcuhuī'n, xala'
nac Galilea, chī tachihuīna'mā'nalh tū quintachihuīnca'n.
Quincātalīchihuīna'mā'n tū lītlahuamā'lh
Dios ixlītli'hui'qui —talāhuanilh.
12 Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīkō'lh ē jā ixtaca'tzī chī
līlamā'lh. Talākelhasqui'nīlh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'?
13 Makapitzīn ixtalīkelhkamāna'mā'nalh ē
ixtaquilhuamā'nalh:

—Huā'mā' chi'xcuhuī'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'nli tachi'xcuhuī't

14 Pedro tāyalh ē ā'makapitzīn apóstoles ē palha'
chihuīna'lh:
—Iccāhuaniyān chi'xcuhuī'n israelitas ē
milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit nac
Jerusalén. Caca'tzītit hui'xina'n huā'mā' ē
cakexpa'ttit quintachihuīn.
15 Tzamā' chi'xcuhuī'n jā taka'chī chī
puhua'nā'tit hui'xina'n. Jā taka'chī ixpālacata
xmān makna'jāstza' tzi'saj.
16 Huā'mā', tū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit ē
kexpa'tpā'na'ntit, ū'tza' līchihuīna'nli profeta Joel
makāstza'. Joel huanli:
17 Chuntza' Dios huanli:
A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj na'iccāmacamini' quinEspíritu ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.
Minka'hua'chanca'n ē mintzu'ma'janca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.
Minka'hua'chanca'n natalakachuya ē lakkōlu'n natalakahuāna'n.
18 Ixlīcāna' na'iccāmacamini' xlaca'n quinEspíritu huā'mā' quilhtamacuj tī quintatā'scuja, chi'xcuhuī'n ē puscan.
Xlaca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.
19 Na'icmāsu'yu lī'a'cnīn tālhmā'n nac a'kapūn ē natasu'yu tū talī'a'cnīn chi'xcuhuī'n nac cā'ti'ya'tna'.
Natatasu'yu ka'lhni' ē lamana' ē mixini' tū hua'chi jini'.
20 Chi'chini' jā naxkaka ē mālhcuyu' natasu'yu chī ka'lhni'.
Ā'līstān namin ixquilhtamacuj Māpa'ksīni' Jesucristo a'cxni' namimpala.
Nala a'ktin quilhtamacuj xaka'tla'.

Nalaktzī'ncan tū na'a'nan.
21 Nala chuntza': Catīxcuhuālh tī nata'sani' Māpa'ksīni' namaktāya, ū'tza' na'a'kapūtaxtu.

22 Pedro chihuīna'mpālh:

—Chi'xcuhuī'n israelitas, cakexpa'ttit huā'mā' tachihuīn. Dios cāmāsu'yuni'n hui'xina'n ū'tza' macamilh Jesús xala' nac Nazaret. Cāmāsu'yuni'n huā'mā' ixpālacata lī'a'cnīn tū lītlahualh Jesús ixlītli'hui'qui Dios na milacatīnca'n. Huā'mā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit.
23 A'cxni' macamāstā'ca Jesús, ē hui'xina'n hua'ntit caxtokohua'ca'ca ē camāmaknīnīca. Tī tamaknīlh Jesús, xlaca'n jā tzeya chi'xcuhuī'n. Huā'mā' kentaxtūlh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios tū jāla talakpalī ē chuntza' chī ixca'tzī Dios makāstza'.
24 Dios mālacastālancuanīlh Jesús ē līmāxtulh ixlītli'hui'qui līnīn ixpālacata Jesús jāla tamakxteka nac cā'līnīn.
25 David līchihuīna'nli Jesús ē huanli:

Pō'ktu quilhtamacuj xa'iclaktzī'n Māpa'ksīni' na quilacatīn.

Huī'lh na quimpekxtūcāna'j.

Chuntza' jā ictitamakchuyīlh.

26 Ū'tza' līpāxuhualh quilīstacna' ē icchihuīna'nli catūhuālh tū līpāxuhualh ixpālacata jā catimakxtekca quimacni'.

27 Hui'x jā catimakxtekti quilīstacna' nac cā'līnīn, ē jā catimakxtekti namasa quimacni'.

Quit miSka'ta' xatasicua'lanālani'.

28 Quimāsu'yuni'nī'ta' chī na'iclīlatā'kchoko.

Na'icka'lhī tapāxuhuān na milacatīn.

29 Pedro chihuīna'mpālh:

—Chi'xcuhuī'n, israelitas chī quit,
na'iccāhuaniyān tū ixlīcāna' ixpālacata
quimpapca'n David tī ixpuxcu'ca'n israelitas
ixuanī't. Xla' nīlh ē mā'cnūca. Huī'lhcus jā
mā'cnūca.
30 Xla' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. Ixca'tzī chī
Dios ixuanī't ixlīcāna' nahui'lī chī ixlīpuxcu' tī
ī'xū'nātā'nat David.
31 David ixca'tzī Cristo nalacastālancuana'n ē jā
catitahui'lacha' nac cā'līnīn ē jā catimasli ixmacni'
Cristo. Ū'tza' chuntza' lītzo'knulh David.
32 Dios mālacastālancuanīnī't huā'mā' Jesús.
Quilīpō'ktuca'n iclaktzī'nī'ta'uj huā'mā'.
33 Dios līmāhua'ca'lh Jesús ē līhui'līlh na ix-
pekxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxquī'lh Jesús Espíritu
Santo chuntza' chī huanli pūla. Nā Jesús macamilh
Espíritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' tū hui'xina'n
laktzī'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit chuhua'j.
34 David jā a'lh nac a'kapūn. Xla' huanli:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':
“Catahui'la'na quimpekxtūcāna'j
35 hasta a'cxni' quit na'iccāskāhuī' mintā'lāquiclhlaktzi'.”

36 Pedro chihuīna'mpālh:

—Catacatzīkō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Is-
rael huā'mā': Dios hui'līlh Jesús ixlīMāpa'ksīni'
ē ixlīCristo. Ū'tza' huā'mā' Jesús tī hui'xina'n
māxtokohua'ca'nīni'ntit.
37 A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyīlh.
Kelhasqui'nīca Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles:

—Chi'xcuhuī'n, ¿tū na'ictlahuayāuj?

38 Pedro cāhuanilh:

—Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n
ē ca'a'kpaxtit milīpō'ktuca'n hui'xina'n
na ixtacuhuīni' Jesucristo. Chuntza'
nacātamātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n ē Dios
nacāmaxquī'yān Espíritu Santo.
39 Ū'tza' tū Dios huanī't namāstā'. Huā'mā'
tzē namaktīni'nā'tit hui'xina'n. Nā tzē nata-
maktīni'n nā mincamana'ca'n ē nā ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' ē
ixlīpō'ktu tī nacāta'sani' Māpa'ksīni' quinDiosca'n.
40 Pedro cāhuanilh ē cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē
huanli:
—Ca'a'kapūtaxtutit ē chuntza' jā tila'yā'tit chī
huā'mā' tachi'xcuhuī't jā tze tī tahui'lāna'lh
chuhua'j —cāhuanica.
41 Tī ta'a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Pedro, xlaca'n
ta'a'kpaxli. Tī ta'a'ka'ī'lhcus huā'mā' quilhtamacuj
a'ktu'tun mil tachi'xcuhuī't.
42 Xlaca'n jā ixtamakxteka ixtamāsu'yunca'n
apóstoles. Jā ixtamakxteka chī ixtatakēstoka ē chī
ixtamālacpitzī pāntzīn ē chī ixta'orarla. Ixtaka'lhī
a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n.

Chī ixtalīlatlā'huan tī ixta'a'ka'ī xapūla

43 Ixlīpō'ktuca'n ixtajicua'n. Apóstoles tatlahualh
lhūhua' laka'tla' lī'a'cnīn tū talīmāsu'yulh
ixlītli'hui'qui Dios.
44 Ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī', ixtahui'lāna'lh
kēxtim ē a'ktin ixtamālacpitzī ixlīpō'ktu tū
ixtaka'lhī.
45 Tastā'lh ixti'ya'tca'n ē tū ixtaka'lhī ē
ixtalāmāpitzīni' tumīn ixlīpō'ktuca'n chā'tunu' chī
ixtamaclacasqui'n.

46 Lakalīyān ixtatakēstoka xaka'tla' nac templo.
Ixtamāpitzi pāntzīn na ixchicca'n ē cā'tapāxuhuān
ixtahuā'yan. Ixtapāxuhua ixlīstacna'ca'n.
47 Ixtamakapāxuī Dios. Ixcālaktzī'ncan tzeya
chi'xcuhuī'n. Māpa'ksīni' Dios ixmālhūhuī'pala
lakalīyān. Lakalī lakalī ixtalhūhua'ntēlha tī
ixta'a'kapūtaxtu.

3

Mātzeyīca chā'tin lū'ntu'

1 A'ktin quilhtamacuj Pedro ē Juan lacxtim
ixtatahua'ca'mā'nalh xaka'tla' nac templo.
Ixlacchā'ni' hora tū ixpūtlahuacan oración, chī
maktu'tun hora kōtanū.
2 Lakalī lakalī ixtahui'la a'ntza' chā'tin chi'xcu'
lū'ntu' chu tunca ixlīlacatuncuhuī'nī't. Lakalī
lakalī ixui'līcan na ixtanquilhtīn nac templo
xalacatzuna'j nac xamākelhcha jā ixuanican
Tzēhuanī't. A'ntza' ī'squi'n tumīn tū ixlīhuā'yan.
Ixcāsqui'ni' tī ixtatanū nac templo.
3 A'cxni' lū'ntu' cālaktzī'lh Pedro ē Juan ix-
tatanūmā'nalh nac templo ē xla' cāsqui'ni'lh tumīn.
4 Pedro ē Juan talakalaktzī'lh ē Pedro huanilh:
—Caquilālakalaktzī'uj.
5 Xla' cālakalaktzī'lh ē xla' puhuanli huī'lh tū na-
maxquī'can.
6 Pedro huanilh:
—Jā tū icka'lhī plata ē nūn oro. Na'icmaxquī'yān
tū icka'lhī. Na ixtacuhuīni' Jesucristo xala' nac
Nazaret, catāya' ē catlā'hua'nti.
7 Macachi'palh ixpekcāna'j ē yāhualh. Palaj tunca
ixtujan ē ixtūpixni' tatli'hui'clhi.

8 Palaj tunca tāyalh ē tlā'huanli ē cātā'tanūlh Pe-
dro ē Juan nac templo. Ixtlā'huantēlha tanūlh ē
ixtachāyāhuatēlha ē ixmakapāxuīmā'lh Dios.
9 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talaktzī'lh chī
ixlatlā'huan ē ixmakapāxuīmā'lh Dios.
10 Talakapasli ū'tza' tī ī'squi'ntahui'la tumīn na
ixtanquilhtīn xaka'tla' templo, xalacatzuna'j jā
huanican xamākelhcha Tzēhuanī't. Talī'a'cnīlh tū
ixa'kspulanī't. Jā ixtaca'tzī.

Pedro a'kchihuīna'nli na ixtanquilhtīn Salomón

11 Tzamā' lū'ntu' tī ixtzeyanī'tcus,
ixcātā'lāmacachi'patlā'huan Pedro ē Juan. Ixlīpō'ktu
tachi'xcuhuī't tu'jnun ta'a'lh ē cālaktastokca nac
tanquilhtīn jā huanican ixtanquilhtīn Salomón ē
talī'a'cnīlh.
12 Pedro, a'cxni' laktzī'lh huā'mā', cāhuanilh
tachi'xcuhuī't:
—Chi'xcuhuī'n israelitas, ¿tū ixpālacata
lī'a'cnī'yā'tit huā'mā'? ¿Tū ixpālacata
quilālakalaktzī'nāuj? Jā quilītli'hui'quica'n tū
iclīmātzeyīnī'ta'uj ē jā ixpālacata quina'n tzeya
chi'xcuhuī'n.
13 Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham ē Isaac
ē Jacob ē quinatāta'na'ca'n. Ū'tza' Dios māsu'yunī't
ka'lhī līmāpa'ksīn Jesús tī ī'Ska'ta' Dios. Huā'mā'
Jesús ū'tza' tī macamāstā'tit hui'xina'n ē kelh-
tatzē'ktit na ixlacatīn Pilato. Pilato ixmakx-
tekcu'tun ē hui'xina'n jā lacasqui'ntit.
14 Hui'xina'n kelhtatzē'ktit tī tze ē tlahuanī't
xmān tū tze. Hui'xina'n hua'ntit camakxtekca
chā'tin maknīni'.
15 Māmaknīnīni'ntit Jesús tī māstā' latamat ē
tī Dios mālacastālancuanīlh. Huā'mā' quina'n
icmāsu'yuyāuj chī lacastālancuana'nli.

16 Ica'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo. Ū'tza' līmātzeyīca
huā'mā' chi'xcu' tī hui'xina'n laktzī'nā'tit ē
lakapasā'tit. Jesús quincāmā'a'ka'ī'nīn. Ū'tza'
līmātzeyīca na milacatīnca'n milīpō'ktuca'n
hui'xina'n.
17 ’Chuhua'j chi'xcuhuī'n, quit icca'tzī hui'xina'n
jā ixca'tzīyā'tit tū tlahua'tit a'cxni' māmaknīnīni'ntit
Jesús. Nā jā ixtaca'tzī mimāpa'ksīni'nī'nca'n.
18 Dios māca'tzīnīni'lh xapūla Cristo napātīni'n.
Chuntza' tahuanli ixa'kchihuīna'nī'n Dios xala'
makāstza'. Huā'mā' mākentaxtūlh Dios.
19 Chuhua'j hui'xina'n calakpalī'tit minta-
lacapāstacni'ca'n ē calakpalī'tit milīstacna'ca'n
ē chuntza' naxapacan mincuentaca'n.
Chuntza' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios
nacāsicua'lanātlahuani'yān milīstacna'ca'n.
20 Namacamin Jesucristo tī xapūla līhui'līlh Dios
nacāmacamini'yān hui'xina'n.
21 Jesucristo natahui'la nac a'kapūn hasta
a'cxni' Dios nacāxtlahuapalakō' ixlīpō'ktu chī Dios
makāstza' cāmāchihuīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n tī
lactze.
22 Moisés cāhuanilh quinapapana'ca'n:

Māpa'ksīni' quinDiosca'n nacāmacamini'yān hui'xina'n chā'tin a'kchihuīna', chuntza' chī quimacamilh quit.

Dios nalacsaca chā'tin chī hui'xina'n.

Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ixlīpō'ktu tū nacāhuaniyān.

23 Tī jā nata'a'ka'ī' tū nahuan tzamā' chi'xcu', ū'tunu'n nacāmālaksputūcan ē nacātamacxtucan ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.

24 ’Chuntza' tahuanli ixlīpō'ktuca'n
ixa'kchihuīna'nī'n Dios xamakāstza', Samuel ē
nā chuntza' tī tamilh ā'līstān. Xlaca'n tahuanli
na'a'kspula huā'mā'.
25 Hui'xina'n ixcamana'ca'n ixa'kchihuīna'nī'n
Dios. Nā milaca'n talacāxtlahuan tū tlahualh
quinDiosca'n ē quinapapana'ca'n. Tlahuaca ta-
lacāxtlahuan a'cxni' Dios huanilh Abraham:

Ixpālacata minatā'natna' nacāsicua'lanātlahuacan
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj.

26 A'cxni' Dios macamilh ī'Ska'ta', cālakmacamin
hui'xina'n pūla ixpālacata milīpō'ktuca'n
namakxtekā'tit tū jā tze ē chuntza'
nacātasicua'lanātlahuayān —huanli Pedro.

4

Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n scujnī'n

1 A'cxni' Pedro ē Juan ixtatā'chihuīna'mā'nalh
tachi'xcuhuī't, talakmilh pālejni' ē ixcapitán tropas
xalanī'n nac templo ē nā saduceos.
2 Xlaca'n tatamakchuyīlh ixpālacata
tū ixcāmāsu'yuni'can tachi'xcuhuī't ē chī
ixtalīchihuīna'n Jesús lacastālancuana'nli, ē chuntza'
nalīlacastālancuana'ncan.
3 Cāchi'paca Pedro ē Juan ē cāmānūca nac
pūlāchī'n. Kōtanūtza' ixuanī't, ē ū'tza' cālīmakxtekca
a'ntza' hasta ixlīlakalī.
4 Ta'a'ka'ī'lh lhūhua' tī takexmatli tachihuīn.
Ixlīlhūhua'ca'n chī a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n.
5 Ixlīlakalī tatakēstokli nac Jerusalén
māpa'ksīni'nī'n ē xanapuxcu'nu' israelitas ē
mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn.

6 Milh Anás, tī xapuxcu' pālej, ē Caifás ē Juan
ē Alejandro ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakapasnī'n xa-
puxcu' pālej.
7 A'cxni' ixcāhui'līcanī'ttza' Pedro ē Juan na ixla-
catīnca'n, cākelhasqui'nīca:

—¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn tū lītlahua'tit huā'mā'?
¿Tīchu cāmacaminān lītlahua'tit huā'mā'?
8 Ixlīstacna' Pedro ixlītzuma Espíritu Santo ē
cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, māpa'ksīni'nī'n ē xanapuxcu'nu'
israelitas:
9 Chuhua'j quina'n quilāmālacapū'nī'ta'uj
ixpālacata a'ktin tū tze ictlahuani'uj huā'mā'
chi'xcu' ta'jatatlani' ē ixpālacata chī lītatzeyīlh.
10 Caca'tzītit milīpō'ktuca'n hui'xina'n ē
cataca'tzīlh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't israelitas
huā'mā' tū a'kspulalh. Huā'mā' chi'xcu' tī yālh
na milacatīnca'n ū'tza' līmātzeyīlh ixlītli'hui'qui
Jesucristo xala' nac Nazaret. Ū'tza' Jesucristo
tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit ē Dios
mālacastālancuanīlh.
11 Huā'mā' Jesucristo ū'tza' tī lakmaka'ntit
hui'xina'n hua'chi tapācna'nī'n talakmaka'n a'ktin
chihuix. Chuhua'j huā'mā' Jesucristo hua'chi
chihuix tū pūla hui'līca ixtzā'stūn.
12 Jesucristo xmān ū'tza' makapūtaxtūnu'. Jā
a'nampala ā'chā'tin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj tī
tzē quincāmakapūtaxtūyān —huanli Pedro.
13 A'cxni' talaktzī'lh māpa'ksīni'nī'n chī Pedro ē
Juan jā ixtajicua'n, xlaca'n talī'a'cnīlh ixpālacata ix-
taca'tzī Pedro ē Juan xlaca'n catīhuālh chi'xcuhuī'n
ē jā tū ixtaca'tzī. Ū'tza' talīca'tzīlh xlaca'n ix-
tatā'latlā'huan Jesús.

14 Talaktzī'lh chi'xcu' tī mātzeyīca ē ixyālh ixla-
catīnca'n. Jāla tahuanli jā tze tū tatlahualh Pedro
ē Juan.
15 Cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn catataxtulh
macsti'na'j Pedro ē Juan jā ixtatakēstoknī't tī
ixtatlahua justicia. Talīkelhachihuīna'nli xlaca'n
16 ē talāhuanilh:

—¿Tū nacātlahuani'yāuj tzamā' chi'xcuhuī'n?
Ū'tunu'n tatlahuanī't a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn. Huā'mā'
taca'tzī ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac Jerusalén.
Jāla cati'a'kskāhuī'uj.
17 Cacāmekē'klhauj ē cacāhuaniuj jātza'
catamāsu'yulh na ixtacuhuīni' Jesús. Chuntza'
jātza' catitalhūhua'nli tī ta'a'ka'ī' ixtachihuīnca'n
—talāhuanilh.
18 Cāmāta'satīnīni'nca Pedro ē Juan ē cāmāpa'ksīca
jātza' catalīchihuīna'nli ē jātza' catamāsu'yulh nūn
ā'maktin na ixtacuhuīni' Jesús.
19 Pedro ē Juan takelhtīni'lh ē tahuanli:

—¿Ē chā tze na ixlacatīn Dios na'iccākexmatni'yān
hui'xina'n ē jā na'ickexmatni'yāuj Dios? ¿Chī
puhua'nā'tit? Caquilāhuaniuj.
20 Quina'n jāla ictimakxtekui na'icuanāuj tū
iclaktzī'nī'ta'uj ē tū ickexmatnī'ta'uj —tahuanli.

21 A'cxni' ixcāmekē'klhacanī't huam-
pala, cāmakxtekca. Jāla ixtamaclani' chī
nacālīmakapātīnīncan ixpālacata ixtajicua'ni'
tachi'xcuhuī't. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't
ixtachihuīna'n chī ixlīka'tla' Dios chī lītzeyanli
lū'ntu'.
22 Ē huā'mā' chi'xcu' ixka'lhītza' līhua'ca'lh
tu'pu'xam cā'ta.

Tā'timīn tasqui'ni'lh Dios cacāmaktāyalh jā titajicua'n

23 A'cxni' Pedro ē Juan ixcāmakxtekcanī'ttza', talaka'lh ixtā'timīnca'n. Cāhuanica ixlīpō'ktu tū ixtahuanī't xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas.
24 A'cxni' takexmatli huā'mā', ixlīpō'ktuca'n kēxtim ta'orarlīlh ē tahuanilh Dios:
—Māpa'ksīni', hui'x Dios ē hui'x tla'hua' a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan.
25 Ixlītli'hui'qui Espíritu Santo hui'x māchihuī'ni' David tī ixtā'scujān. David huanli chuntza':

¿Tū ixpālacata tata'sa ē tasītzī' tzamā' tachi'xcuhuī't tī jā israelitas?

¿Tū ixpālacata talacapāstaca tachi'xcuhuī't tū jā ixtapalh?

26 Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'ti'ya'tna' tatā'lāquiclhlaktzī'lh Dios.

Māpa'ksīni'nī'n tatakēstokli,

ē talītalakaspi'tni'ni'lh Māpa'ksīni' Dios ē nā Cristo tī Dios lacsacnī't.

27 'Ū'tza' ixlīcāna'. Nac huā'mā' cā'lacchicni' tatakēstokli Herodes ē Poncio Pilato ē israelitas ē tī jā israelitas. Talītalakaspi'tni'ni'lh Jesús miSka'ta' tī lacsacnī'ta' hui'x, quinDiosca'n.
28 Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān tū hui'x līhui'li' xapūla tū nala ē xmān tū milīmāpa'ksīn ē mintalacapāstacni'.
29 Chuhua'j, Māpa'ksīni' Dios, cala'ktzi' chī quincātamekē'klhacu'tunān. Caquilāmaktāyauj quina'n tī iccātā'scujān. Chuntza' na'iclīchihuīna'nāuj mintachihuīn ē jā na'icjicua'nāuj.

30 Camāsu'yu' milītli'hui'qui ē cacāmātzeyi' ē
calītla'hua' lī'a'cnīn ixlītli'hui'qui Jesús miSka'ta' tī
tze.
31 A'cxni' ixta'orarlīnī'ttza', tachiquilh jā
ixtatakēstoknī't. Ixlīpō'ktuca'n ixlīstacna'ca'n
talītatzumalh Espíritu Santo. Talīchihuīna'nli
ixtachihuīn Dios ē jā ixtajicua'n.

Kēxtim tahui'līlh tū ixtaka'lhī

32 Ixlīlhūhua' tī ixta'a'ka'ī'nī't ixtaka'lhī a'ktin
talacapāstacni' ē a'ktin tapuhuāt. Nūn chā'tin
puhuanli jāla namāstā' tū ixka'lhī. Maktin ix-
tamākēxtimīnī't ixlīpō'ktu tū ixtaka'lhī.
33 Apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' lītli'hui'qui.
Ixtalīmāsu'yu chī Māpa'ksīni' Jesús ixla-
castālancuana'nī't. Ē Dios ixcāsicua'lanātlahua.
34 Nūn chā'tin ī'sputni' catūhuālh ixpālacata
ixlīpō'ktuca'n tī ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n ē ixchicca'n,
ixtastā' ē ixtalīmin ixtapalh tū ixtastā'.
35 Ixtamaxquī' apóstoles. Tamāpitzīlh chā'tunu'
chī ixtamaclacasqui'n.
36 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' José.
Apóstoles tamāpācuhuīlh ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni'
Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixīni').
Ū'tza' levita ixuanī't xala' nac Chipre.
37 Xla' ixka'lhī ixti'ya't. Stā'lh ē cālīmini'lh ixta-
palh ē cāmaxquī'lh apóstoles.

5

Tamātzē'kli macsti'na'j tumīn Ananías ē Safira

1 Nā ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Ananías.
Ixka'lhī ixpuscāt tī ixuanican Safira. Xlaca'n
tastā'lh pītzuna'j ixti'ya'tca'n.

2 Ananías māquī'lh macsti'na'j ixtapalh. Nā ix-
puscāt nā ixtā'līca'tzī. Ananías līmilh tū quītāxtūlh
ē cāmaxquī'lh apóstoles.
3 Pedro huanilh:
—Ananías, ¿tū ixpālacata lītanūlh skāhuī'ni'
na milīstacna' ē lakpalīlh mintalacapāstacni'
lī'a'kskāhuī'cu'tuna' Espíritu Santo ē namāquī'ya'
macsti'na'j tumīn ixtapalh ti'ya't?
4 Mila' ixuanī't ti'ya't a'cxni' jāna'j ī'stā'ya'. Mila'
ixuanī't ixtapalh a'cxni' stā't ti'ya't. ¿Tū ixpālacata
līlacapāstacti natlahua'ya' huā'mā'? Hui'x
a'ksa'nī'ni' jā xmān na ixlacatīnca'n chi'xcuhuī'n.
Hui'x nā a'ksa'nī'ni'nī'ta' na ixlacatīn Dios.
5 A'cxni' Ananías kexmatli huā'mā' tachihuīn,
a'kā'lh xanīn. Tajicua'nli ixlīpō'ktuca'n tī takex-
matli tū a'kspulalh.
6 Ka'hua'chan tamā'kaquī'lh Ananías ē tapāsui'tli
ē tamāxtulh ē tamā'cnūlh.
7 Chī ixlī'a'ktu'tun hora ixpuscāt Ananías tanūlh.
Xla' jā ixca'tzī tū ixa'kspulanī't.
8 Pedro kelhasqui'nīlh:
—Caquihua'ni', ¿chī līstā'tit ti'ya't?
Puscāt huanilh chuntza' chī ixuaninī't ixkōlu'.
9 Pedro huanilh:
—¿Tū ixpālacata lālīca'tzīyā'tit
a'kskāhuī'cu'tunā'tit ixEspíritu Dios? Cakexpa'tti
chī tatantūsa'nan kēpūn tī tamā'cnūlh minkōlu'. Nā
hui'x natamāxtuyān.
10 Lacapala puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacatīn
Pedro. Ka'hua'chan tatanūchi ē talaktzī'lh mā'lh
xanīn. Tamāxtulh ē tamā'cnūlh ixpāxtūn ixkōlu'.
11 Ixtajicua'n ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī takexmatli
huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' lī'a'cnīn

12 Apóstoles tatlahualh lhūhua' lī'a'cnīn
ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't. Ixtatakēstoknī't
ixlīpō'ktuca'n na ixtanquilhtīn Salomón.
13 Nūn chā'tin chī ixlīlhūhua'ca'n jā
tā'takēxtimīcu'tunli ū'tunu'n ixpālacata ixtajicua'n.
Tachi'xcuhuī't ixtalaktzī'n apóstoles chī tzeya
chi'xcuhuī'n.
14 Tī ixta'a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' ā'chulā'
ixtalhūhua'n, chi'xcuhuī'n ē puscan.
15 Ixcālīmincan ta'jatatlanī'n nac cā'tejen jā
ixtētaxtu Pedro. Ixcāhui'līcan nac talajni' ē na
ixpūtama'ca'n, palh tzē cahuālh masqui xmān
ixmāstilē'k Pedro ixcālīmātzeyīlh.
16 Nā ixtamimā'nalh nac Jerusalén lhūhua'
tachi'xcuhuī't xalanī'n cā'lacchicni' na
ixlacatzuna'j Jerusalén. Ixtalīmin ta'jatatlanī'n ē tī
ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'. Ixlīpō'ktuca'n cāmātzeyīca.

Cāputzastālani'ca Pedro ē Juan

17 Tā'kaquī'lh xapuxcu' pālej ē ixchi'xcuhuī'n tī
ixta'a'ka'ī'ni' ixtamāsu'yunca'n saduceos. Tasītzī'lh
xlaca'n.
18 Cāchi'paca apóstoles ē cāmānūca nac pūlāchī'n.
19 Dios macamilh chā'tin ángel. Ē cāmālaquī'ni'lh
pūlāchī'n tzī'sa ē cāmāxtulh ē cāhuanilh:
20 —Capintit ē catāya'tit xaka'tla' nac templo ē
cacātā'chihuīna'ntit tachi'xcuhuī't ixlīpō'ktu chī tzē
natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.
21 A'cxni' ixtakexmatnī't huā'mā', tatanūlh
xaka'tla' nac templo a'cxni' ī'xkakamā'lhtza' ē
tamāsu'yulh.
Xapuxcu' pālej ē nā ixchi'xcuhuī'n tatakēstokli.
Cāmākēstokca ū'tunu'n tī ixtatlahua justicia ē

ixlīpō'ktu xanapuxcu'nu' xalanī'n nac Israel. Cāmacā'nca policías natamāxtu tachī'nī'n nac pūlāchī'n ē natalīmin.
22 A'cxni' policías tachā'lh, jā cāmaclaca nac
pūlāchī'n. Taquītaspi'tli ē tamāca'tzīnīni'lh.
23 Tahualh:
—Icchā'uj nac pūlāchī'n ē iclaktzī'uj ē tzej ixlacchahua. Maktaka'lhna'nī'n ixtayāna'lh ixtanquilhtīn nac pūlāchī'n. A'cxni' icmālaquī'uj, jā tī chā'tin icmaclauj na ixpūchakān pūlāchī'n.
24 A'cxni' takexmatli huā'mā', xacapitán
xaka'tla' templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' lhūhua' talacapāstacni'lh tūchu nala.
25 Palaj tunca milh chā'tin ē cāhuanilh:
—Chi'xcuhuī'n tī cāmānū'tit nac pūlāchī'n tayāna'ncha' xaka'tla' nac templo ē tamāsu'yuni'mā'nalh tachi'xcuhuī't.
26 Palaj tunca ta'a'lh capitán ē policías ē
cāquītēpalaca Pedro ē Juan. Cālīminca līlacatzucu ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't palh ixcācucta'laca.
27 A'cxni' ixcālīmincanī'ttza', cāhui'līca
ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n. Xapuxcu' pālej cākelhasqui'nīlh:
28 —¿Ē jā iccāmāpa'ksīn hui'xina'n jātza'
camāsu'yu'tit na ixtacuhuīni' Jesús? Hui'xina'n cāmāsca'tīkō'tittza' xalanī'n nac Jerusalén tzamā' mintamāsu'yunca'n. Hui'xina'n hua'nā'tit quina'n iclē'nāuj cuenta ixpālacata maknīca Jesús.
29 Takelhtīni'lh Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles ē
tahuanli:
—¿Ē chā tze palh na'iccākexmatni'yāuj chi'xcuhuī'n ē jā Dios?

30 IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n
mālacastālancuanīlh Jesús tī hui'xina'n
māmaknīnīni'ntit a'cxni' xtokohua'ca'ca nac cruz.
31 Dios līmāhua'ca'lh Jesús ē hui'līlh
na ixpekxtūcāna'j ē līhui'līlh xapuxcu' ē
makapūtaxtūnu'. Ū'tza' tlahualh ixpālacata xalanī'n
nac Israel natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē
nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n.
32 Quina'n iclīmāsu'yuyāuj huā'mā'. Ē chuntza'
līmāsu'yu Espíritu Santo tī Dios cāmaxquī'nī't tī
takexmatni'.

33 A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē
ixcāmaknīcu'tuncan.
34 Chā'tin scujni', tī fariseo ixuanī't, ixuanican
Gamaliel. Xla' ū'tza' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni'
līmapa'ksīn ē ixlakachi'xcuhuī'can. Xla' tāyalh ē
huanli cacāmāxtuca Pedro ē Juan tzāla'j.
35 Gamaliel cāhuanilh ā'makapitzīn scujnī'n:

—Chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Israel,
calacapāstacna'ntit tū nacātlahuani'yā'tit tzamā'
chi'xcuhuī'n.
36 Ca'tzīyā'tit makāstza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu'
ixtacuhuīni' Teudas, tī ka'tla' ixmakca'tzī.
Makapitzīn chi'xcuhuī'n, hua'chi a'ktā'ti' ciento,
ixtastālani'. Xla' maknīca. Tata'a'kahuanīkō'lh tī
ixtastālani'nī't. Chuntza' līsputli tū ixmātzucunī't
Teudas.
37 Ā'līstān ixui'lapālh Judas xala' nac Galilea
a'cxni' lālaktzo'kca. Xla' cāmā'kaquī'lh makapitzīn tī
ixtastālani'. Nā Judas sputli. Tata'a'kahuanīkō'lh tī
ixtastālani'nī't.
38 Chuhua'j iccāhuaniyān hui'xina'n, jā
tū cacātlahuani'tit tzamā' chi'xcuhuī'n ē
cacāmakxtektit. Palh huā'mā' talacapāstacni' ē

huā'mā' tamāsu'yun xmān ixlaca'n chi'xcuhuī'n,
ixlīmān nalaksputa.
39 Palh ixla' Dios, jā maktin catimāpānū'tit. Jā
catā'lākelhtaxtoktītit Dios.
40 Ta'a'ka'ī'lh ixtachihuīn Gamaliel.
Cāmāta'satīnīni'nca apóstoles ē cāsno'kca. Cāhuanica
jātza' catachihuīna'lh na ixtacuhuīni' Jesús.
Cāmakxtekca.
41 Pedro ē Juan tataxtulh ixlacatīnca'n scujnī'n.
Tapāxuhualh ixpālacata cālaktzī'nca xlaca'n tze nat-
apātī tū līmāxana' ixpālacata Jesucristo.
42 Lakalī lakalī xaka'tla' nac templo ē
na ixchicca'n, jā ixtamakxteka tamāsu'yu ē
talīchihuīna'n Jesucristo.

6

Cālacsacca kelhatojon maktāyana'nī'n

1 Huā'mā' quilhtamacuj ixtatachā'lhūhuī'tēlha tī
ixta'a'ka'ī'. Chi'xcuhuī'n griegos talāhuanilh he-
breos jā tze chī ixcāmāpitzini'can līhua' lakalī lakalī
tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' ē jā lacxtim ixcāmaxquī'can.
2 Kelhacāujtu' apóstoles tamākēstokli
ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī' ē cāhuanica:

—Jā minī'ni' na'icmakxtekāuj na'icmāsu'yuyāuj
ixtachihuīn Dios ē na'icmāstā'yāuj līhua'.
3 Chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit kelhatojon
chi'xcuhuī'n chī hui'xina'n tī cālakapasā'tit lactze ē
tī talītzuma Espíritu Santo ē tī tzej talacapāstacna'n.
Nacāmacamaxquī'yāuj huā'mā' tascujūt.
4 Quina'n ū'tza'tza' quintascujūtca'n:
na'icorarlīyāuj ē na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn
Dios —cāhuanica.

5 Huā'mā' cāminī'ni'lh ixlīpō'ktuca'n. Lacsacca
Esteban, chā'tin chi'xcu' tī ixlītzuma Espíritu Santo
ē tī tzej ixa'ka'ī'ni' Dios. Cālacsacca Felipe ē Prócoro
ē Nicanor ē Timón ē Parmenas ē Nicolás xala' nac
Antioquía tī ixcātā'a'ka'ī' israelitas.
6 Cālīminca ixlacatīnca'n apóstoles ē cā'orarlīca ē
cā'a'cpūhui'līca ixmacanca'n.
7 A'kahuanli ixtachihuīn Dios. Tī ixta'a'ka'ī' ix-
tatachā'lhūhuītēlha nac Jerusalén. Lhūhua' pālejni'
ta'a'ka'ī'lh ē takexmatni'lh ixtachihuīn Dios.

Chi'paca Esteban

8 Esteban ixa'ka'ī ē ixka'lhī ixlītli'hui'qui Dios.
Ixtlahua lī'a'cnīn ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't.
9 Tatā'kaquī'lh makapitzīn xalanī'n na ixtem-
ploca'n israelitas tī ixcāmāpācuhuīcan Libertos, ē
nā xalanī'n nac Cirene ē Alejandría ē Cilicia ē Asia.
Ē tatā'lālīhuanilh Esteban.
10 Xlaca'n jāla ixtatā'lāskāhuī' ixpālacata ixtala-
capāstacni' Esteban ē ixpālacata Espíritu Santo tī
ixmāchihuīnī.
11 Xlaca'n taxokolh ā'makapitzīn nata'a'ksa'nīni'n
ixtakexmatnī't chī Esteban a'ksa'nli Moisés ē Dios.
12 Cāchihuīna'makasītzī'ca tachi'xcuhuī't ē
xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn. Xamaktin laktalacatzuna'jīca Esteban
ē chi'paca ē līminca ixlacatīnca'n scujnī'n.
13 Cāhui'līca tī natahuan tū jā ixlīcāna' ē tahuanli:
—Huā'mā chi'xcu' jā makxteka a'ksa'n
līmāpa'ksīn ē tzamā' xaka'tla' templo tū
xatasicua'lanālan.
14 Ickexmatui a'cxni' huanli Jesús xala' nac
Nazaret namālaksputū xaka'tla' templo ē natalak-
palī tahuilat tū māsu'yulh Moisés.

15 Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'ncha' jā ixtlahua-
can justicia, talakalaktzī'lh Esteban. Ixlacan ix-
tasu'yu hua'chi ángel.

7

Tamaktāyalh Esteban ē maknīca

1 Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Esteban:
—¿Ē ixlīcāna' huā'mā'?
2 Esteban huanli:
—Chi'xcuhuī'n, israelitas hua'chi chī quit, cak-
expa'ttit. Dios, tī ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n
Abraham a'cxni' xla' ixuī'lhcus nac cā'lacchicni' nac
Mesopotamia. Jāna'j ixa'n tahui'la nac Harán.
3 Dios huanilh:
Cataxtu na mincā'lacchicni' ē cacāmakxtekti
mintalakapasnī'n ē capit nac cā'lacchicni'
tū na'icmāsu'yuni'yān.
4 Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni'ca'n caldeos ē
a'lh tahui'la nac Harán. A'cxni' ixnīnī'ttza' ixtāta'
Abraham, Dios līmilh Abraham nac cā'lacchicni' jā
hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j.
5 Dios jā maxquī'lh ti'ya't huā'tzā', nūn pītzuna'j
jā nayāhua ixtujan. Xmān huanilh ixtēcu' ti'ya't
nahuan xla' ē ixnatā'natna', masqui jāna'j ixka'lhī
ixka'hua'cha.
6 Dios tā'chihuīna'nli chuntza':
Minatā'natna' natatahui'la chī xamini' nac ā'lacatin
cā'lacchicni'.
A'ntza' nacāmāscujūcan ē nacāmakapātīnīncan
a'ktā'ti' ciento cā'ta.
7 Quit na'iccāmakapātīnīn tachi'xcuhuī't tī
nacāmāscujū minatā'natna'.
Ā'līstān natataxtu minatā'natna' ē naquinta-
makapāxuī huā'tzā'.

8 Dios hui'līlh a'ktin talacāxtlahuan tū ixpālacata
ixcāchu'cucan chi'xcuhuī'n israelitas ixpālacata
nacālīlakapascan. Tahuī'lh chā'tin ixka'hua'cha
Abraham, ixtacuhuīni' Isaac. Ixlī'a'ktzayan
quilhtamacuj Abraham chu'culh ixka'hua'cha.
Ā'līstān tahuī'lh chā'tin ixka'hua'cha Isaac,
ixtacuhuīni' Jacob. Ā'līstān Jacob ka'lhīlh
kelhacāujtu' ixcamana' tī quinapapana'ca'n.
9 ’Quinapapana'ca'n ixtaquiclhlaktzī'n
ixtā'tinca'n José. Xlaca'n tastā'lh José. Lē'nca nac
Egipto. Dios ixmaktaka'lha.
10 Dios makapūtaxtūlh ixlīpō'ktu tū pātīlh.
Dios maxquī'lh José talacapāstacni' na ixlacatīn
Faraón tī puxcu' xala' nac Egipto. Faraón
ixlakachi'xcuhuī' José. Līhui'līlh chī gobernador
nac Egipto. Hui'līlh namāpa'ksīkō' pō'ktu ixchic
Faraón.
11 ’Milh a'ktin tatzi'ncstat ixlīpō'ktu tzamā' ti'ya't
Egipto ē nac Canaán. Tapātīni'lh. Quinapa-
pana'ca'n jā ixtamacla tū natahua'.
12 A'cxni' kexmatli Jacob ixa'nan trigo nac
Egipto, pūla cāmacā'lh a'ntza' ixka'hua'chan tī
quinapapana'ca'n.
13 A'cxni' ta'a'mpālh ixlīmaktu', José cāhuanilh
ixnapuxcu'nu': “Quit mistancuca'n.” Faraón
māca'tzīnīca ixtā'timīn José ixtahuanī't.
14 José māta'satīnīni'lh Jacob tī ixtāta' ē
ixlīpō'ktuca'n ixtā'timīn ē ixcamana'ca'n, i'tāt
ciento ā'pu'xamaquitzis tachi'xcuhuī't.
15 Jacob a'lh tahui'la nac Egipto. A'ntza' nīlh xla'
ē nā tanīkō'lh ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n.
16 Ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem ē a'ntza'
cāmā'cnūca nac lhu'cu' tū cāmaktamāhualh

Abraham ixcamana' Hamor xalanī'n nac Siquem.
Lītamāhualh tumīn.

17 ’Ixtalacatzuna'jītēlha quilhtamacuj a'cxni'
ixmākentaxtūlh Dios tū ixuaninī't Abraham.
Tachi'xcuhuī't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac
Egipto.
18 Hui'līpalaca chā'tin puxcu' nac Egipto tī jā laka-
pasli José.
19 Xla' cā'a'kskāhuī'lh quinapapana'ca'n
ē chuntza' cālītlajalh. Xla' cāmakapātīnīnli
quinapapana'ca'n ē cāmāmaka'nīlh xanatāta'na'
ixlacstīnca'n natanī.
20 Milh a'ktin quilhtamacuj lacatuncuhuī'lh
Moisés ē tzēhuanī't ixuanī't na ixlacatīn Dios.
Ixmaktaka'lhmā'ca a'ktu'tun mālhcuyu' na ixchic
ixtāta'.
21 A'cxni' quīhui'līca Moisés nac xcān,
ixtzu'ma'jāt Faraón sacli ē makastacli hua'chi
ixlīcāna' ixka'hua'cha.
22 Moisés māsca'tīca ixlīpō'ktu talacapāstacni'
xala' nac Egipto. Tzej ixchihuīna'n ē pō'ktu tzē
ixtlahua.

23 ’A'cxni' ixka'lhītza' tu'pu'xam cā'ta, puhuanl-
itza' palh nacālaka'n ixtalakapasni' tī israelitas.
24 Laktzī'lh chī chā'tin egipcio ixmakapātīnīmā'lh
chā'tin israelita. Moisés līmaktāyalh ē maknīlh
tzamā' egipcio. Chuntza' tapānūni'lh tū
ixmakca'tzī.
25 Moisés ixpuhuan israelitas ixtakexmata chī
Dios ixlacsacnī't nacāmaktāya nata'a'kapūtaxtu. Ē
xlaca'n jā ixtakexmata.
26 Ixlīlakalī huampala cālakchilh Moisés chā'tu'
israelitas ixtalātucsmā'nalh ē ixlāmakxtekecu'tun ē

cāhuanilh: “Chi'xcuhuī'n, hui'xina'n lītalakapasnī'n.
¿Tū ixpālacata lālītucspā'na'ntit?”
27 Tī ixlacatāquī'mā'lh ixtā'chic palaj tunca tanc-
sli Moisés ē huanilh: “¿Tīchu hui'līnī'ta'n hua'chi
quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n?
28 ¿Ē naquimaknīcu'tuna' quit chī ma'kni' huā'
kōtan egipcio?”
29 A'cxni' kexmatli huā'mā', Moisés tzā'lalh.
Chā'lh cā'lacchicni' nac Madián ē a'ntza' tachokolh
chī xamini'. A'ntza' tatahuī'lh chā'tu' ixcamana'.
30 ’A'cxni' ixtētaxtunī'ttza' tu'pu'xam cā'ta,
chā'tin ángel tasu'yuni'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't
ixlacatzuna'j nac sipej ixtacuhuīni' Sinaí. A'ntza'
tasu'yulh nac a'katin putzuna'j qui'hui' tū
ī'lhcumā'lh.
31 A'cxni' laktzī'lh Moisés jā ixca'tzī tū ī'lhcumā'lh.
Ē talacatzuna'jīlh nalaktzī'n. Ixtachihuīn Dios
huanilh:
32 Quit ixDiosca'n minatāta'na' ē ixDiosca'n Abra-
ham ē Isaac ē Jacob.
Moisés xpipilh ē jicua'nli ē jā ixlaktzī'ncu'tun.
33 Māpa'ksīni' huanilh:
Catatūxtu mincaclhi' ixpālacata jā yā't, ixlacatīn
Dios.
34 Quit ixlīcāna' iclaktzī'nī't chī cāmakapātīnīmā'ca
quintachi'xcuhuī't tī tahui'lāna'lh nac
Egipto.
Ickexmatnī't chī tata'samā'nalh xlaca'n, ē icyu-
jnī'ta'nchi na'iccāmakapūtaxtū.
Chuhua'j cata't.
Na'icmacā'nān nac Egipto.
35 ’Huā'mā' ū'tza' Moisés tī talakmaka'lh
a'cxni' tahuanli: “¿Tīchu hui'līnī'ta'n hua'chi
quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n?” Dios macamilh

huā'mā' Moisés chī xapuxcu' ē makapūtaxtūnu'.
Ixmaktāya ángel tī tasu'yuni'lh nac a'katin
putzuna'j qui'hui'.
36 Moisés cāmāxtulh quinapapana'ca'n. Xla'
tlahualh laka'tla' lī'a'cnīn nac Egipto ē nac
Xatzu'tzo'ko Mar ē nac cā'tzaya'nca ti'ya't
tu'pu'xam cā'ta.
37 Huā'mā' ū'tza' Moisés tī cāhuanilh israelitas:

Māpa'ksīni' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin minta-
lakapasni'ca'n chuntza' chī quilacsacli quit.

Ū'tza' ixa'kchihuīna' Dios nahuan.

Nakexpa'tā'tit hui'xina'n.

38 Huā'mā' Moisés ū'tza' ixuī'lh a'cxni'
ixtatakēstoknī't nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Ángel
tā'chihuīna'nli nac sipej Sinaí. Moisés cāhuanilh
quinapapana'ca'n tū huanli ángel. Moisés
maktīni'lh tachihuīn tū jā maktin catisputli ē
ū'tza' quincāmaxquī'n.
39 'Huā'mā' quinapapana'ca'n jā takex-
matni'cu'tunli Moisés ē talakmaka'lh.
Ixtataspi'tcu'tun nac Egipto.
40 Tahuanilh Aarón:

Caquilātlahuani'uj ídolos tū naquincāpūlani'yān.

Jā icca'tzīyāuj tū a'kspulalh Moisés tī quincāmāxtun
nac ti'ya't Egipto.

41 Xlaca'n tatlahualh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu
hua'chi xaska'ta' huācax ē maknīca animalh ē
maxquī'ca talakalhu'mān ídolo. Talīpāxuhualh tū
ixtalītlahuanī't ixmacanca'n.
42 Dios cātamakatīni'lh xlaca'n ē cāmakxtekli nata-
laktaquilhpūta sta'cu. Nā chuntza' tatzo'kni' nac
libro tū tatzo'kli ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Huanli:

¿Ē quilāmālacnūni'uj talakalhu'mān ē animalh tū
xatamaknīn tu'pu'xam cā'ta nac cā'tzaya'nca
ti'ya't?
43 Hui'xina'n līta'ntit ixa'cchic ídolo Moloc jā ixlak-
taquilhpūtacan, ē ídolo Renfán tū ixtasu'yu
hua'chi sta'cu.
Hui'xina'n tlahua'tit ídolos nacālaktaquilhpūtayā'tit.
Chuhua'j quit na'iccālē'nān ā'chulā' ixlakamakat
Babilonia.
44 Esteban chihuīna'mpālh:
—Nac cā'tzaya'nca ti'ya't, quinapapana'ca'n
ixtaka'lhī xaka'tla' a'cchic tū ixmāsu'yu
Dios ixcāmāmakxtoklē'mā'lh. A'cchic ū'tza'
ixtlahuacanī't chuntza' chī Dios ixmāsu'yuni'nī't
Moisés.
45 Quinapapana'ca'n tamaktīni'lh ixa'cchic.
Talīmilh a'cxni' tatā'tanūchi Josué na ixti'ya'tca'n
ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n tī Dios cāmāxtulh
ixlacatīnca'n quinapapana'ca'n. A'ntza'
tamakxtekli a'cchic hasta a'cxni' ixquilhtamacuj
David.
46 Dios līpāxuhualh David chun ixtlahuani'cu'tun
a'ktin ixchic Dios tī nā ixDios Jacob.
47 Tī tlahualh ixchic Dios, ū'tza' Salomón.
48 Dios xaka'tla' jā tahui'la nac a'ktin chic tū
tatlahuanī't chi'xcuhuī'n. Nā chuntza' huanli
ixa'kchihuīna' Dios:
49 Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn ē nac
cā'quilhtamacuj.
¿Tuyā chic naquilātlahuani'yāuj? huanli Māpa'ksīni'.
¿Jāchu na'icjaxa quit?
50 ¿Ē jā quit iclītlahualh quimacan ixlīpō'ktu tū
a'nan?
51 Esteban cāhuanipālh:

—Hui'xina'n lacxumpin. Jā ka'lhī'yā'tit milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit. Jā kexpa'tcu'tunā'tit. Tihua'na' tā'lāhuaniyā'tit Espíritu Santo. Chuntza' chī ixtala minapapana'ca'n nā chuntza' la'yā'tit hui'xina'n.
52 Minapapana'ca'n tamakapātīnīnli
ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tamaknīlh tī tahuanli xapūla namin tī xatze. Ū'tza' milh ē hui'xina'n macamāstā'tit ē maknī'tit.
53 Hui'xina'n maktīni'ntit līmāpa'ksīn tū
tamacamāstā'lh ángeles ē jā kexpa'tni'tit —cāhuanilh Esteban.

Maknīca Esteban

54 A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē
talāxcakō'lh ixtatzanca'n ixpālacata chī tasītzī'lh.
55 Ixlīstacna' Esteban ixlītzuma Espíritu Santo.
Xla' ixtalacayāhuamā'lh nac a'kapūn. Laktzī'lh taxkaket jā huī'lh Dios. Laktzī'lh Jesús ixyālh na ixpekxtūcāna'j Dios
56 ē huanli:
—Calaktzī'ntit. Quit iclaktzī'n a'kapūn laquī'yālh, ē Chi'xcu' xala' Tālhmā'n na ixpekxtūcāna'j Dios.
57 Ē tī ixtakexmatmā'nalh tata'salh palha' ē
cā'a'kachi'paca. Ixlīpō'ktuca'n palaj tunca talakminkō'lh.
58 Māxtuca Esteban nac cā'lacchicni' ē cucta'laca.
Testigos tahui'līlh ixlu'xu'ca'n na ixlacatīn chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Saulo.
59 A'cxni' cucta'laca Esteban huanilh Dios:
—Māpa'ksīni' Jesús, icmacamaxquī'yān quilīstacna'.
60 Tatzokostalh ē huanli palha':

—Māpa'ksīni', cacāmātza'nkēna'ni' tū quintatlahuani'mā'nalh.

A'cxni' huanli huā'mā' Esteban nīlh.

8

Saulo ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī'

1 Saulo ixcātā'līca'tzī chī līmaknīca Esteban.
Tzamā' quilhtamacuj tzucuca cāputzatokokecan
tī ixta'a'ka'ī' nac Jerusalén. Ixlīpō'ktuca'n
ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea ē Samaria.
Tatachokolh xmān apóstoles.
2 Makapitzīn chi'xcuhuī'n, tī ixtalakachi'xcuhuī'
Dios, talē'lh Esteban ē tamā'cnūlh ē talakcalhuanli.
3 Saulo ixcāmālaksputūcu'tunkō' tī ixta'a'ka'ī'.
Tzuculh tanū a'katunu' nac chic ē ixcāsakalē'n
chi'xcuhuī'n ē puscan ē ixcāmānū nac pūlāchī'n.

Māsu'yuca xatze tachihuīn nac Samaria

4 Tī ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n calhāxcuhuālh ē ix-
talīchihuīna'n xatze tachihuīn.
5 Felipe a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' nac Samaria.
Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Cristo.
6 Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtakexmata kēxtim tū
ixcāhuani Felipe. Takexmatli ē talaktzī'lh lī'a'cnīn
tū ixtlahua.
7 Tū jā tzeya ū'ni' ixtata'sa palha' ē ixcātaxtuni'
tī ixtaka'lhī. Lhūhua' ixtalū'ntū'nun ē tī
ī'xcāhui'huananī't ixcāmātzeyīmā'ca.
8 Lhūhua' ixa'nan tapāxuhuān tzamā' nac
cā'lacchicni'.
9 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Simón. Xla'
xapūla ixuanī't xantilh nac tzamā' cā'lacchicni'.
Ixcā'a'kskāhuī'mā'lh xalanī'n nac Samaria. Huanli
ū'tza' xaka'tla'.

10 Tzej ixtakexmatni' Simón ixlīpō'ktuca'n tī
xalacstīn ē tī xalaka'tla'tza'. Ixtahuan:

—Huā'mā chi'xcu' ka'lhī ixlītli'hui'qui Dios.

11 Tzej ixtakexmatni' Simón ixpālacata makāstza'
ixcālī'a'kskāhuī'nī't ixlīxantilh.
12 Felipe cālītā'chihuīna'lh xatze tachihuīn chī
Dios māpa'ksīni'n ē ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n
ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpaxli chi'xcuhuī'n ē puscan.
13 Nā Simón nā a'ka'ī'lh ē a'kpaxli ē stālani'lh
Felipe. A'cxni' Simón laktzī'lh lhūhua' lī'a'cnīn tū
tlahualh Felipe, lhūhua' ixlacapāstaca.

14 A'cxni' taca'tzīlh xalanī'n nac Samaria ix-
tamaktīni'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, apóstoles nac
Jerusalén tamacā'lh Pedro ē Juan nac Samaria.
15 Xlaca'n tamilh ē ta'orarlīlh ixpālacata nata-
maktīni'n Espíritu Santo xalanī'n nac Samaria.
16 Jāna'j ixcālakyujachi Espíritu Santo. Xmān ix-
talī'a'kpaxnī't na ixtacuhuīni' Jesús.
17 Cā'a'cpūhui'līca ixmacanca'n ē tamaktīni'lh
Espíritu Santo.

18 Simón laktzī'lh chī Ēspíritu Santo maktīni'nca
a'cxni' apóstoles ta'a'cpūhui'līlh ixmacanca'n ē
cāmālacnūni'lh tumīn.
19 Huanli Simón:

—Nā quit caquilāmaxquī'uj huā'mā' lītli'hui'qui ē
chuntza' chī catīhuālh na'ica'cpūhui'lī quimacan nā
namaktīni'n Espíritu Santo.

20 Pedro huanilh:

—Calaksputli mintumīn ē nā hui'x casputti
ixpālacata puhuanti nalītamāhua'ya' tumīn tū Dios
māstā'.
21 Hui'x jāla catimaktīni' tzamā' talakalhu'mān
ixpālacata jā tze milīstacna' na ixlacatīn Dios.

22 Camakxtekti tzamā' tū jā tze talacapāstacni'
ē casqui'ni' Dios namātza'nkēna'ni'yān tzamā' tala-
capāstacni' tū ka'lhī'ya' na milīstacna'.
23 Iclaktzī'nān hui'x jā tzeya chi'xcu'. Hui'x jāla
makxteka tū jā tze.

24 Kelhtīni'lh Simón ē huanli:

—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios jā quinti'a'kspula tū hui'xina'n quilāhuaniuj.

25 A'cxni' xlaca'n ixtalīmāsu'yunī'ttza'
ē ixtalīchihuīna'nī'ttza' ixtachihuīn Dios,
tataspi'tpālh nac Jerusalén. Talīchihuīna'nli xatze
tachihuīn ixla' Jesucristo na ixcā'lacchicni'ca'n
samaritanos.

Felipe ē chā'tin chi'xcu' xala' nac Etiopía

26 Tā'chihuīna'nli Felipe chā'tin ángel tī Dios
macamilh ē huanilh:

—Catā'kaqui' ē capit nac sur. Nalacpina' xatej Jerusalén tū a'mā'lh nac Gaza. A'ntza' cā'tzaya'nca ti'ya't.

27 Felipe tā'kaquī'lh ē a'lh. Tā'lāpāxtokli chā'tin
chi'xcu' eunuco xala' nac Etiopía. Xla' chā'tin
scujni' ixuanī't nac Etiopía jā ixmāpa'ksīni'n reina
ixtacuhuīni' Candace. Huā'mā' chi'xcu', xla' ū'tza'
xamaktaka'lhna' ixtumīn reina. Quīlachi nac
Jerusalén namakapāxuīchi Dios.
28 Ixtaspi'tmā'lhtza' ē ixpūmimā'lh a'ktin car-
reta. Ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū tzo'kli Isaías, tī
ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.
29 Espíritu Santo huanilh Felipe:

—Catalacatzuna'ji' nac tej jā lē'mā'ca carreta ē catā'pi.

30 Felipe tu'jnulh ē laktalacatzuna'jīlh ē kexmatli
tū ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū ixtzo'knī't Isaías. Felipe
kelhasqui'nīlh:

—¿Ē chā kexpatni'ya' tū līkelhtahua'ka'tēlha'ya'?

31 Kelhtīlh:

—¿Ē chī na'iclīkexmatni' palh jā tī tī
quimāsu'yuni'?

Huanica Felipe:

—Catahua'ca' ē caquimpāxtūtahui'la'.

32 Xla' ixlīkelhtahua'ka'huī'lh ixtachihuīn Dios jā
huan chuntza':

Hua'chi chī lē'ncan lakatin oveja tū namaknīcan,
chuntza' lē'nca;
ē chī lakatin oveja xakō'ko' na ixlacatīn tī macsi'ta,
chuntza' tzamā' chi'xcu' jā tū huanli.

33 Māmāxanī'ca ē jā tlahuani'ca justicia.

¿Tīchu cahuālh nahuan hasta makās tilatamalh?

¿Ē jā naminācha' ixlītalakapasni' palh maktin
maknīca ē mālaksputūni'ca ixlatamat nac
cā'quilhtamacuj?

34 Eunuco huanilh Felipe:

—Ickelhasqui'nīyān, ¿tīchu līchihuīna'mā'lh
huā'mā' Isaías? ¿Ixlīmān līchihuīna'ncan, o
līchihuīna'mpala ā'chā'tin?

35 Felipe tzuculh chihuīna'n. Tzuculh huani tū
ixlīkelhtahua'ka'nī't ixtachihuīn Dios ē māsu'yuni'lh
ixpālacata Jesús.

36 A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, tachā'lh jā mā'lh
xcān. Huanli eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā'lh xcān. ¿Tū
naquimāmakchuyī palh na'ica'kpaxa?

37 Felipe huanilh:

—Palh hui'x lī'a'ka'ī'ya' pō'ktu milīstacna', tzē na'a'kpaxa'.

Xla' kelhtīni'lh:

—Quit ica'ka'ī'ni' Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.

38 Palaj tunca māchokolh ixcarreta. Tatojōlh nac xcān ixchā'tu'ca'n, Felipe ē eunuco. Felipe mā'kpaxīlh.

39 A'cxni' tatacutli, ixEspíritu Dios mā'kayāhualh Felipe. Eunuco jātza' laktzī'lh. A'mpālh ē pāxuhualh.

40 Felipe chā'lh nac cā'lacchicni' Azoto. Ixcālītā'chihuīna'ntēlha xatze tachihuīn ixla' Jesucristo na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' hasta chā'lh nac Cesarea.

9

Saulo lakpalīlh ixtalacapāstacni'
Hch. 22:6-16; 26:12-18

1 Saulo ixcāmekē'klha tī ixta'a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' ē ixcāmaknīcu'tun. Laka'lh xapuxcu' pālej

2 ē squi'nli a'ktin tatzo'knu' tū nalē'n na ixtemploca'n israelitas nac Damasco. Chuntza' tzē nacāputza chi'xcuhuī'n ē puscan tī ixtastālani' Jesús ē tzē nacālīmin xatachī'nī'n nac Jerusalén.

3 Saulo ixtlā'huantēlha ē ixtalacatzuna'jītēlhatza' nac Damasco. Xamaktin a'ktin taxkaket xala' nac a'kapūn lītamacsti'li'lh.

4 A'kā'lh nac ti'ya't. Kexmatli a'ktin tachihuīn tū huanica:

—Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?

5 Saulo kelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?

Xla' huanli:

—Quit Jesús, ū'tza' tī hui'x putzatokokeya'. Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chi'nta qui'hui' tū lītlakalē'ncan.

6 Saulo xpipilh ē jicua'nli ē huanli:

—Māpa'ksīni', ¿tū lacasqui'na' na'ictlahua?

Māpa'ksīni' huanilh:

—Catā'kaqui' ē catanu' nac cā'lacchicni'. A'ntza' nahuanica'na' tū milītlahuat nahuan.

7 Chi'xcuhuī'n tī ixtatā'a'mā'nalh Saulo takex-
matli tachihuīn ē jā tū talaktzī'lh ē tajicua'nli.

8 Saulo tā'kaquī'lh nac ti'ya't. A'cxni'
tilacahuāna'ncu'tunli, jātza' lacahuāna'nli.
Pekechi'palē'nca ē līminca nac Damasco.

9 A'ntza' tamakxtekli a'ktu'tun quilhtamacuj ē
jāla lacahuāna'nli. Jā huā'yalh ē jā ko'tnūlh.

10 Ixuī'lh nac Damasco chā'tin chi'xcu' tī
ixa'ka'ī'ni' Jesucristo ē ixtacuhuīni' Ananías. Xla' lakachuyalh ē Māpa'ksīni' huanilh:

—Ananías.

Xla' kelhtīni'lh:

—Ā'tzā' icuī'lh, Māpa'ksīni'.

11 Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit nac tej tū huanican Lacasaj. Caputza na ixchic Judas chā'tin tī huanican Saulo xala' nac Tarso. A'ntza' orarlīmā'lh.

12 Ū'tza' līlakachuyanī't ē laktzī'nī't chā'tin chi'xcu'
ixtacuhuīni' Ananías tī tanūlh ē a'cpūhui'līlh ix-
macan ē chuntza' nalīlacahuāna'mpala.

13 Ananías kelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua' quintahuaninī't huā'mā' chi'xcu' tū jā tze cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén tī ta'a'ka'ī'ni' mintachihuīn.

14 Xanapuxcu'nu' pālejni' tamaxquī'nī't
līmāpa'ksīn naquincāchi'payān quilīpō'ktuca'n tī
iclīchihuīna'nāuj milīmāpa'ksīn.
15 Māpa'ksīni' huanilh:
—Capit. Quit iclacsacnī't Saulo. Xla'
nacālītā'chihuīna'n quimpālacata ā'makapitzīn ē
na ixlacatīnca'n reyes ē israelitas.
16 Quit na'icmāsu'yuni' lhūhua' tū napātīni'n
quimpālacata.
17 Ananías a'lh ē tanūlh nac chic jā ixuī'lh Saulo.
A'cpūhui'līlh ixmacan ē huanilh:
—Tā'tin Saulo, quimacaminī't Māpa'ksīni'
Jesús tī tasu'yuni'n nac tej jā ixta'mpā't.
Ū'tza' quimacaminī't nalacahuāna'mpala'ya' ē
nalītatzumakō'ya' Espíritu Santo na milīstacna'.
18 Palaj tunca yujni'lh na ixlakastapun tū
ixua'ca'ni'lh chī kepēksma' ē lacahuāna'mpālh.
Tā'kaquī'lh ē palaj tunca a'kpaxli.
19 Huā'yalh ē tatli'hui'clhli. A'klhūhua' quilhta-
macuj ixcātā'lahuī'lh tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'kchihuīna'nli nac Damasco

20 Palaj tunca na ixtemploca'n israelitas, Saulo
tzuculh līchihuīna'n Jesús. Ixuan ū'tza' huā'mā'
ī'Ska'ta' quinDiosca'n.
21 Talī'a'cnīlh ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli ē
talāhuanilh:
—¿Ē jā ū'tza' huā'mā' tī ixcāmālaksputūcu'tun nac
Jerusalén tī ixtatapa'ksīni' Jesús? Minī't huā'tzā' ē
quincāchī'lē'ncu'tunān ē quincāmacamāstā'cu'tunān
na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni'. Ū'tza'
līmilh huā'tzā'.
22 Saulo ā'chulā' ixlītatli'hui'clhmā'lh ē
ixmāsu'yumā'lh Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo tī

Dios ixlacsacnī't. Ū'tza' talīlī'a'cnīlh israelitas tī ixtahui'lāna'lh nac Damasco.

Saulo cātzā'lani'lh israelitas

23 A'cxni' ixpātle'kēnī'ttza' lakma'jtza' quilhtamacuj, israelitas tachihuīna'nli natamaknī Saulo.
24 Māca'tzīnīca Saulo ixmaktaka'lhmā'ca. Pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzī'sa ixtaka'lhītīmā'nalh jā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' ixpālacata ixtamaknīcu'tun.
25 Cā'tzī'sa tā'timīn talē'lh Saulo ē tamāyujūlh a'ktin nac canasta nac lhu'cu' nac xatalhta'm cā'lacchicni'. Chuntza' līpūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

26 Saulo chā'lh nac Jerusalén ē ixcātā'tanūcu'tun tā'timīn a'ntza'. Xlaca'n ixtajicua'ni'. Jā ixta'a'ka'ī'ni' palh xla' ixa'ka'ī'nī'ttza'.
27 Bernabé cālīmini'lh Saulo lī'apóstoles. Cāhuanilh chī Saulo ixlaktzī'nī't nac tej Māpa'ksīni' Jesucristo tī tā'chihuīna'nli. Cāhuani'lh chī Saulo ixlīchihuīna'nī't nac Damasco ixlīmāpa'ksīn Jesús, ē jā ixjicua'n.
28 Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén.
29 Ixlīchihuīna'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā ixjicua'n. Ixcātā'lāhuani israelitas tī ixtachihuīna'n griego. Ixtamaknīcu'tun Saulo.
30 A'cxni' tā'timīn taca'tzīlh huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea ē tamacā'lh nac Tarso.
31 Cā'līpāxuhuatza' ixtahui'lāna'lh tī ixtatalacxtimī na ixlīpō'ktu ixlīka'tla' Judea ē Galilea ē Samaria. Ā'chulā' ixta'a'ka'ī'ni' ē ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksīni'. Espíritu Santo ixcāmāko'xamāka'tlī ē ixtatalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

32 Pedro calhāxcuhuālh ixlatlā'huan ē cālakmilh tī
ixta'a'ka'ī' xalanī'n nac Lida.
33 A'ntza' maclalh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican
Eneas. Xla' ixmā'lh na ixpūtama' a'ktzayan cā'ta.
Ixchēkēnī'n ixlū'ntū'nunī't.
34 Pedro huanilh:

—Eneas, Jesucristo mātzeyīyān. Catā'kaqui' ē camā'kaqui' mimpūtama'.

Palaj tunca tā'kaquī'lh Eneas.

35 Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh nac Lida ē Sarón
talaktzī'lh Eneas ixtzeyanī'ttza'. Xlaca'n tata-
macamāstā'ni'lh Jesucristo.

Dorcas lacastālancuana'nli

36 Ixuī'lh nac Jope chā'tin puscāt tī ixa'ka'ī'. Ix-
tacuhuīni' Tabita ē nā Dorcas ixtacuhuīni' griego.
Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' tū tze. Ixmāstā'
lhūhua' talakalhu'mān.
37 Huā'mā' quilhtamacuj ta'jatatlalh ē nīlh.
Ixmāpaxīcanī'ttza' ē ixcāxmāpī'canī'ttza' na
ixlī'a'ktu' piso.
38 Tā'timīn nac Jope takexmatli Pedro ixuī'lh nac
Lida, ixlacatzuna'j nac Jope. Cālakmacā'nca chā'tu'
chi'xcuhuī'n. Xlaca'n tahuanilh Pedro:

—Palaj capit a'ntza' jā icui'lāna'uj.

39 Palaj tunca Pedro cātā'a'lh. A'cxni' cālakchā'lh,
lē'nca na ixlī'a'ktu' piso. Ixlīpō'ktuca'n tī
ixcānīmaka'ncanī'ttza' talītalacxtimīlh jā ixmā'lh
Dorcas ē tacalhuanli. Tamāsu'yuni'lh lu'xu' tū
ixtlahua Dorcas a'cxni' ixuī'lhcus.
40 Pedro cāmāxtulh ixlīpō'ktuca'n ē tatzokostalh ē
orarlīlh. Laktalakspi'tli tzamā' nīn ē huanilh:

—Tabita, catā'kaqui'.

Lacahuāna'nli ē laktzī'lh Pedro ē tā'kaquī'lh ē tahuī'lh.

41 Pedro makachi'palh ē yāhualh. Pedro
cāta'sani'lh tī ixta'a'ka'ī' ē tī ixcānīmaka'ncanī't ē
cāmāsu'yuni'lh Dorcas xalakahuan.
42 Huā'mā' ca'tzīkō'ca na ixlīpō'ktu Jope. Lhūhua'
ta'a'ka'ī'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo.
43 Pedro tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac
Jope na ixchic chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón
tī ixcāxtlahua ko'xka'.

10

Pedro ē Cornelio
1 Ixuī'lh nac Cesarea chā'tin chi'xcu' tī ixuanican
Cornelio. Xla' capitán ixuanī't a'ktin nac batallón
tū ixuanican Italiano.
2 Cornelio ixlakachi'xcuhuī' ē ixtajicua'ni' Dios,
ē nā chuntza' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic.
Ixmāstā' talakalhu'mān ē pō'ktu quilhtamacuj ixo-
rarlīni' Dios.
3 A'ktin quilhtamacuj chī maktu'tun kōtanū, Cor-
nelio lakachuyalh. Laktzī'lh chā'tin ángel tī Dios
macamilh. Ángel tanūlh ē huanilh:

—¡Cornelio!

4 Cornelio laktzī'lh ē jicua'nli ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu, Māpa'ksīni'?

Ángel huanilh:

—Dios kexmatni'cha'n minoración ē chī
māstā'ya' talakalhu'mān.
5 Chuhua'j cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope
ē camāta'satīnī'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ix-
tacuhuīni' Pedro.
6 Xla' tētachokonī't na ixchic Simón tī cāxtlahua
ko'xka' tī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. Ū'tza'
nahuaniyān tū natlahua'ya'.

7 A'cxni' huanikō'lh ángel palaj tunca a'lh. Cor-
nelio cāta'sani'lh chā'tu' ixtasācua'n ē chā'tin tropa
tī ixlakachi'xcuhuī' Dios ē tī ixtā'scuja na ixchic.
8 A'cxni' cāhuanikō'lh tū ixuaninī't ángel,
cāmacā'lh nac Jope.
9 Ixlīlakalī xlaca'n ixtatlā'huamā'nalh ē ixtatala-
catzuna'jītēlha nac cā'lacchicni'. Chī tastu'nūt Pe-
dro tahua'ca'lh na ixa'kstīn chic na'orarlī.
10 Ē tzi'ncstāyalh ē ixuā'yancu'tun. Līhuan
ixcāxtlahuamā'ca līhua', Pedro lakachuyalh.
11 Laktzī'lh a'kapūn laquī'yālh ē hua'chi a'ktin
ka'tla' sábana chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'. Yujli na
ixlacatīn.
12 A'ntza' ixtatojōmā'nalh ixlīpō'ktu animalh tū
makakentā'ti' ē lūhua' ē spūnī'n.
13 Kexmatli chī tā'chihuīna'nca ē huanica:
—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' ē cahua't.
14 Pedro huanli:
—E'ē, Māpa'ksīni'; jā maktin icua'nī't tū jā tzē
hua'can.
15 Kexmatpālh ixlīmaktu' tā'chihuīna'nca ē
huanica:
—Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuanī't tze.
16 Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē sábana taya-
palacancha' nac a'kapūn.
17 Pedro ixlacapāstacuī'lh ixpālacata jā ixca'tzī
tū ixuanicu'tun tū lakachuyalh. Tzamā'
chi'xcuhuī'n, tī ixcāmacaminī't Cornelio,
takelhasqui'nīni'lh jā yālh ixchic Simón. Palaj
tunca tachilh na ixlacapūn mākelhcha.
18 Palha' tachihuīna'lh ē takelhasqui'nīni'lh palh
jā lahuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón tī
ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro.

19 A'cxni' Pedro ixlacapāstacuī'lh chī
lakachuyanī't, Espíritu Santo huanilh:

—Chā'tu'tun chi'xcuhuī'n taputzayān.

20 Catāya' ē cayujti ē cacātā'pi. Jā tipuhua'na': "Jā
icti'a'lh." Quit iccāmacaminī't.

21 Pedro cālakyujli chi'xcuhuī'n ē huanli:

—Quit tī putzayā'tit. ¿Tūchu lakta'nī'ta'ntit?

22 Xlaca'n takelhtīlh:

—Ixpālacata capitán Cornelio. Xla' tzeya chi'xcu'
ē jicua'ni' Dios. Talaktzī'n israelitas tzeya chi'xcu'.
Chā'tin ángel tī Dios macamilh huanilh Cornelio
namāta'satīnīni'nān ē xla' nakexmata tū nahua'na'.

23 Pedro cāmānūlh nac chic ē cāhuanilh catata-
chokokelh huā'mā' tzī'sni'. Ixlīlakalī cātā'a'lh ē nā
ta'a'lh makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Jope.

24 Ixlīlakalī huampala tachā'lh nac Cesarea. Cor-
nelio ixcāka'lhīmā'lh ē ixcāmākēstokkō'nī't ixta-
lakapasnī'n ē ixamigo tī ā'chulā' ixcālakapasa.

25 A'cxni' Pedro ixtanūmā'lh, Cornelio lakchilh.
Palaj tunca tatzokostani'lh ē laktaquilhpūtalh.

26 Pedro mā'kaquī'lh ē huanilh:

—Catā'kaqui'. Nā quit chi'xcu' chī hui'x.

27 A'cxni' Pedro ixtanūtēlha ē ixtā'chihuīna'ntēlha
ē lhūhua' cāmaclalh tī ixtatakēstoknī't.

28 Pedro cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chā'tin israelita jāla
catitā'talacxtimīlh tī jā israelita. Jāla catitanūlh na
ixchic. Dios quimāsu'yuni'nī't jāla ictihualh jā tze
ā'chā'tin chi'xcu' ē xmān catīhuālh.

29 Ū'tza' iclīmilh a'cxni' quimāta'satīnīni'nca ē
jātū tū icpuhuanli. Iccākelhasqui'nīyān: ¿Tūchu
ixpālacata quilālīmāta'satīnīni'uj?

30 Palaj tunca Cornelio huanli:

—Tā'ti'majatza' quit jā xa'icuā'yamā'lh. Hua'chi maktu'tun kōtanū quit xa'icorarlamā'lh na quinchic. Chā'tin chi'xcu' tāyalh na quilacatīn ē ixka'lhī ixlu'xu' tū ī'xkaka.
31 Quihuanilh: “Cornelio, Dios kexmatnī't minoración ē lacapāstacmā'lh chī māstā'ya' talakalhu'mān.
32 Cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope ē camāta'satīnī'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. Xla' tētachokomā'lh na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' na ixquilhtūn mar. Xla' namin ē natā'chihuīna'nān.” Chuntza' quihuanilh.
33 Ū'tza' iclīmāta'satīnīni'n palaj tunca. Hui'x quintlahua'ni' talakalhu'mān quilakta. Chuhua'j quilīpō'ktuca'n icui'lāna'uj huā'tzā' na ixlacatīn Dios. Ickexmatcu'tunāuj tū Dios māpa'ksīnī'ta'n nahua'na' —huanica Pedro.

Pedro tzuculh a'kchihuīna'n na ixchic Cornelio

34 Pedro tzuculh a'kchihuīna'n ē cāhuanilh:
—Chuhua'j quit icca'tzī ixlīcāna' Dios lacpuhuan lacxtim ixlīpō'ktuca'n chi'xcuhuī'n.
35 Xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni' tī tajicua'ni' Dios ē tatlahua tū tze, ū'tunu'n tamakapāxuī Dios.
36 Dios cāmacamini'lh israelitas ixtachihuīn. Cāmāsu'yuni'lh tzē ixamigo natahuan Dios ixpālacata Jesucristo tī cāmāpa'ksīkō'.
37 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī māsu'yucanī't xatze tachihuīn pūla nac Galilea ē ā'līstān nac Judea a'cxni' Juan ixmāsu'yunī'ttza' ē ixmā'kpaxīni'nī'ttza'.
38 Dios maxquī'lh Jesús, xala' nac Nazaret, ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. Jesús ixtlahuatlā'huan tū tze ē ixcāmātzeyītlā'huan tī ixtapātīni'n ixpālacata

tū māstā' skāhuī'ni'. Huā'mā' tzē tlahualh Jesús ixpālacata Dios ixmaktāyamā'lh.
39 Quina'n icmāsu'yuyāuj tū tlahualh Jesús na
ixcā'lacchicni'ca'n israelitas ē nac Jerusalén. Ū'tza' tī xtokohua'ca'ca nac cruz ē chuntza' maknīca.
40 Dios mālacastālancuanīlh ixlī'a'ktu'tun quilhta-
macuj ē Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús.
41 Jā cāmāsu'yuni'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.
Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús xmān quina'n tī quincālacsacnī'ta'n na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús ē ictā'ko'tnūj a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza'.
42 Dios quincāhuanin na'iccāmāsu'yuni'yāuj
tachi'xcuhuī't ē na'icuanāuj Jesús ū'tza' tī Dios hui'līlh chī ixJuezca'n xalakahuan ē xanīnī'n.
43 Ixlīpō'ktuca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios, xam-
akāstza', ixtamāsu'yu ixlīpō'ktu tī talīpāhuan Jesús, xlaca'n nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n.

Ta'a'ka'ī'lh tī jā israelitas

44 Pedro ixa'kchihuīna'mā'lhcus ē Espíritu Santo
cālakyujchi ixlīpō'ktuca'n tī ixtakexmatni'mā'nalh Pedro.
45 Talī'a'cnīni'lh israelitas tī ixta'a'ka'ī ē
ixtatā'minī't Pedro. Talī'a'cnīlh ixpālacata ixcāmaxquī'mā'ca Espíritu Santo tī jā israelitas.
46 Cālī'a'cnīca ixpālacata ixcākexmatcanī't chī ix-
tachihuīna'n xtum tachihuīn ē ixtamāka'tlī'mā'nalh Dios.
47 Pedro cāhuanipālh:
—¿Ē huī'lh chā'tin tī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā'mā' chi'xcuhuī'n? Ā'nā xlaca'n cāmaxquī'ca chuntza' chī quina'n quincātamaxquī'n Espíritu Santo.

48 Pedro cāhuanilh cata'a'kpaxli na ixtacuhuīni'
Jesucristo. Huanica Pedro cacātā'lātahuī'lh
a'klhūhua' quilhtamacuj.

11

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac templo nac Jerusalén

1 Apóstoles ē tā'timīn tī ixtahui'lāna'lh nac Judea
cāmāca'tzīnīca chi ixta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios nā
xlaca'n tī jā israelitas.
2 A'cxni' Pedro chā'lh nac Jerusalén,
tatā'lāquilhnīlh israelitas.
3 Takelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Tū ixpālacata maktanūnī'ta' jā tahui'lāna'lh
chi'xcuhuī'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata
cātā'huā'ya'nī'ta'?
4 Pedro tzuculh chihuīna'n ē cāhuanilh:
5 —Xa'icui'lācha' quit nac Jope ē xa'icorarlamā'lh
e iclakachuyalh. Iclaktzī'lh hua'chi ka'tla' sábana
tū yujchi nac a'kapūn. Chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'
ē quilakchilh.
6 Iclaktzī'lh animalh tū xamakakentā'ti' ē ani-
malh tū tahua'nan ē lūhua' ē spūnī'n.
7 Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: “Pe-
dro, catā'kaqui' ē cama'kni' ē cahua't.”
8 Icuanilh: “E'ē, Māpa'ksīni'. Jā maktin icua'nī't
tū catūhuālh ē tū jā tze.”
9 Quintā'chihuīna'mpālh ixlīmaktu' nac a'kapūn.
Quihuanilh: “Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuanī't
tze.”
10 Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē tayapalacan-
cha' tālhmā'n.

11 Palaj tunca tachilh nac chic jā xa'icui'lāna'uj
chā'tu'tun chi'xcuhuī'n tī ixquilakmacamincanī't
nac Cesarea.
12 Espíritu Santo quihuanilh: “Cacātā'pi ē jā
tipuhua'na': Jā icti'a'lh.” Ē quintatā'a'lh kel-
hachāxan tā'timīn. Ictanūj na ixchic Cornelio.
13 Xla' quincāhuanin chī laktzī'lh na ixchic
chā'tin ángel tī tasu'yuni'lh ē huanilh: “Cacāmacapi
chi'xcuhuī'n nac Jope ē calīminca Simón tī ka'lhī
ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro.
14 Xla' nahuaniyān chī tzē nalī'a'kapūtaxtuya'
hui'x ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na minchic.”

15 Pedro cāhuanipālh:

—A'cxni' ictzuculh iclīchihuīna'n, Espíritu Santo
cālakmilh chuntza' chī quincālakmin pūla.
16 Quit iclacapāstacli chī huanli Māpa'ksīni' Jesús:
“Ixlīcāna' Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Hui'xina'n
nalī'a'kpaxā'tit Espíritu Santo.”
17 Dios cāmaxquī'lh Espíritu Santo nā chuntza'
chī quincāmaxquī'n quina'n tī a'ka'ī'ni'nī'ta'uj Je-
sucristo. ¿Ē tīchu quit na'iclīmāmakchuyī Dios?
—huanli Pedro.
18 A'cxni' takexmatli huā'mā', ca'cs taquilhuanli.
Palaj tunca tatzuculh tachihuīna'n chī ixlīka'tla'
Dios ē tahuanli:
—Dios lacasqui'n natalakpalī ixtala-
capāstacni'ca'n nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā
chuntza' nataka'lhī ixlatamatca'n.

Ta'a'ka'ī'lh xalanī'n nac Antioquía

19 A'cxni' maknīca Esteban, tzucuca
cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'ī'nī't. Xlaca'n tatzā'lalh
ē ixta'a'kahuankō'nī't. Ixtalatlā'huanācha' nac

Fenicia ē nac Chipre ē nac Antioquía. Cāhuanica
xatze tachihuīn xmān israelitas.
20 Makapitzīn xlaca'n xalanī'n nac Chipre ē nac
Cirene tachā'lh nac Antioquía. Cātā'chihuīna'nca tī
jā israelitas. Ē cāmāsu'yuni'ca xatze tachihuīn ixla'
Jesús.
21 Jesucristo cāmaxquī'lh lītli'hui'qui ē chuntza'
lhūhua' ta'a'ka'ī'lh.
22 Cāmāca'tzīnīca tī ixta'a'ka'ī'nī't xalanī'n nac
Jerusalén tū ixlamā'lh nac Antioquía. Macā'nca
Bernabé a'ntza'.
23 A'cxni' chā'lh, laktzī'lh chī Dios
ixcāsicua'lanātlahuanī't, ē pāxuhualh. Bernabé
cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:
—Calīhui'lī'tit nastālani'yā'tit Jesucristo.
24 Bernabé tzeya chi'xcu' ixuanī't ē ixlīstacna'
ixlītzuma Espíritu Santo ē ixa'ka'ī'. Lhūhua'
tachi'xcuhuī't tatzuculh tatapa'ksīni' Jesucristo.
25 Ā'līstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso.
26 A'cxni' maclalh, līmilh nac Antioquía.
A'ktin cā'ta Bernabé ē Saulo ixtatā'takēstoka
tī ixta'a'ka'ī'nī't. Ixcāmāsu'yuni'can lhūhua'
tachi'xcuhuī't. A'ntza' nac Antioquía tzucuca
pūla cāmāpācuhuīcan cristianos tī ixta'a'ka'ī'tēlha.
27 Tzamā' quilhtamacuj tataxtulh nac Jerusalén
makapitzīn ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tachā'lh nac
Antioquía.
28 Chā'tin, tī ixuanican Agabo, tāyalh na
ixlacatīnca'n ē cāhuanilh tū ixmāca'tzīnīlh Espíritu
Santo. Huanli calhāxcuhuālh na'a'nan a'ktin
ka'tla' tatzi'ncstat. Chuntza' lalh a'cxni' Claudio
ixmāpa'ksīni'n.

29 Tī ixta'a'ka'ī'nī't talīhui'līlh tamacā'ni' a'ktin
tamaktay tā'timīn xalanī'n nac Judea. Tapuhuanli
natamāstā' chuntza' chī ixtaka'lhī chā'tunu'.
30 Chuntza' tatlahualh. Bernabé ē Saulo talē'ni'lh
tamaktay xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo.

12

Maknīca Jacobo ē chī'ca Pedro

1 Tzamā' quilhtamacuj rey, tī ixuanican
Herodes, tzuculh cāchi'pa ē cāmāpātīnīn tī
ixta'a'ka'ī'nī't.
2 Līmāmaknīnīni'nli cuchilu Jacobo ixtā'tin Juan.
3 A'cxni' laktzī'lh Herodes israelitas talīpāxuhualh
tū tlahualh, ā'chulā' cātlahuasti'lh. Nā Pedro
māchi'panīni'nli. Huā'mā' lalh a'cxni' ixlamā'lh
cā'tani' a'cxni' tahua'lh pāntzīn tū jā ixka'lhī
levadura.
4 A'cxni' Herodes ixmāchi'panīni'nī't Pedro ē
māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n. Cāmacamaxquī'ca
kelhacāujchāxan tropas tī natamaktaka'lha ē
ixtalālīlakpalītēlha līkelhatā'ti'n. Herodes ixpuhuan
ixlīminca ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't a'cxni'
na'a'ksputa cā'tani' tū huanican pascua.
5 Chuntza' Pedro ixmānūcanī't nac pūlāchī'n ē
ixtamaktaka'lhmā'nalh. Tī ixta'a'ka'ī'nī't jā tajaxli
talī'orarla ē tasqui'ni'lh Dios ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

6 A'ktin tzī'sni' Pedro ī'lhtatamā'lh nac
pūlāchī'n. Herodes ixmāxtucu'tun ixlīlakalī.
Ī'lhtatamā'lh Pedro na ixpāxtūnca'n chā'tu' tropas
ē ixcātā'lāmacachī'maxquī'canī't chā'tunu' tropa. Ē
a'chā'tu' tropa ixtayāna'lh ixlacapūn mākelhcha ē
ixtamaktaka'lha pūlāchī'n.

7 Xamaktin tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī Dios
macamilh. A'ktin taxkaket māxkakēlh pūlāchī'n.
Ángel tāpātoklhli Pedro ē mālakahuanīlh ē huanilh:
—Palaj catā'kaqui'.
Taxcutli na ixmacan Pedro.
8 Ángel huanilh:
—Calha'kā'na' ē catatūnu' mincaclhi'.
Chuntza' tlahualh Pedro. Huanipālh ángel:
—Calha'ka' milu'xu' ē caquistāla'ni'.
9 Pedro taxtulh ē ī'stālani'tēlha. Jā ixca'tzī
palh ixlīcāna' tū ixtlahuamā'lh ángel. Ixpuhuan
ixlakachuya.
10 Tatēlakataxtulh xapūla tropa tī ixmak-
taka'lhmā'lh ē ā'līstān tatētaxtupālh ā'chā'tin.
Tachilh nac mākelhcha xalīcā'n jā lactanūcan nac
cā'lacchicni'. Ixa'cstu talaquī'lh. Xlaca'n tatētaxtulh
nac kentin tej. Palaj ángel makxtekli Pedro.
11 A'cxni' Pedro tzeya ca'tzīlh ē huanli:
—Chuhua'j icca'tzī Jesucristo macamilh
ixángel ē quimakapūtaxtūnī't na ixlīmāpa'ksīn
rey Herodes. Quimakapūtaxtūnī't tū
ixquintatlahuani'cu'tun israelitas.
12 A'cxni' ixlacapāstacnī'ttza' huā'mā', Pedro
chā'lh na ixchic María tī ixtzī' Juan tī ixka'lhī
ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos. A'ntza' līlhūhua'
ixtastokcanī't ē ixta'orarlamā'nalh.
13 Pedro toklhli nac mākelhcha jā lactanūcan na
ixtanquilhtīn chic. Chā'tin tzu'ma'jāt, tī ixuanican
Rode, milh kelhasqui'nī tīchu xla'.
14 Kelhlakapasli Pedro ē pāxuhualh. Ū'tza' jā
līmālaquī'ni'lh ē palaj tu'jnuntēlha tanūpālh nac
chic. Cāhuanilh tī ixtatakēstoknī't:
—Layālh Pedro nac kēpūn.

15 Xlaca'n tahuanilh:
—Chuya'ya'.
Rode ā'chulā' cāhuanilh ixlīcāna' ū'tza'. Palaj
tunca tahuanli:
—Jā ū'tza'. Ixmāstilē'k ángel tī maktaka'lha Pe-
dro.
16 Pedro ā'chulā' palha' toklhli nac mākelhcha.
A'cxni' tamālaquī'lh, talaktzī'lh Pedro ē talī'a'cnīlh.
17 Pedro cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh.
Cāhuanilh chī Dios līmāxtulh nac pūlāchī'n.
Cāhuanilh:
—Camāca'tzīnī'tit Jacobo ē tā'timīn huā'mā' tū
quina'kspulalh.
Pedro taxtulh ē a'lh ā'lacatin.
18 Palaj a'cxni' xkakalh, tropas tatamakchuyīlh
ixpālacata chī lītzā'lalh Pedro.
19 A'cxni' Herodes māputzīni'lh Pedro ē jā
maclaca ē cākelhasqui'nīlh tropas tī ixcāyāhuacanī't
natamaktaka'lha ē cāmāmaknīnīni'lh. Herodes
taxtulh nac Judea ē a'lh tancā'n nac Cesarea ē
a'ntza' tachokolh.

Nīlh Herodes

20 Herodes ixcātā'lāsītzī'nī't xalanī'n nac
Tiro ē Sidón. Makapitzīn talālītā'chihuīna'nli
palh tzē natalaka'n. Lī'amigos talalh Blasto
tī ixmaktaka'lha jā ī'lhtata rey. Xlaca'n
ixtalīmāko'xamixīcu'tun ixpālacata ixlīhua'tca'n tū
līmincancha' na ixcā'lacchicni' rey.
21 Lakchā'lh quilhtamacuj tū ixcālhcāni'nī't
Herodes. Ixlhakā'nī't ixlu'xu' tū ixtasu'yu chī rey
ixuanī't. Tahuī'lh nac trono ē a'kchihuīna'nli.
22 Tachi'xcuhuī't tamāta'sīlh:
—Jā chi'xcu' tī chihuīna'mā'lh. Hua'chi chā'tin
dios.

23 Xamaktin chā'tin ixángel Dios
makata'jatatlalh Herodes ixpālacata cāmakxtekli
talaktaquilhpūtalh hua'chi Dios. Lūhua' tahua'lh ē
nīlh.
24 Ixtachihuīn Māpa'ksīni' ta'a'kahuani'lh ē
cālakchā'lh ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n.
25 A'cxni' Bernabé ē Saulo ixtatlahuakō'nī't
ixlītlahuatca'n nac Jerusalén, xlaca'n tataspi'tli
nac Antioquía. Cātā'a'lh Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu'
ixtacuhuīni' Marcos.

13

Bernabé ē Saulo tatzuculh ta'a'n makat talīchihuīna'n xatze tachihuīn

1 Chī ū'tunu'n tī ixtatakēstoka nac An-
tioquía, ixtahui'lāna'lh a'kchihuīna'nī'n ē
mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Makapitzīn ixtacuhuīni'ca'n
Bernabé ē Simón (tī ixuanican Negro) ē Lucio
xala' nac Cirene ē Manaén (tī tā'stacli rey Herodes)
ē Saulo.
2 Xlaca'n ixtalaktaquilhpūtamā'nalh Dios ē ix-
talīhui'līnī't jā tū natahua'. Espíritu Santo huanli:

—Iclacasqui'n Bernabé ē Saulo natatlahua xtum ixtascujūtca'n tū na'iccāmaxquī'.

3 Xlaca'n jāna'j tū ixtahua', ē ta'orarlīlh ē
ta'a'cpūhui'līlh ixmacanca'n ē cāmacā'nca.

Apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

4 Espíritu Santo cāmacā'lh Bernabé ē Saulo.
Xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Seleucia. A'ntza'
tapū'a'lh barco nac Chipre, a'ntza' jā pu'nahuī'lh
macsti'na'j ti'ya't.

5 A'cxni' tachilh nac Salamina, talī'a'kchihuīna'nli
ixtachihuīn Dios na ixtemploca'n israelitas.
Talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n.
6 A'cxni' tatētaxtulh ixlīpō'ktu nac Chipre, tachilh
nac cā'lacchicni' ixtacuhuīni' Pafos. Tamaclalh
chā'tin chi'xcu' israelita ixtacuhuīni' Barjesús. Xla'
xantilh ixuanī't ē a'kchihuīna' tū jā ixla' Dios.
Xmān ixcālī'a'kskāhuī'mā'lh.
7 Xantilh ixmaktāya gobernador Sergio Paulo
tī skalalh ixuanī't. Gobernador cāmāta'satīnīni'lh
Bernabé ē Saulo ē ixkexmatcu'tun ixtachihuīn
Dios.
8 Cātā'lāhuanilh xantilh tī ixuanican Barjesús ē
Elimas. Xla' jā ixlacasqui'n na'a'ka'ī' gobernador.
9 Saulo, tī nā ixuanican Pablo, ixlītzuma Espíritu
Santo na ixlīstacna'. Xla' lakalaktzī'lh Elimas.
10 Huanilh:
—Hui'x a'kskāhuī'ni'na' ē jā tzeya chi'xcu'. Hui'x
ixka'hua'cha skāhuī'ni' ē hui'x jā lakatīya' tū tze.
¿Chī jā līmakxteka' lactlahua'ya' tū ixla' Dios?
11 Chuhua'j Dios namakapātīnīnān. Lakatzī'n
nahua'na' ē lakma'j jāla catilacahuā'na'.

Xamaktin lakapoklhuana'lh ē jāla lacahuāna'lh ē
ixputzatlā'huan tī ixpekechi'palē'lh.
12 A'cxni' gobernador laktzī'lh tū a'kspulalh, xla'
a'ka'ī'lh ē lī'a'cnīlh tū ixmāsu'yucan ixpālacata Jesús.

Pablo ē Bernabé nac Antioquía

13 Pablo ē tī ixtatā'a'n tataxtulh nac Pafos ē
tapū'a'lh barco ē tachā'lh nac Perge ixlīka'tla' nac
Panfilia. A'ntza' Juan cāmakxtekli ē taspi'tli nac
Jerusalén.
14 Pablo ē Bernabé tataxtulh nac Perge ē tachā'lh
nac Antioquía ixlīka'tla' nac Pisidia. Quilhtamacuj

tū pūjaxcan, xlaca'n tatanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tatahuī'lh.
15 Līkelhtahua'ka'ca ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni'
līmāpa'ksīn ē jā huanican profetas. Xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo tamacamilh chā'tin tī cāhuanilh Pablo ē Bernabé:

—Chi'xcuhuī'n, palh cāmaxquī'cu'tunā'tit talacapāstacni' tachi'xcuhuī't, cacāhuani'tit.
16 Pablo tāyalh ē cāmacahuani'lh cataquil-
hca'cslalh ē huanli:

—Cakexpa'ttit chi'xcuhuī'n israelitas ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit Dios.
17 QuinDiosca'n quina'n israelitas cālacsacli
quinapapana'ca'n. Dios cāmālhūhuī'lh a'cxni' xlaca'n xamini' ixtahuanī't nac ti'ya't Egipto. Dios ka'lhī lhūhua' lītli'hui'qui ē ū'tza' tzē cālīmāxtulh nac huā'mā' ti'ya't.
18 Dios cālīpātīlh tu'pu'xam cā'ta a'cxni' ixta-
latlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't.
19 Dios cāmālaksputūlh tachi'xcuhuī't xalanī'n
a'ktojon cā'lacchicni' nac ti'ya't jā ixuanican Canaán. Cāmāpitzīni'lh ti'ya't quinapapana'ca'n jā natatahui'la.
20 Dios cāhui'līni'lh ixjuezca'n tī nacāmāpa'ksī
a'ktā'ti' ciento ā'i'tāt cā'ta. A'kchihuīna' Samuel ū'tza' ā'xmān ixlīhuī'lh ixlījuez.
21 Ā'līstān quinapapana'ca'n israelitas tasqui'nli
chā'tin ixreyca'n. Dios hui'līlh ixlīrey Saúl, ixka'hua'cha Cis. Ixtalakapasni' Benjamín ixuanī't. Xla' ixmāpa'ksīni'n tu'pu'xam cā'ta.
22 A'cxni' Dios māpānūlh Saúl, ē hui'līpālh David
ixlīrey. Dios līchihuīna'nli David ē huanli: “Quit iclakapasa David, ixka'hua'cha Isaí. Iclaktzī'n

ū'tza' chā'tin chi'xcu' tī lacapāstacna'n chī icla-
capāstacna'n quit. Xla' natlahua pō'ktu tū icla-
casqui'n.” Chuntza' huanli Dios.
23 Dios cāmaxquī'lh israelitas chā'tin
makapūtaxtūnu' chuntza' chī huanli Dios xapūla.
Makapūtaxtūnu' ū'tza' Jesús, ī'xū'nātā'nat David.
24 A'cxni' Jesús jāna'j ixā'min, Juan ixcāhuani
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't israelitas: “Calak-
palī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit.”
25 A'cxni' ī'sputmā'lhtza' quilhtamacuj tū
ixlīmā'kpaxīni'n Juan, xla' ixuan: “Jā quit tī
puhua'ni'yā'tit. Ā'līstān namimpala ā'chā'tin tī
ka'lhī lītli'hui'qui. Ū'tza' jā minī'ni' na'icxcutni'
ixcaclhi'.”
26 Pablo chihuīna'mpālh:

—Iccāhuaniyān hui'xina'n tī ī'xū'nātā'natna'
Abraham, chī quit, ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit
Dios. Chuhua'j cātamacamini'nī'ta'n tachihuīn tū
nalī'a'kapūtaxtucan.
27 Xalanī'n nac Jerusalén ē nā ī'scujni'ca'n jā
ixtaca'tzī tī Jesús. Jā takexmatli ixtachihuīnca'n
ixa'kchihuīna'nī'n Dios tū līkelhtahua'ka'can pō'ktu
quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza' līmāmaknīnīni'nca
Jesús. Chuntza' tamākentaxtūlh chuntza' chī
tahuanli a'kchihuīna'nī'n xamakāstza'.
28 Masqui jāla tamaclani'lh chī natalīmaknī Jesús,
xlaca'n tasqui'ni'lh Pilato camaknīca.
29 A'cxni' xlaca'n ixtamākentaxtūnī'ttza' ixlīpō'ktu
tū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús
xanīn nac cruz ē mānūca nac lhu'cu'.
30 Dios mālacastālancuanīlh.
31 A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātasu'yuni' tī
ixcātā'taxtunī't nac Galilea ē ixcātā'a'nī't nac

Jerusalén. Huā'mā' chi'xcuhuī'n ū'tunu'n tī
tamāsu'yuni'mā'nalh chuhua'j tachi'xcuhuī't
ixpālacata Jesús.

32 ’Chuhua'j quina'n iccāhuaniyān hui'xina'n
xatze tachihuīn ixpālacata tū cāhuanilh Dios
quinapapana'ca'n namāstā'.

33 Ū'tza' Dios quincāmākentaxtūni'n quina'n,
tī ī'xū'nātā'natna'ca'n, a'cxni' mālacastālancuanīlh
Jesús. Chuntza' tatzo'kni' nac libro Salmos
ixlī'a'ktu' capítulo:

Hui'x quinKa'hua'cha.

Chuhua'j icmaxquī'nī'ta'n latamat.

34 Dios mālacastālancuanīlh Jesús nac cā'līnīn. Jā
ā'maktin cati'a'lh nac cā'līnīn. Dios chuntza' huanli:

Na'iccāsicua'lanātlahuayān chuntza' chī huanica
David.

35 Tatzo'kni' nac libro Salmos ā'a'ktin capítulo:

Hui'x jā catimakxtekti namasa ixmacni'
minKa'hua'cha tī tze.

36 David ixtlahuanī'ttza' ixtalacasqui'nīn Dios
ixlacatīnca'n xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh a'cxni'
xla' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xla' nīlh ē
mā'cnūca jā ixcāmā'cnūcanī't ixnatāta'na'. Ixmacni'
David masli.

37 Jā masli ixmacni' Jesús tī Dios
mālacastālancuanīlh.

38 Caca'tzītit hui'xina'n tī israelitas
chī quit. Ixpālacata huā'mā' chi'xcu',
cātamāca'tzīnīyān hui'xina'n mincuentaca'n tzē
nacātamātza'nkēna'ni'yān.

39 Jesús cāmātza'nkēna'ni' ixlīpō'ktu ixcuentaca'n tī
talīpāhuan Jesús. Līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés,
ū'tza' jāla catimālaksputūlh tū jā tze.

40 Caskalalhuantit jā nacā'a'kspulayān tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n. Tahuanli:

41 Cakexpa'ttit hui'xina'n tī lakmaka'nā'tit.

Ca'a'cnī'tit ē calaksputtit; ixpālacata quit, Dios, na'ictlahua a'ktin lī'a'cnīn a'cxni' hui'xina'n hui'lā'na'ntit.

Palh ixcātahuani'n tū quit na'ictlahua, hui'xina'n jā cati'a'ka'ī'tit.

42 Pablo ē Bernabé tataxtulh na ixtemploca'n is-
raelitas. Tachi'xcuhuī't, tī jā israelitas, tasqui'ni'lh natahuanipala huā'mā' tachihuīn ixlītzayama'j.
43 Tataxtulh tī ixtatakēstoknī't nac templo. Tastālani'lh Pablo ē Bernabé lhūhua' israelitas ē ā'makapitzīn tī ixta'a'ka'ī'nī't chī israelitas. Pablo cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh jā catamakxtekli xatze tachihuīn tū māsu'yu ixtalakalhu'mān Dios.
44 Ixlītzayama'j, a'cxni' ixchā'n quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'lacchicni' tatakēstokli natakexmata ixtachihuīn Dios.
45 A'cxni' israelitas talaktzī'lh ixlīlhūhua'ca'n tachi'xcuhuī't, xlaca'n talaksītzī'lh ē tatā'lāhuanilh Pablo ē talakapalalh.
46 Pablo ē Bernabé tachihuīna'nli ē jā tajicua'nli ē cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca cacātahuanin xapūla hui'xina'n, israelitas, ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n lakmaka'ntit, ē chuntza' lītasu'yu jā ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli. Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuj tī jā israelitas.
47 Chuntza' quinDiosca'n quincāmāpa'ksīn ē huanli:

Quit iclacsacnī'ta'n nacāmāca'tzīnī'ya' chī natalī'a'kapūtaxtu xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' na ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj.
Chuntza' hui'x chī a'ktin pūcās chī namāxkakēni'na' ixlīpō'ktu.
48 A'cxni' takexmatli huā'mā', tapāxuhualh
tī jā israelitas. Tahuanli tze ixtachihuīn
Dios. Ta'a'ka'ī'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixcāhui'līcanī't
natamaktīni'n xasāsti' ixlatamatca'n tū jā
catilaksputli.
49 Māca'tzīnīni'nca ixtachihuīn Māpa'ksīni'
calhāxcuhuālh jā ixmāpa'ksī Antioquía.
50 Israelitas tachihuīna'makasītzī'lh xalaka'tla'
puscan tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios ē nā xana-
puxcu'nu' cā'lacchicni'. Tachihuīna'makasītzī'lh
cacāputzatokokeca Pablo ē Bernabé ē cāmakatzā'laca
na ixcā'lacchicni'ca'n ē nā a'ntza' jā ixtamāpa'ksī.
51 Pablo ē Bernabé tatincxli pokxni' ixtujanca'n
ē chuntza' cāmāca'tzīnīca xalanī'n cā'lacchicni' ix-
talē'n cuenta. Ta'a'lh nac Iconio.
52 Tā'timīn tapāxuhualh. Ixlīstacna'ca'n ixlītzuma
Espíritu Santo.

14

Pablo ē Bernabé nac Iconio

1 Pablo ē Bernabé lacxtim tatanūlh na ixtem-
ploca'n israelitas nac Iconio ē ta'a'kchihuīna'nli.
Ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas ē nā tī jā israelitas.
2 Israelitas tī jā ixta'a'ka'ī' tachihuīna'makasītzī'lh
tī jā israelitas. Cāmālacapāstaquīca tā'timīn jā tze
ixtahuanī't.
3 Pablo ē Bernabé tatahuī'lh a'klhūhua'
quilhtamacuj nac Iconio ē ixta'a'kchihuīna'n ē
jā tajicua'nli ixpālacata ixtalīpāhuan Jesucristo.

Ixlītli'hui'qui Dios lhūhua' ixtalītlahua tū laka'tla'
lī'a'cnīn. Ū'tza' līmāsu'yulh Dios ixlīcāna' tū
ixtalīchihuīna'n Pablo ē Bernabé ixpālacata
Jesucristo.
4 Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Iconio jā lacxtim
ixtalacapāstaca. Makapitzīn ixtalacapāstaca chī is-
raelitas ē ā'makapitzīn ixtalacapāstaca chī apóstoles.
5 Israelitas ē nā tī jā israelitas ē nā xana-
puxcu'nu' tachihuīna'nli natalacatā'quī'nin ē nat-
acucta'lana'n.
6 A'cxni' taca'tzīlh huā'mā', Pablo ē Bernabé
tatzā'lalh. Ta'a'lh nac estado Licaonia nac
cā'lacchicni' Listra ē Derbe ē ā'lacatunu' cā'lacchicni'.
7 A'ntza' ixtalī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla'
Jesucristo.

Cucta'laca Pablo nac Listra

8 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' nac Listra. Jā tze
ixuanī't ixtujan. Ixlū'ntū'nunī't chu tunca
ixlīlacatuncuhuī'ni'. Jā maktin ixtlā'huan.
9 Ixkexmatmā'lh Pablo. Pablo lakalaktzī'lh ē
ca'tzīlh ixa'ka'ī' tzē namātzeyīcan.
10 Pablo palha' huanli:
—Laclhtzaj catāya'.
Chi'xcu' tāyalh ē tzuculh tlā'huan.
11 A'cxni' ixlīlhūhua'ca'n talaktzī'lh tū tlahualh
Pablo, xlaca'n tata'salh ē tahuanli chī ixtachi-
huīnca'n xalanī'n nac Licaonia. Tahualh:
—¡Tayujnī'ta'nchi dioses tī tatasu'yu chī
chi'xcuhuī'n!
12 Ixtahuan Bernabé ixuanī't ū'tza' dios Júpiter.
Ē ixtahuan Pablo ixuanī't ū'tza' dios Mercurio
ixpālacata ū'tza' tī ixa'kchihuīna'nī't.
13 Templo jā ixlaktaquilhpūtacan dios Júpiter,
ixyālh jā lactanūcanācha' nac cā'lacchicni'. Ixcura

Júpiter līmilh huācax ē xa'nat nac tanquilhtīn. Pālej ē tachi'xcuhuī't ixtalakachi'xcuhuī'cu'tun apóstoles.
14 A'cxni' apóstoles, Bernabé ē Pablo, taca'tzīlh tū ixcātlahuani'cu'tuncan, xlaca'n talacxtī'tli ixlīmānca'n ixlu'xu'ca'n ixpālacata tatamakchuyīlh. Tatu'jnulh ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't ē tata'salh ē tahuanli:
15 —¡Tachi'xcuhuī't! ¿Tū ixpālacata tlahua'yā'tit huā'mā'? Quina'n nā chi'xcuhuī'n chuntza' chī hui'xina'n. Iccālīmini'yān xatze tachihuīn ixpālacata nalītalakaspi'tni'yā'tit ixlīpō'ktu huā'mā' tū jā tū ixtapalh tū tlahua'yā'tit. Ē chuntza' naputzayā'tit Dios tī lakahuan. Ū'tza' tī tlahuanī't a'kapūn ē cā'ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan.
16 Lakma'jtza' Dios cāmakxteknī't ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natatlahua tū talacasqui'n.
17 Pō'ktu quilhtamacuj Dios ixcāmacā'ni' tū ixmāsu'yu palh a'nan Dios. Dios tlahua tū tze. Ū'tza' līla xcān ē līla tū tzē hua'can. Quincāmaxquī'yān quina'n tapāxuhuān ē tū hua'yāuj hasta līpāxuhua hui'lāna'uj —huanli Pablo.
18 Masqui Pablo cāhuanilh huā'mā', ē jicslīhua' cālīmāpānūni'ca ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't jā catalakachi'xcuhuī'lh Pablo ē Bernabé.
19 Tachilh makapitzīn israelitas xalanī'n nac Antioquía ē Iconio. Tachihuīna'makasītzī'lh tachi'xcuhuī't. Ū'tza' līcucta'laca Pablo ē sakalē'nca ē māxtuca nac cā'lacchicni' ē makxtekca. Tapuhuanli xanīntza' ixuanī't.

20 Tā'timīn talītamacsti'li'lh ē Pablo tā'kaquī'lh ē
tanūlh nac cā'lacchicni'. Ixlīlakalī ta'a'lh Pablo ē
Bernabé nac Derbe.
21 Ixta'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla' Jesu-
cristo nac tzamā' cā'lacchicni' ē lhūhua' ta'a'ka'ī'lh.
Palaj tunca xlaca'n tataspi'tli nac Listra ē nac Ico-
nio ē nac Antioquía.
22 A'ntza' ixcāmaxquī'ca tā'kpuhuantīn tī
ixta'a'ka'ī'. Ixcāmaxquī' talacapāstacni' nata'a'ka'ī'
pō'ktu quilhtamacuj. Cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca napātīni'nāuj a'cxni' jāna'j
tanūyāuj jā Dios māpa'ksīni'n.

23 Cālacsacca xanapuxcu'nu' a'katunu' nac tem-
plo. Pūla ta'orarlīlh ē jā tahuā'yalh. Tasqui'ni'lh
Māpa'ksīni' Jesucristo tī ixta'a'ka'ī'nī't. Tasqui'ni'lh
cacāmaktaka'lhli xanapuxcu'nu'.

Pablo ē Bernabé taquītaspi'tpālh nac Antioquía

24 Palaj tunca Pablo ē Bernabé tatētaxtulh nac
Pisidia ē tamilh nac Panfilia.
25 A'cxni' ixtalī'a'kchihuīna'nī't xatze tachihuīn
nac Perge, ē ta'a'lh tancā'n nac Atalia.
26 A'ntza' tapū'a'lh barco nac Antioquía. Chu
ū'tza' cā'lacchicni' ixuanī't jā xapūla ī'squi'ni'canī't
Dios cacāmaktāyalh Bernabé ē Pablo ixtascujūtca'n
tū chū'cus ixtatlahuanī't.
27 A'cxni' tachā'lh Pablo ē Bernabé nac An-
tioquía, tamākēstokli ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'.
Cāhuanica ixlīpō'ktu tū Dios ixcāmaktāyanī't natat-
lahua. Cāhuanica chī Dios ixcāmāsu'yuni'nī't ixla-
casqui'nca nā nata'a'ka'ī' nā xlaca'n tī jā israelitas.
28 A'ntza' Pablo ē Bernabé tatā'tachokokō'lh
tā'timīn makās.

15

Tatakēstokli nac Jerusalén

1 Tamilh nac Antioquía makapitzīn chi'xcuhuī'n
xalanī'n nac Judea. Tatzuculh tamāsu'yuni'
tā'timīn. Tahuanli:
—Ixlacasqui'nca natachu'cuyā'tit chuntza' chī
ixmāsu'yu Moisés. Palh jā tachu'cunī'ta'ntit, jāla
cati'a'kapūtaxtutit.
2 Pablo ē Bernabé talālīhuanilh xlaca'n ē
talālīquilhnīlh. Ā'līstān cālacsacca Pablo ē Bernabé
ē ā'makapitzīn huampala tī natalaka'n apóstoles ē
xanapuxcu'nu' xala' nac templo nac Jerusalén ē
natakelhasqui'nīni'n chī nalīlacāxtlahuacan.
3 Chuntza' tā'timīn xalanī'n nac templo nac An-
tioquía tamacā'lh Pablo ē Bernabé. Xlaca'n ta'a'lh
ē ixtatētaxtumā'nalh ixā'tuntamacni' estado Fenicia
ē Samaria. Ixcāhuani chī ixta'a'ka'ī'nī't tī jā israeli-
tas. Ū'tza' talīpāxuhualh tā'timīn.
4 A'cxni' Pablo ē Bernabé tachā'lh nac Jerusalén
ē talālakchā'lh tā'timīn ē apóstoles ē xanapuxcu'nu'
xala' nac templo. Pablo ē Bernabé tahuanilh
ixlīpō'ktu tū Dios cāmaktāyalh tzē natatlahua.
5 Tatāyalh makapitzīn tī ī'stālani' ix-
tamāsu'yunca'n fariseos ē ixta'a'ka'ī'. Tahuanli:
—Ixlacasqui'nca nacāchu'cucan israelitas
nā xlaca'n tī jā israelitas. Nā ixlacasqui'nca
catakexmatni'lh līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés.
6 Apóstoles ē xanapuxcu'nu' tatakēstokli nata-
putzāna'nī huā'mā'.
7 Ixtachihuīna'mā'nalhcus ē tāyalh Pedro ē
cāhuanilh:
—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit makāstza' Dios
lacsacli chā'tin chī quina'n. Quit quilacsacli

na'iccāhuani xatze tachihuīn tī jā israelitas ē
chuntza' tzē nata'a'ka'ī' xlaca'n.
8 Dios, tī lakapasa ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhuī't,
ū'tza' cāmaxquī'lh xlaca'n Espíritu Santo chuntza'
chī quincāmaxquī'nī'ta'n. Chuntza' māsu'yulh Dios
chī lacasqui'n nata'a'ka'ī' nā xlaca'n tī jā israelitas.
9 Chuntza' Dios nā līche'kē'lh ixlīstacna'ca'n
xlaca'n chī quina'n ixpālacata līpāhuanāuj Dios.
10 ¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n jā tze chī Dios
lacasqui'n nata'a'ka'ī' nā xlaca'n tī jā israelitas?
¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit hui'xina'n xlaca'n
natamākentaxtū līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés?
Ū'tza' quinatāta'na'ca'n jāla tamākentaxtūlh. Nā
quina'n jāla catimākentaxtūj.
11 Ica'ka'ī'yāuj ta'a'kapūtaxtuyāuj
quina'n chuntza' chī xlaca'n ixpālacata
quincāmakapūtaxtūcu'tunni' quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesús —huanli Pedro.
12 Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n ixlīlhūhua'ca'n
tachi'xcuhuī't taquilhca'cslalh. Xlaca'n
takexmatli a'cxni' Bernabé ē Pablo tachihuīna'nli
ē tahuanli laka'tla' lī'a'cnīn tū Dios cāmaktāyalh tzē
tatlahua na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā israelitas.
13 A'cxni' xlaca'n tachihuīna'nkō'lh, Jacobo kel-
htīni'lh:
—Tā'timīn, caquilākexmatui.
14 Chihuīna'nī'ttza' Simón Pedro chī Dios xapūla
cālacsacli makapitzīn chi'xcuhuī'n tī jā israelitas.
Dios cālacsacli ixpālacata ixlacstīn natahuan.
15 Chuntza' tahuanli a'kchihuīna'nī'n xalanī'n
makāstza'. Ē chuntza' tatzo'kni':
16 Ā'līstān na'ictaspi'ta ē na'ictlahuapala ixchic
David tū laclalh.
Na'iccāxtlahuapala jā laclanī't, ē na'icyāhuapala.

17 Chuntza' ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n natapuutza Māpa'ksīni',
ē nā ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' tī cālakapascan ū'tunu'n quintachi'xcuhuī't.
18 Huā'mā' huanli Māpa'ksīni' tī māsu'yulh huā'mā' a'cxni' tzuculh quilhtamacuj.
19 Jacobo chihuīna'mpālh:
—Ū'tza' quit quintalacapāstacni': jā cacāmāmakchuyīuj tī tatā'a'n Dios tī jā israelitas.
20 Icpuhuan natzo'kāuj ē nacāhuaniyāuj jā catahua'lh tū cālakahui'līcanī't ídolos ē nā jā cataputzalh ixtā'lāpāxquī'nca'n ē nā jā catahua'lh xaquinīt animalh tū a'kpixchī'canī't ē nā jā catahua'lh ka'lhni'.
21 Chuntza' icpuhuan ixpālacata makās na ixlīpō'ktu cā'lacchicni', pō'ktu quilhtamacuj tū pūjaxcan, a'kchihuīna'ncan ē kelhtahua'ka'can tū huanli Moisés —cāhuanilh Jacobo.
22 Apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē ixlīpō'ktuca'n talīhui'līlh talacsaca makapitzīn chi'xcuhuī'n ixlī'ū'tunu'nca'n ē nacātā'macā'ncan Pablo ē Bernabé nac Antioquía. Macā'nca Judas, tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Barsabás, ē ā'chā'tin ixtacuhuīni' Silas. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhuī'n xalaka'tla' lītā'timīn ixtahuanī't.
23 Tzo'kca a'ktin carta tū talē'lh Judas ē Silas. Ē a'ntza' nac carta tahuanli:
“Quina'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē tā'timīn iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tā'timīn tī jā israelitas xalanī'n nac Antioquía ē nac estado Siria ē Cilicia.
24 Ickexmatnī'ta'uj makapitzīn tataxtunī't huā'tzā' masqui quina'n jā iccāmaxquī'uj

līmāpa'ksīn. Xlaca'n cātalīmāmakchuyīnī'ta'n tū
ixtamāsu'yunca'n. Ē cātalīlakpalīcu'tunān a'cxni
tahuanli ixlacasqui'nca hui'xina'n natlahuayā'tit
ixtahui'latca'n israelitas.
25 A'cxni' quina'n ictakēstokui, iclīhui'līuj
iclacsacāuj chi'xcuhuī'n tī na'iccālakmacā'nāchā'n
hui'xina'n ē natatā'a'n Bernabé ē Pablo tī
cāpāxquī'yāuj.
26 Huā'mā' chā'tu' chi'xcuhuī'n tatanūnī't jā
cā'lījicua' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
27 Iccāmacā'nī'ta'nchāuj Judas ē Silas. Xlaca'n
nacāhuaniyān ū'tza' tū iccātzo'knuni'mā'n.
28 Na'iccāmaxquī'yān hui'xina'n a'ktin līmāpa'ksīn
chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espíritu Santo ē
nā chuntza' quintalacapāstacni'ca'n. Chu xmān
huā'mā' ixlacasqui'nca:
29 hui'xina'n jā catihua'tit quinīt tū
cālakahui'līcanī't ídolos, ē jā cahua'tit ka'lhni', ē
jā cahua'tit ixquinīt animalh tū a'kpixchī'canī't, ē
jā caputzatit mintā'lāpāxquī'nca'n. Palh hui'xina'n
namākentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit tū tze.
Xmān huā'mā' iccāhuaniyān.”
30 Cāmacā'nca Bernabé ē Pablo ē ā'makapitzīn.
Xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Antioquía. A'ntza'
cāmākēstokca tachi'xcuhuī't tī ixta'a'ka'ī' ē
cāmaxquī'ca carta.
31 Xlaca'n talīkelhtahua'ka'lh ē tapāxuhualh
ixpālacata cāmāko'xamāka'tlī'ca.
32 Judas ē Silas nā xlaca'n a'kchihuīna'nī'n
ixtahuanī't. Xlaca'n tamāstā'lh talacapāstacni'
ixpālacata lītā'timīn ē nā tamāstā'lh lītli'hui'qui.
33 A'cxni' ixtahui'lāna'lhtza' makās a'ntza',
cāmakxtekca tā'timīn ē cāhuanica: “Dios

cacālē'ncha'n.” Ē talaktaspi'tpālh tī ixcāmacā'nī't.
34 Silas puhuanli natachoko a'ntza'.
35 Pablo ē Bernabé tatachokolh nac Antioquía.
Ē lhūhua' ā'makapitzīn huampala ixtamāsu'yu ē ix-
talīchihuīna'n ixtachihuīn Māpa'ksīni'.

Pablo a'lh ixlīmaktu' a'cxni' lē'lh makat xatze tachihuīn

36 A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' lakma'j quilhta-
macuj, Pablo huanilh Bernabé:

—Cacālaka'mpalauj quintā'timīnca'n na ixlīpō'ktu
cā'lacchicni' jā māsu'yunī'ta'uj ixtachihuīn
Māpa'ksīni'. Ca'a'uj cālaktzī'nāuj chī tataxtukō'.
37 Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, tī ixka'lhī ixlī'a'ktu'
ixtacuhuīni' Marcos.
38 Pablo jā ixlē'ncu'tun ixpālacata Marcos
ixcāmakxteknī't a'cxni' ixtahui'lāna'lh nac Panfilia.
Jā a'lh cātā'scuja.
39 Talālītā'chihuīna'lh Bernabé ē Pablo. Ū'tza'
talītaxtumlīlh. Bernabé lē'lh Marcos ē tapū'a'lh
barco nac Chipre.
40 Pablo lacsacli Silas ē tataxtulh. Tā'timīn ix-
tasqui'ni'nī't Dios cacāmaktaka'lhli.
41 Pablo ē Silas ixtatētaxtu nac estado Siria ē
Cilicia ē ixcāmaxquī' tā'kpuhuantīn tā'timīn tī a'ntza'
ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni'.

16

Timoteo cātā'a'lh Pablo ē Silas

1 Pablo ē Silas tachā'lh nac Derbe ē Listra.
Talāpāxtokli chā'tin ixta'tinca'n ixtacuhuīni' Timo-
teo, ixka'hua'cha chā'tin puscāt israelita tī ixa'ka'ī'.
Ixtāta' Timoteo griego ixuanī't.

2 Tā'timīn nac Listra ē nac Iconio tzeya chi'xcu'
ixtalaktzī'n Timoteo.
3 Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Israelitas ix-
taca'tzī ixtāta' Timoteo jā israelita ixuanī't. Ū'tza'
Pablo līmāchu'cunīni'lh Timoteo ixpālacata naka'lhī
ixlīlakapascan chī israelita. Pablo tlahualh huā'mā'
ixpālacata jā cāmāsītzī'cu'tunli israelitas.
4 Xlaca'n ixtatētaxtumā'nalh a'katunu'
cā'lacchicni'. Ixcāmāca'tzīnīcan līmāpa'ksīn tū
ixtahuanī't apóstoles ē xanapuxcu'nu' nac
Jerusalén.
5 Chuntza' tī ixtatakēstoka nac a'katunu'
cā'lacchicni' tatahuixcānīlh ē ā'chulā' ta'a'ka'ī'lh.
Lakalī lakalī talhūhua'ntēlhalh.

Pablo lakachuyalh ē laktzī'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia

6 Espíritu Santo jā cāmakxtekli natalīchihuīna'n
xatze tachihuīn nac Asia. Pablo ē tī ixtatā'a'n
tatētaxtulh na ixlīka'tla' Frigia ē Galacia.
7 A'cxni' tachā'lh na ixlītapitzi jā ixmāpa'ksī Misia,
ē tita'a'ncu'tunli nac Bitinia. IxEspíritu Jesús jā
cāmakxtekli nata'a'n.
8 Tatētaxtulh nac Misia ē ta'a'lh tancā'n nac
cā'lacchicni' Troas.
9 A'ntza' tzī'sa Pablo lakachuyalh ē laktzī'lh
chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia tī
tāyalh ixlacatīn. Chi'xcu' ī'squi'ni'mā'lh ē
huanilh: "Caquilālaka'uj nac Macedonia ē
caquilāmaktāyauj."
10 A'cxni' lakachuyakō'lh, palaj tunca quina'n
ictacāxui na'ica'nāuj nac estado Macedonia.
Palaj tunca iclacapāstacui ixlīcāna' Dios
quincālacsacnī'ta'n na'iccālītā'chihuīna'nāuj

xalanī'n nac Macedonia xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

Pablo ē Silas nac Filipos

11 Ictaxtūj nac Troas ē icpū'a'uj barco ē lacatza'j
icmiuj nac Samotracia. Ixlīlakalī huampala ica'uj
nac Neápolis.
12 Ictaxtūj a'ntza' ē icchā'uj nac Filipos tū
tapa'ksī' nac Roma. Ū'tza' ā'chulā' xaka'tla'
cā'lacchicni' ixlīpō'ktu estado Macedonia.
Ictachokouj nac huā'mā' cā'lacchicni' a'klhūhua'
quilhtamacuj.
13 A'ktin quilhtamacuj tū tapūjaxa israelitas, ic-
taxtūj nac cā'lacchicni'. Icchā'uj na ixquilhtūn
ka'tla' xcān jā icpuhuanui palhāsā' a'ntza' jā ix-
takēstokcan ixtlahuacan oración. Ictahui'lauj ē
iccātā'chihuīna'uj puscan tī ixtatakēstoknī't.
14 Chā'tin chī xlaca'n, tī ixquincākexmatni'yān,
chā'tin puscāt ixtacuhuīni' Lidia. Xla' xala' nac
Tiatira ē ī'stā' lu'xu' xasmataka. Ixlakachi'xcuhuī'
Dios. Māpa'ksīni' mākexmatīcu'tunli tū huanli
Pablo. Kexmatni'lh.
15 Xla' a'kpaxli ē ixlīpō'ktu tī xalanī'n na ixchic.
Lidia quincāsqui'ni'n ē quincāhuanin:
—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n quit ixlīcāna'
ica'ka'ī'ni' Jesucristo, capintit na quinchic ē
natachokoyā'tit a'ntza'.
Chuntza' ixquincāhuaniyan.
16 A'ktin quilhtamacuj a'cxni' xa'ica'mā'nauj
jā ixtlahuacan oración, ictā'lāpāxtokui chā'tin
tzu'ma'jāt tī ixka'lhī tū jā tzeya ū'ni' tū ixmāhuanī
tū na'a'kspula. Chi'xcuhuī'n, tī ixtēcu'nī'n
tzu'ma'jāt, lhūhua' ixtalītlaja ixpālacata ixca'tzī
tū na'a'kspula.

17 Tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yān a'cxni'
xa'ictā'latlā'huanāuj Pablo. Palha' ixta'sa ē ixuan:
—Tzamā' chi'xcuhuī'n tatā'scuja Dios tī ka'tla'.
Xlaca'n cātahuaniyān chī tzē nalī'a'kapūtaxtucan.
18 Chuntza' ixuan a'klhūhua' quilhtamacuj.
Pablo jiclhualh ē talakspi'tli ē huanilh tū jā tzeya
ū'ni':
—Na ixtacuhuīni' Jesucristo iclīhuaniyān cataxtu
na ixlīstacna' tzu'ma'jāt.
Palaj tunca taxtulh.
19 A'cxni' taca'tzīlh ixtēcu'nī'n jātza' la ixtalītlaja,
cāchi'paca Pablo ē Silas ē cālīminca nac pūchihuīn.
20 A'cxni' ixcālīmincanī't ixlacatīnca'n scujnī'n
cāhuanica:
—Tzamā' chi'xcuhuī'n israelitas
cāmāmakchuyīlh xalanī'n na quincā'lacchicni'ca'n.
21 Tamāsu'yu ā'xtum tahuilat tū quina'n jāla
a'ka'ī'yāuj ixpālacata quina'n romanos. Jāla catit-
lahuáuj ixpālacata jā chuntza' quilīmāpa'ksīnca'n.
22 Chuntza' tachi'xcuhuī't tatā'kaquī'lh ē
cāquiclhlaktzī'nca Pablo ē Silas. Scujnī'n
tamāpa'ksīni'lh cacāxtī'tpūxtuca ixlu'xu'ca'n ē
cacālīmacni'cca qui'hui'.
23 A'cxni' cāhui'līni'kō'ca ē cāmānūca nac
pūlāchī'n. Nā māpa'ksīca tī maktaka'lhnan tzej
cacāmaktaka'lhca.
24 Chuntza' māpa'ksīca, ē ū'tza' cālīmānūlh
ā'xmāntza' ē cāmānūni'ca ixtujanca'n jā ixla-
clhu'cu'canī't kentu' qui'hui' ē ixmāpekstokcanī't.
25 I'tāt tzī'sa, Pablo ē Silas ixta'orarlītanūmā'nalh
ē ixtapixtlī'tanūmā'nalh ē nā ixta-
makapāxuīmā'nalh Dios. Tachī'nī'n ixtakexmat-
tanūmā'nalh.

26 Xamaktin tzuculh tachiqui ti'ya't. Ixtūtzā'n
talhta'm pūlāchī'n tasakā'līlh. Palaj tunca pūlāchī'n
talaquī'lh. Qui'hui' jā ixcāmānūcanī't ixtujanca'n
ixlīpō'ktuca'n tachī'nī'n palaj tunca talakxtulh.
27 Palaj tunca lakahuanli tī maktaka'lhnan ē
laktzī'lh laquī'yālh pūlāchī'n. Māxtulh ixcuchilu ē
ixlīmān ixmaknīcu'tuncan ixpālacata xla' puhuanli
tachī'nī'n ixtatzā'lanī'ttza'.
28 Pablo ta'salh palha' ē huanilh:

—Jā tū catlahua'ni'ca milīmān. Quilīpō'ktuca'n
ictanūmā'nauj huā'tzā'.

29 Maktaka'lhna' squi'nli a'ktin pūcās ē tanūlh
palaj ē ī'xpipitēlha cātatzokostani'lh Pablo ē Silas.
30 Cāmāxtulh ē cākelhasqui'nīlh:

—Chi'xcuhuī'n, ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahua
quit na'ica'kapūtaxtu?
31 Xlaca'n takelhtīlh:
—Ca'a'ka'i' Māpa'ksīni' Jesucristo ē
na'a'kapūtaxtuya' hui'x ē nā chuntza' xalanī'n
na minchic.
32 Lītā'chihuīna'nca ixtachihuīn Dios tī
maktaka'lhnan ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic.
33 Tzamā' tzī'sa, tī maktaka'lhnan cālē'lh Pablo
ē Silas ē cāche'kē'ni'lh jā ixcāmātakāhuī'canī't.
Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh na ixchic
ta'a'kpaxkō'lh palaj tunca.
34 Tī maktaka'lhnan cālē'lh na ixchic ē
cāmāhuī'lh. Pāxuhualh xla' ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n
na ixchic ixpālacata ta'a'ka'ī'ni'lh Dios.
35 A'cxni' xkakalh, scujnī'n tamacā'lh mayūlhnu'
natahuani tī maktaka'lhnan:
—Cacāmakxtekti tzamā' chi'xcuhuī'n.
36 Tī maktaka'lhnan māca'tzīnīlh Pablo ē huanli:

—Scujnī'n tamāpa'ksīni'lh na'iccāmakxtekān.
Chuhua'j cataxtutit ē capintit ē Dios cacālē'ncha'n.
37 Pablo cāhuanilh mayūlhnu':
—Quincātamacni'cnī'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē quincātamānūn nac pūlāchī'n ē jā quincātatlahuani'n justicia, masqui quina'n ictapa'ksīyāuj nac Roma ē ū'tza' iclīka'lhīyāuj quintachihuīnca'n. Chuhua'j tzē'k quincātamakatzā'lacu'tunān. Chuhua'j catamilh ū'tunu'n ē caquincātamāxtun.
38 Mayūlhnu' tamāca'tzīnīpālh scujnī'n. Xlaca'n tajicua'nli a'cxni' takexmatli tachī'nī'n ixtatapa'ksī nac Roma ē jā catīhuālh chi'xcuhuī'n.
39 Cālakminca Pablo ē Silas ē cāsqui'ni'ca tamātza'nkēn. Cāmāxtuca ē cāsqui'ni'ca catataxtulh nac cā'lacchicni'.
40 Pablo ē Silas, a'cxni' ixtataxtunī'ttza' nac pūlāchī'n, tatanūlh na ixchic Lidia. Cālaktzī'nca tā'timīn. Pablo ē Silas tamāstā'lh talacapāstacni' ē ta'a'lh.

17

Tatā'kaquī'lh nac Tesalónica

1 Pablo ē Silas tatētaxtulh nac Anfípolis ē Apolonia. Tachā'lh nac Tesalónica jā ixyālh a'ktin ixtemploca'n israelitas.
2 Pablo ixlīsmanīnī't tanū nac templo ē chuntza' cātā'tanūlh. A'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan, Pablo cālītā'chihuīna'lh ixtachihuīn Dios. Chuntza' tlahuapālh ixlītzayama'j ē ixlīcāujquitzisma'j.
3 Pablo cāmāsu'yuni'lh ē cāmāca'tzīnīlh ixlacasqui'nca napātīni'n ē nalacastālancuana'n Cristo tī Dios lacsacnī't. Cāhuanilh:

—Huā'mā Jesús, tī iccālītā'chihuīna'nān, xla' ū'tza' Cristo.
4 Ā'makapitzīn ta'a'ka'ī'lh tū huanli Pablo. Talītastokli Pablo ē Silas. Nā chuntza' cāmākēxtimīlh lhūhua' tī jā israelitas ē ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Makapitzīn puscan xalaka'tla' nā xlaca'n cāmākēxtimīlh Pablo ē Silas.
5 Israelitas tī jā ixta'a'ka'ī', xlaca'n taquiclhlaktzī'lh ē talē'lh ā'makapitzīn tī jā tzeya chi'xcuhuī'n ē tī xmān ixtalatlā'huan. Tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuhuī't ē tatā'kaquī'lh nac cā'lacchicni'. Līcuesa ixtatanūcu'tun na ixchic Jasón. Ixtamāxtucu'tun Pablo ē Silas ē ixcālīmincu'tuncan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.
6 Jā cāmaclaca ē sakalē'nca Jasón ē makapitzīn huampala tā'timīn. Talē'ni'lh scujnī'n ē palha' cāhuanica:
—Tzamā' chi'xcuhuī'n tamāmakchuyīnī't ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't nac cā'quilhtamacuj. Nā taminī't huā'tzā'.
7 Jasón cāmānūlh na ixchic. Xlaca'n jā talakachi'xcuhuī' ixlīmāpa'ksīn César. Xlaca'n tahuan a'nampala chā'tin rey ixtacuhuīni' Jesús. Xlaca'n talacasqui'n ū'tza' huā'mā' nalakachi'xcuhuī'can.
8 A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyīlh tachi'xcuhuī't ē scujnī'n.
9 A'cxni' cālacāxtlahuaca, taxokolh macsti'na'j ē makxtekca Jasón ē ā'makapitzīn.

Pablo ē Silas nac Berea

10 Palaj tunca tzamā' tzī'sa tā'timīn tamacā'lh Pablo ē Silas nac Berea. A'cxni' tachā'lh, tatanūlh na ixtemploca'n israelitas.
11 Tzamā' israelitas xalanī'n nac Berea tzej ixtalacapāstacna'n ē jā chī xalanī'n nac Tesalónica.

Ixtakexmatcu'tun xatze tachihuīn ē lakalī lakalī
ixtaputzana'ni' na ixtachihuīn Dios palh ixlīcāna'
tū huanli Pablo.
12 Chuntza' ta'a'ka'ī'lh lhūhua' tī israelitas ē nā tī
jā israelitas. Ixlīlhūhua'ca'n tī jā israelitas, lhūhua'
puscan xalaka'tla' ē lhūhua' chi'xcuhuī'n.
13 A'cxni' israelitas xalanī'n nac Tesalónica
taca'tzīlh Pablo ixcālītā'chihuīna'mā'lh nac
Berea ixtachihuīn Dios, ē xlaca'n ta'a'lh a'ntza'.
Cāchihuīna'makasītzī'ca tachi'xcuhuī't xalanī'n nac
Berea tī jā ixta'a'ka'ī'. Xlaca'n tatā'kaquī'lh.
14 Palaj tunca tā'timīn tamacā'lh Pablo na ixquil-
htūn mar. Silas ē Timoteo tatachokolh nac Berea.
15 Tī tatā'a'lh Pablo talē'lh nac cā'lacchicni' Atenas
ē tataspi'tli nacāmāca'tzīnīcan Silas ē Timoteo cata-
laka'lh Pablo palaj tunca.

Pablo nac Atenas

16 Pablo ixcāka'lhīmā'lh Silas ē Timoteo nac Ate-
nas. Tamakchuyīlh ixpālacata laktzī'lh tzamā'
cā'lacchicni' ixlītzumakō' ídolos.
17 Lakalī lakalī ixcātā'lāhuanimā'lh nac templo is-
raelitas ē tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Lakalī lakalī
ixcātā'lāhuani nac lītamāuj tī ixtachā'n a'ntza'.
18 Tatā'chihuīna'nli ā'makapitzīn tī lakskalalhna'
chi'xcuhuī'n. Makapitzīn ū'tunu'n ixtastālani'
ixtamāsu'yunca'n tī ixcāhuanican epicúreos.
Ā'makapitzīn ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n estoicos.
Makapitzīn tahuanli:

—¿Tū māsu'yumā'lh tzamā' chi'xcu' tī chihuīna'n?

Ā'makapitzīn tahuanli:

—Huā'mā māsu'yumā'lh ixdiosesca'n
makatiyātī'n.

Tahuanli huā'mā' ixpālacata Pablo
ixcālīmāsu'yuni' Jesús ē chī nalīlacastālancuana'ncan.

19 Chi'paca Pablo ē lē'nca nac Areópago jā ixtata-
lacxtimī makapitzīn scujnī'n ē tahuanilh:

—Quina'n icca'tzīcu'tunāuj huā'mā' xasāsti'
tachihuīn tū māsu'yu'ya'.
20 Hui'x ta'nī'ta' ē quilāmāsu'yuni'yāuj tū jā
maktin ickexmatnī'tauj. Icca'tzīcu'tunāuj tūchu
huanicu'tun huā'mā'.
21 Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Atenas ē xam-
ini' tī ixtahui'lāna'lh a'ntza', xlaca'n jā tū ix-
tatlahuacu'tun xmān ixtahuancu'tun ē ixtakex-
matcu'tun tū xalacsāsti'.
22 Pablo ixyālh na ixlacatīnca'n tī ixtatakēstoknī't
nac Areópago ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Atenas, hui'xina'n
lakachi'xcuhuī'yā'tit mindiosesca'n. Chuntza'
tasu'yu.
23 A'cxni' ictētaxtulh, iclaktzī'lh tū lak-
taquilhpūtayā'tit hui'xina'n. A'ntza' icmaclalh
a'ktin pūmacamāstā'n jā tatzo'kni' tzamā'
tachihuīn: "Ixla' quindiosca'n tī jāna'j
iclakapasāuj." Quit iccātā'chihuīna'mā'n hui'xina'n
ixpālacata huā'mā' Dios tī laktaquilhpūtayā'tit
masqui jāna'j lakapasā'tit.

24 'Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu tū
a'nan. Xla' māpa'ksīkō' a'kapūn ē cā'quilhtamacuj.
Xla' jā huī'lh nac templo jā xamacanī'tlahua.
25 Xla' jā maclacasqui'n tachi'xcuhuī't cata-
maktāyalh. Xla' jā tū sputni'. Ixlīmāpa'ksīn
līhui'lāna'uj ē lījaxāna'nāuj ē pō'ktu līka'lhīyāuj.

26 'Dios līmātzumalh tachi'xcuhuī't ixlīpō'ktu
cā'quilhtamacuj ixpālacata chā'tin chi'xcu' tī
ixpapca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Dios

cāmāsu'yuni'lh ixquilhtamacujca'n chī natalīlatama
ē jāchu natatahui'la.
27 Xla' lacasqui'n naputzayāuj ē hua'chi namaca-
putzayāuj palh namaclayāuj Dios masqui huī'lh na
quilacatzuna'jca'n.
28 Ixlīmāpa'ksīn līhui'lāna'uj quina'n ē
līlatlā'huanāuj ē līlatā'kchokoyāuj. Chā'tin chī
hui'xina'n tī lactzēhuanī't ixtachihuīn, ū'tza' huanli
chuntza': "Nā quina'n ixlacstīn."
29 Palh quina'n ixlacstīn Dios, jā capuhuanui
Dios hua'chi oro ē plata ē chihuix tū cāxtlahualh
chā'tin chi'xcu' xmān chī ixtalacapāstacni' xla'.
30 A'cxni' jāna'j ixtaca'tzī tachi'xcuhuī't jā tū,
Dios xmān cālaktzī'lh ē jā tū cātlahuani'lh. Chuhua'j
cāmāpa'ksī Dios catalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh nac
cā'quilhtamacuj.
31 Dios līlacsacli' a'ktin quilhtamacuj a'cxni'
nacāputzāna'nī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Nacāputzāna'nī
chuntza' chī ixlacasqui'nca. Dios lacsacnī't
chā'tin chi'xcu', Jesucristo, tī nacāputzāna'nī
tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.
Huā'mā' tzej ca'tzīcan ixpālacata Dios
mālacastālancuanīlh Jesucristo —cāhuanilh Pablo.
32 A'cxni' tachi'xcuhuī't takexmatli chī nala-
castālancuana'ncan, makapitzīn tatzuculh talaka-
pala. Ā'makapitzīn tahuanli:
—Na'iccākexmatni'yān ā'maktin ixpālacata
huā'mā'.
33 Pablo cāmakxtekli.
34 Ā'makapitzīn tatalacxtimīlh ē ta'a'ka'ī'lh. Nā
a'ka'ī'lh Dionisio, chā'tin scujni' tī ixtatalacxtimī

nac Areópago. Nā a'ka'ī'lh chā'tin puscāt tī ixuanican Dámaris ē ā'makapitzīn huampala.

18

Pablo nac Corinto

1 Ā'līstān Pablo taxtulh nac Atenas ē a'lh nac Corinto.
2 Tā'lāpāxtokli chā'tin israelita tī ixtacuhuīni' Aquila xala' nac Ponto. Xla' ē ixpuscāt, tī ixuanican Priscila, ixtataxtunī'tcus nac Italia. Xapuxcu' Claudio ixcāmāpa'ksīnī't ixlīpō'ktuca'n israelitas catataxtukō'lh nac Roma. Ū'tza' talītaxtulh Aquila ē Priscila. Pablo cālaka'lh.
3 A'ntza' cātā'tachokolh ixpālacata ixtā'chuntza' ixtascujūtca'n ixuanī't. Ixtascuja ē ixtatlahua a'cchic.
4 Pablo ixcāmāsu'yuni' nac templo ixtzayama'jān ixlīpō'ktu quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. Ixcāmā'a'ka'ī'nīcu'tun israelitas ē nā tī jā israelitas.
5 Silas ē Timoteo tataxtulh nac Macedonia ē tachā'lh nac Corinto. A'cxni' xlaca'n tachā'lh, Pablo ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios. Ixcāhuanimā'lh tachi'xcuhuī't israelitas Jesús ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacnī't.
6 Xlaca'n tatā'lāhuanilh ē talakapalalh. Pablo tincxli ixlu'xu' na ixlacatīnca'n ē cāhuanilh:
—Hui'xina'n līpinā'tit cuenta tū nacā'a'kspulayān. Quit jātza' quincuenta. Chuhua'j na'iccālaka'n tī jā israelitas.
7 A'lh ē chā'lh na ixchic tī ixuanican Justo. Xla' ixlakachi'xcuhuī' Dios. Ixka'lhī ixchic ixlacatzuna'j ixtemploca'n israelitas.
8 A'ka'ī'lh Crispo, tī xapuxcu' xala' nac templo. Nā ta'a'ka'ī'kō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic.

Chuntza' chā'lhūhua' xalanī'n nac Corinto takex-
matli tū huanli Pablo ē ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpaxli.
9 Pablo lakachuyalh tzamā' tzī'sa. Māpa'ksīni'
huanilh:
—Jā caji'cua'nti. Jā camakxtekti chihuīna'na'.
10 Quit icmaktaka'lhān. Jā tū catitlahuani'ca.
A'nan lhūhua' tachi'xcuhuī't nac huā'mā'
cā'lacchicni' tī naquintastālani'.
11 Pablo tachokolh a'ktin cā'ta ā'i'tāt.
Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios.
12 A'cxni' Galión ixlīgobernador ixuanī't
nac Acaya, ē israelitas ixlīpō'ktuca'n
ixtatā'lāquiclhlaktzī'n Pablo. Talē'lh jā ixtlahuacan
justicia.
13 Tahuanilh gobernador:
—Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'makasītzī'
tachi'xcuhuī't. Xtum chī cāhuanī catalak-
taquilhpūtalh Dios, ē jā chī tatzo'kni' na
quilīmāpa'ksīnca'n.
14 A'cxni' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión
cāhuanilh israelitas:
—Palh tlahuanī't cahuālh a'ktin tū jā tze, o
palh maknīni'nī't cahuālh, quit xa'iccākexmatni'n
līlacatzucu hui'xina'n, israelitas.
15 Hui'xina'n līmālacapū'yā'tit xmān tū
māsu'yu ē a'ktin tacuhuīni' tū māpācuhuī ē tū
milīmāpa'ksīnca'n. Hui'xina'n caputzāna'nī'tit. Quit
jā icputzāna'nīcu'tun huā'mā'.
16 Cāmāxtulh jā ixtlahuacan justicia.
17 Ixlīpō'ktuca'n talhūhua'chi'palh Sóstenes, tī xa-
puxcu' xala' nac templo, ē tatucsli na ixlacatīn
gobernador. Galión jā tū cāhuanilh.

Pablo a'lh ixlīmaktu'tun nalē'n makat xatze tachihuīn

18 Pablo tahui'lapālh ā'a'klhūhua' quilhtamacuj.
Ā'līstān cāmakxtekli tā'timīn ē pū'a'lh barco nac
Siria. Nā Priscila ē Aquila tatā'a'lh. Tā'ksitpūxtulh
ē ū'tza' līmākentaxtūlh ixpromesa nac Cencrea.
19 A'cxni' tachā'lh nac Efeso, Pablo
a'ntza' cāmakxtekli. Tanūlh nac templo ē
ixcātā'chihuīna'mā'lh israelitas tī ixtatakēstoknī't
a'ntza'.
20 Tahuanilh Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'.
Pablo jātza' lacasqui'nli.
21 A'cxni' cātā'lāmakxtekli Pablo cāhuanilh:

—Ixlacasqui'nca quit tunca na'ica'n nac
Jerusalén jā nala cā'tani'. Na'ictaspi'tpala palh
Dios lacasqui'n.

Pablo taxtulh nac Efeso ē pū'a'lh barco.

22 Pablo chā'lh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén ē
cātā'chihuīna'nli tī ixta'a'ka'ī'nī't, ē a'lh tancā'n nac
Antioquía.
23 Tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē taxtulh
ē a'lh ē tētaxtutēlhalh nac a'katunu' cā'lacchicni'
xala' nac Galacia ē Frigia. Ixcāmāhuixcānītēlha
ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'nī't.

Apolos a'kchihuīna'nli nac Efeso

24 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' israelita xala' nac Ale-
jandría tī ixuanican Apolos. Xla' chā'lh nac
Efeso. Huā'mā' chi'xcu' tzej ixchihuīna'n hua'chi tī
ī'sca'tnī't. Tzej ixca'tzī ixtachihuīn Dios.
25 Xla' ī'sca'tnī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Līchihuīna'lh
ixlītli'hui'qui. Tzej ixmāsu'yu ixpālacata Jesús,
masqui ixca'tzī xmān ixlīmā'kpaxīn Juan.

26 Apolos tzuculh chihuīna'n na ixtemploca'n
israelitas ē jā ixjicua'n. Priscila ē Aquila takex-
matli ē talē'lh ā'lacatin ē ā'chulā' tzej tamāsu'yuni'lh
ixpālacata Dios.
27 Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Tā'timīn
tahuanilh tzē na'a'n. Cāmacā'ni'ca a'ktin carta
tā'timīn xalanī'n nac Acaya ē cāhuanica catamānūlh
Apolos na ixchicca'n. A'cxni' chā'lh Apolos,
lhūhua' cāmaktāyalh tī ixta'a'ka'ī'nī't ixpālacata
ixtalakalhu'mān Dios.
28 Lhūhua' līmāpa'ksīn Apolos ixcālītā'lāhuani
israelitas ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n. Ē
ixcāskāhuī'kō'. Ixmāsu'yu ixtachihuīn Dios chī
Jesús chu ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacnī't.

19

Pablo nac Efeso

1 A'cxni' Apolos ixuī'lh nac Corinto, Pablo
ixtētaxtunī'ttza' nac lacsti'na'j cā'lacchicni' nac
cā'sipejni' ē chā'lh nac Efeso. A'ntza' cātā'lāpāxtokli
ā'makapitzīn tī ixta'a'ka'īnī't
2 ē cākelhasqui'nīlh:
—¿Chā maktīni'ntit Espíritu Santo a'cxni'
a'ka'ī'tit?
Xlaca'n tahuanli:
—Jā maktin ickexmatnī'ta'uj palh māstā'can
Espíritu Santo.
3 Pablo cākelhasqui'nīlh:
—¿Tīchu cāmāsu'yuni'n na'a'kpaxā'tit?
Xlaca'n takelhtīni'lh:
—Quina'n ica'kpaxui chuntza' chī
ixquincāmāsu'yuni'yān Juan.
4 Pablo cāhuanilh:

—A'cxni' ixmā'kpaxīni'n Juan ixcāhuani tachi'xcuhuī't: "Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'ka'ī'tit tī namin ā'līstān." Ū'tza' huanicu'tun Jesús.

5 A'cxni' takexmatli huā'mā', talī'a'kpaxli na ixtacuhuīni' Jesús.

6 A'cxni' Pablo cā'a'cpūhui'līlh ixmacan, Espíritu Santo tanūlh na ixlīstacna'ca'n. Xlaca'n tachihuīna'nli xtum tachihuīn tū jā ixtaca'tzī, ē talīchihuīna'nli ixtachihuīn Dios.

7 Ixlīpō'ktuca'n xlaca'n hua'chi kelhacāujtu' chi'xcuhuī'n.

8 A'ktu'tun mālhcuyu' Pablo ixtanū na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu ē jā ixjicua'n. Ixcālītā'chihuīna'n ē ixcāmā'a'ka'ī'nīcu'tun chī māpa'ksīni'n Dios.

9 Makapitzīn lacxumpin ixtahuanī't ē jā ixta'a'ka'ī'. Ixtalakapala xasāsti' tamāsu'yun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. Pablo cā'a'kxtekmaka'lh ē cālē'lh tī ixta'a'ka'ī'. Ixchihuīna'n pō'ktu quilhtamacuj na ixpūscuela Tiranno.

10 Chuntza' hasta tlahualh a'ktu' cā'ta. Chuntza' takexmatli ixtachihuīn Māpa'ksīni' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Asia, tī israelitas ē nā tī jā israelitas.

11 Dios mātlahuīlh Pablo laka'tla' lī'a'cnīn.

12 Pixtahua'ca' ē lu'xu' tū talītoklhli Pablo, ē a'cxni' talē'ni'lh ta'jatatlanī'n, cātapānūni'lh ixta'jatatca'n. Cāmāxtuni'ca tū jā tzeya ū'ni' tū ixtaka'lhī.

13 Ixtahui'lāna'lh makapitzīn xantilhni' israelitas tī ixtalatlā'huan a'katunu' cā'lacchicni'. Xlaca'n, na ixtacuhuīni' Jesús, talīmāxtucu'tunli tū jā tzeya ū'ni'. Cāhuanica tū jā tzeya ū'ni':

—Iccālīmāpa'ksīyān hui'xina'n na ixtacuhuīni'
Jesús, tū māsu'yumā'lh Pablo, cataxtutit.
14 Tī ixtatlahua huā'mā', xlaca'n kelhatojon
ixka'hua'chan chā'tin israelita tī ixuanican Esceva
tī xapuxcu' pālej.
15 A'cxni' huanica chuntza', jā tzeya ū'ni'
cākelhtīlh:
—Iclakapasa Jesús ē icca'tzī tīchu Pablo.
Hui'xina'n jā iccālakapasān. ¿Tīchu hui'xina'n?
16 Chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni' cālaktu'jnunli ē
ixka'lhī lītli'hui'qui ē cāskāhuī'lh xantilhni'. Xlaca'n
tataxtulh nac chic ē tatzā'lalh maklhpi'mpi'lī'n ē
tatakāhuī'nī't.
17 Taca'tzīkō'lh huā'mā' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n
nac Efeso, tī israelitas ē nā tī jā israelitas.
Tajicua'nkō'lh. Chuntza' ā'chulā' tamāka'tlī'lh
Māpa'ksīni' Jesús.
18 Lhūhua' tī ixta'a'ka'ī'nī'tcus tamilh ē tahuanilh
Dios tū jā tze ixtatlahuanī't.
19 Lhūhua' ū'tunu'n, tī xantilhni' ixtahuanī't,
tamākēstokli ixlibroca'n ē talhcuyulh na ixla-
catīnca'n ixlīlhūhua'. Tatlahualh ixcuentaca'n ē
ixtaxokonī't i'tāt ciento mil tumīn xaplata.
20 Ā'chulā' a'kahuanli ixtachihuīn Māpa'ksīni' ē
ā'chulā' ixtasu'yutēlha ixlītli'hui'qui Dios.
21 A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' huā'mā', Pablo
puhuanli natētaxtu nac estado Macedonia ē nac
Acaya ē na'a'n nac Jerusalén. Pablo huanli:
—Pūla na'ica'n nac Jerusalén ē ā'līstān ixla-
casqui'nca na'ica'n nac Roma.
22 Cāmacā'lh nac Macedonia chā'tu'
ixmaktāyana', Timoteo ē Erasto. Pablo tachokolh
a'klhūhua' quilhtamacuj nac Asia.

Tatā'kaquī'lh xalanī'n nac Efeso

23 Tzamā' quilhtamacuj taka'lhīlh a'ktin
tā'kslokon ixpālacata xatze tachihuīn.
24 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixtacuhuīni'
Demetrio. Xla' platero ixuanī't. Plata ixcālītlahua
lacsti'na'j tū ixtemplo dios Diana. Demetrio ē tī
ixtatā'scuja lhūhua' ixtalītlaja.
25 Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlīpō'ktuca'n tī nā
ū'tza' ixtalīscuja. Cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, hui'xina'n ca'tzīyā'tit huā'mā'
tascujūt ū'tza' lītlajayāuj.
26 ¿Ē jā ca'tzīyā'tit o jā kexpa'tā'tit tū
a'kspulamā'lh nac Efeso ē na ixlīpō'ktu nac
Asia? Huā'mā' Pablo cāmā'a'ka'ī'nīnī't lhūhua'
tachi'xcuhuī't. Cālakpalīni'lh ixtalacapāstacni'ca'n.
Cāhuanī tū ixtamacanī'tlaujca'n chi'xcuhuī'n jā
ū'tza' dios.
27 Quit icjicua'n tzamā' quintascujūtca'n
nasputa ē jātza' cati'a'ka'ī'ca ixtemplo xaka'tla'
quimpāxca'ttzī'ca'n Diana. Jātza' catihuanca palh
ka'tla' Diana tū talaktaquilhpūta chuhua'j xalanī'n
nac Asia ē ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj —cāhuanilh
Demetrio.
28 A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē tata'salh
ē tahuanli:

—¡Ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzī'ca'n quina'n tī
xalanī'n nac Efeso!
29 Palaj tunca tasītzī'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac
Efeso. Cāchi'paca Gayo ē Aristarco ē cāsakalē'nca
jā ixtatakēstokmā'nalh. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhuī'n
xalanī'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo.
30 Pablo ixtanūcu'tun na ixlacpu'na'i'tātca'n
tachi'xcuhuī't. Tā'timīn jā tamakxtekli.

31 Makapitzīn scujnī'n xalanī'n nac estado Asia,
xlaca'n ixamigo Pablo ixtahuanī't. Tahuanilh jā
ca'a'lh nac pūtastokni'.
32 Makapitzīn a'ntza' jā ixtatakēstoknī't tata'salh
palha' ē tahuanli catūhuālh. Ā'makapitzīn
huampala tahuampālh xtum. Chuntza'
tatamakchuyīkō'lh ixlīpō'ktuca'n jā ixtatakēstoknī't.
Jā ixtaca'tzī ixlīlhūhua' tūchu ixpālacata
ixtalītakēstoknī't.
33 Māxtuca Alejandro ixlacpu'na'i'tātca'n
ixlīlhūhua'. Israelitas ta'a'clhta'ncslē'lh na
ixlacatīnca'n. Alejandro cāmacahuani'lh
cataquilhca'cslalh. Xla' ixtamaktāyacu'tun na
ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.
34 A'cxni' ca'tzīca palh xla' israelita ixuanī't,
tata'salh lacxtim chī a'ktu' hora ē tahuanli:
—¡Ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzī'ca'n quina'n tī
xalanī'n nac Efeso!
35 A'cxni' secretario ixcāmāquilhca'cslīnī'ttza'
ixlīlhūhua', xla' huanli:
—Iccāhuaniyān chi'xcuhuī'n xalanī'n nac
Efeso. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n ū'tza'
xamaktaka'lhna' ixtemplo xaka'tla' Diana,
quimpāxca'ttzī'ca'n, ē nā ixídolo tū mincha' nac
a'kapūn. ¿Ē huī'lh tī jā ca'tzī huā'mā'?
36 Jāla catihuanca jā ixlīcāna' huā'mā'. Chuntza'
hui'xina'n caquilhca'csla'tit ē tzej calacapāstactit
tū tlahua'yā'tit.
37 Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit huā'tzā' tzamā'
chi'xcuhuī'n. Xlaca'n jā tū tatlahuani'nī't tzamā'
quimpāxca'ttzī'ca'n ē jā talīchihuīna'nī't.
38 Palh Demetrio ē tī tatā'scuja talāmakasītzī'lh
ā'makapitzīn, ū'tza' lī'a'nan pūchihuīn ē juez.
Catamālacapū'lh.

39 Palh catūhuālh talacasqui'n xlaca'n,
cataputzāna'nīlh a'cxni' tatakēstokkō' scujnī'n
natlahuacan justicia.
40 Quit icjicua'n naquincātalīmālacsu'yuyān
tā'kaquī'lh ixpālacata tū a'kspulalhcus. ¿Chī nakel-
htīni'nāuj quina'n palh naquincātakelhasqui'nīyān
tū ixpālacata takēstoknī'ta'ntit ē ta'sapā'na'ntit?
41 Chuntza' lī'a'ksputli chihuīna'n secretario ē
cāmacā'lh na ixchicca'n.

20

Pablo a'lh nac Macedonia ē nac Grecia

1 A'cxni' taquilhca'cslakō'lhtza', Pablo
cāmāta'satīnīni'lh tā'timīn. A'cxni'
ixcāmaxquī'nī'ttza' talacapāstacni', cāmakxtekli ē
taxtulh ē a'lh nac Macedonia.
2 A'cxni' ixlatlā'huan nac Macedonia, ixcāmaxquī'
talacapāstacni' tā'timīn. Ā'līstān chā'lh jā
ixmāpa'ksīni'ntza' Grecia.
3 A'ntza' ixuī'lh a'ktu'tun mālhcuyu'.
Ixlacapāstacmā'lh na'a'n nac barco nac Siria.
Israelitas ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamaknī Pablo.
Ū'tza' Pablo līlacpuhuampālh natētaxtu nac
Macedonia.
4 Tatā'a'lh nac Asia, Sópater xala' nac Berea, ē
Aristarco ē Segundo xalanī'n nac Tesalónica, ē
Gayo xala' nac Derbe ē nā Timoteo. Nā tatā'a'lh
Tíquico ē Trófimo xalanī'n nac Asia.
5 Tzamā' chi'xcuhuī'n xapūla tachā'lh nac
cā'lacchicni' Troas ē a'ntza' quincātaka'lhīn.
6 Quina'n ictaxtūj nac Filipos a'cxni' a'ksputli
cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā ixka'lhī
levadura. Icpū'a'uj barco ē ixlī'a'kquitzis

quilhtamacuj iccālakchā'uj nac Troas. A'ntza' ictahui'lauj a'ktojon quilhtamacuj.

Pablo ixuī'lh nac Troas

7 Xapūla quilhtamacuj a'cxni' tanūlh semana,
tatakēstokli tī ixta'a'ka'ī' natamāpitzī pāntzīn. Pablo cātā'chihuīna'nli. Xla' ixpuhuamā'lh palh na'a'n ixlīlakalī. Mālhmā'nīlh ixtachihuīn hasta i'tāt tzī'sa.
8 A'ntza' jā xa'ictakēstoknī'ta'uj tālhmā'n na ixlī'a'ktu'tun piso nac chic. Lhūhua' pūcās ixua'ca'lh.
9 Chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Eutico ixuī'lh
nac ventana. Ī'lhtatacu'tun ixpālacata Pablo lhūhua' chihuīna'nli. Ā'līstān lhtatahuī'lh ē kelhtun mincha' ixlī'a'ktu'tun nac piso. Quīsacca xanīn.
10 Pablo yujli ē taquilhpūtalh ē laktzī'lh ē
sko'ka'lh. Cāhuanilh tā'timīn:
—Jā cajicua'ntit. Xla' lakahuan.
11 Pablo tahua'ca'lh ē māpitzīlh pāntzīn ē hua'lh.
Cā'a'kchihuīna'ni'pālh hasta jā xkakalh. Ā'līstān a'lh.
12 Lē'nca ka'hua'cha xalakahuan ē tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

13 Quina'n icpūlauj ē icpū'a'uj barco nac Asón
jā Pablo ixtanūcu'tun nac barco. Chuntza' icchihuīna'uj ixpālacata xla' ixtlā'huana'a'ncu'tun hasta nac Asón.
14 A'cxni' quincāmaclan nac Asón, quincātā'tanūn
nac barco. Ā'līstān icchā'uj nac Mitilene.
15 Ictaxtūj a'ntza' nac a'ktin barco. Ixlīlakalī
icchā'uj ixlacatīn Quío. Ixlīlakalī huampala ictalacatzuna'jīuj Samos. Ā'līstān icchā'uj nac Trogilio. Ixlīlakalī icchā'uj nac Mileto.
16 Pablo ixlacapala ixpālacata ixtahui'lacu'tun
nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj tū huanican

Pentecostés. Ū'tza' jā lītanūcu'tunli nac Efeso ē jā tahui'lacu'tunli lakma'j nac Asia.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Efeso

17 A'cxni' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo
cāmāta'satīnīni'lh xanapuxcu'nu' xalanī'n nac tem-
plo nac Efeso.
18 A'cxni' talakchā'lh, Pablo cāhuanilh:
—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī xa'iclīlatlā'huan na milacatīnca'n pō'ktu quilhtamacuj hasta xapūla quilhtamacuj a'cxni' icmilh nac Asia.
19 Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksīni'. Quit jā
maktin ka'tla' icmakca'tzīlh. Ē icpātīni'lh ē
lhūhua' tū ixquina'kspula ixpālacata israelitas
ixquintalīchihuīna'nī'ttza'.
20 Quit tzej xa'iccāmāsu'yuni'n ixlīpō'ktu
tū hui'xina'n namaclacasqui'nā'tit.
Iccāmāsu'yuni'nī'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't
ē na minchicca'n.
21 Israelitas ē nā tī jā israelitas xa'iccāhuani:
“Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē cak-
expa'tni'tit Dios ē calīpāhua'ntit quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo.”
22 ’Chuhua'j ica'mā'lh nac Jerusalén. Espíritu
Santo quimacā'mā'lh. Quit jā icca'tzī tū
naquina'kspulayācha'.
23 Quilīmān icca'tzī ixlīpō'ktu cā'lacchicni' jā
ica'n, Espíritu Santo quimāca'tzīnī naquinchī'can ē
na'icpātīni'n.
24 Pō'ktu huā'mā' jā quinca'tzani'. Quit
jā iclakca'tzan quilatamat. Xmān līpāxuhua
icmāsputūcu'tun quintascujūt ē icmākentaxtūcu'tun
tū quimacamaxquī'lh Māpa'ksīni' Jesús.

Quimacamaxquī'lh na'iclīchihuīna'n xatze
tachihuīn tū quincāhuaniyān ixtalakalhu'mān
Dios.
25 ’Quit icca'tzī jātza' quintilālaktzī'uj
milīpō'ktuca'n hui'xina'n, tī xa'iccāhuanitlā'huanān
chī māpa'ksīni'n Dios.
26 Ū'tza' quit chuhua'j iccālīhuanicu'tunān quit
icmākentaxtūnī'ttza' tū ixquimacamaxquī'canī't
mimpālacataca'n. Jātza' iclē'n cuenta.
27 Quit iccāmāsu'yuni'nī'ta'n ixlīpō'ktu tū ixtala-
casqui'nīn Dios. Nūn tū icmātzē'kli.
28 Chuhua'j cacuentatlahua'tit chī
nalatā'kchokoyā'tit. Nā cacāmaktaka'lhtit tī
ixlacstīn Dios. Espíritu Santo cāmacamaxquī'nī'ta'n
nacāmaktaka'lhā'tit chī maktaka'lhna'nī'n purecu.
Māpa'ksīni' cālītamāhualh ixka'lhni' ixlīpō'ktuca'n tī
ta'a'ka'ī'.
29 Quit icca'tzī a'cxni' na'ica'n,
nacātalacpu'na'tanūyān chi'xcuhuī'n. Xlaca'n
hua'chi misinī'n lījicua'ni' tū tamālaksputū purecu.
Nūn macsti'na'j catitalakalhu'manli ixlacstīn Dios.
30 Nā makapitzīn hui'xina'n natatzucu
cāta'a'kskāhuī'yān ē nacātamāxtucu'tunān
makapitzīn hui'xina'n ixpālacata nacāstālani'yā'tit
ū'tunu'n.
31 Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit chī
xa'iccāmaxquī'yān talacapāstacni' tzī'sa ē cā'cuhuīni'
a'ktu'tun cā'ta hasta iccalhuanli.
32 ’Chuhua'j quit icsqui'ni' Dios ū'tza'
cacāmaktaka'lhni' hui'xina'n. Ē hui'xina'n
ka'lhī'yā'tit tachihuīn tū quincātahuaniyān
ixtalakalhu'mān Dios. Tzamā' tachihuīn tzē
nacāmaxquī'yān lītli'hui'qui ē tzē nacāmaxquī'yān

tū natamaktīni'n ixlīpō'ktuca'n tī Dios cātlahuanī't
lactze.
33 Quit jā iclakca'tzanī't ixtumīn ē ixoro ē ixlu'xu'
ā'chā'tin.
34 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī xa'iclīscuja
quimacan ē chuntza' xa'iclīhuā'yan quit ē tī
ixquintatā'lahui'lāna'lh.
35 Nā chuntza' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n
cascujtit ē cacāmaktāya'tit tī cāsputni' tū tamacla-
casqui'n. Calacapāstactit chī huanli Māpa'ksīni'
Jesús: "Ā'chulā' līpāxuhuacan a'cxni' māstā'can ē jā
a'cxni' maktīni'ncan."
36 A'cxni' Pablo chihuīna'nkō'lh, tatzokostalh ē
cātā'orarlīlh ixlīpō'ktuca'n.
37 Tacalhuankō'lh ixlīpō'ktuca'n ē tasko'ka'lh
Pablo ē tamu'sulh.
38 Pablo ixcāhuaninī't jātza' maktin catitalak-
tzī'lh. Ū'tza' ixtalīlīpuhuan. Ā'līstān taquīxtekli hasta
nac barco.

21

Pablo a'lh nac Jerusalén

1 Iccāmakxtekui tā'timīn ē ictojōuj nac barco ē
lacatza'j ica'uj nac Cos. Ixlīlakalī icchā'uj nac Rodas
ē ā'līstān icchā'uj nac Pátara.
2 A'ntza' icmaclauj a'ktin barco tū ixa'mā'lh nac
Fenicia. Ictojōuj nac barco ē ica'uj.
3 A'cxni' ictētaxtūj makat, iclaktzī'uj
quimpāxtūnca'n Chipre a'ntza' jā pu'nahuīlh
macsti'na'j ti'ya't. Ica'uj nac Siria. Ā'līstān icchā'uj
nac Tiro ixpālacata barco natēxteka ixtacu'ca'.
4 A'ntza' iccāmaclauj tī ixta'a'ka'ī' ē
iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktojon quilhtamacuj.

Espíritu Santo ixcāhuaninī't tū na'a'kspula. Ū'tza' tā'timīn talīhuanilh Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén.
5 Ixlī'a'ktojon quilhtamacuj ictaxtūj.
Quincātatā'a'n, hasta iclaclhtaxtukō'uj nac cā'lacchicni', ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī' ē ixpuscātca'n ē ixcamana'ca'n. A'cxni' icchā'uj na ixquilhtūn mar, ictatzokostauj ē icorarlauj.
6 Ā'līstān iclāsko'ka'uj ē iclāmakxtekui. Quina'n ictojōuj nac barco ē xlaca'n tataspi'tpālh na ixchicca'n.
7 Ictaxtūj nac Tiro ē icchā'uj nac Tolemaida.
A'ntza' ica'ksputui iclatā'kchokoyāuj nac mar. Iccāmaclauj tā'timīn a'ntza' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktin quilhtamacuj.
8 Ixlīlakalī huampala ictā'taxtūj Pablo. Icchā'uj
nac cā'lacchicni' Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe tī ixmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Xla' chā'tin ixlīkelhatojonca'n maktāyana'nī'n xalanī'n nac templo. Ictā'tachokouj ū'tza'.
9 Xla' ixcāka'lhī kelhatā'ti' ixtzu'ma'jan tī jāna'j
ixtatamakaxtoka. Xlaca'n ixtalīchihuīna'n tū Dios ixcāmāca'tzīnīnī't.
10 A'ntza' ictachokouj a'klhūhua' quilhtamacuj.
Chilh chā'tin chi'xcu' xala' nac Judea tī ixuanican Agabo. Ū'tza' ixuan tū na'a'nan.
11 Xla' quincālakchin ē tayalh ī'cinturón Pablo ē
lītantūchī'ca ē nā līmacachī'ca ē huanli:

—Espíritu Santo huanli: “Chuntza' nac Jerusalén israelitas nā natachī' ixtēcu' huā'mā' cinturón ē nacāmacamaxquī'can tī jā israelitas.”

12 A'cxni' ickexmatui huā'mā', quina'n ē nā
xalanī'n nac Cesarea icuaniuj Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén.

13 Pablo kelhtīni'lh ē quincākelhasqui'nīn:
—¿Tū ixpālacata līcalhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tū ixpālacata quilālīmāmakchuyīyāuj? Quit iclīhui'līnī't naquinchī'can ē naquimaknīcan nac Jerusalén ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús.
14 A'cxni' jāla icmālacpuhuanīuj jā ca'a'lh nac Jerusalén, jātza' ā'chulā' icuaniuj. Xmān huā'mā' icuanui:
—Calalh tū ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīni'.
15 Ā'līstān ictacāxui ē ica'uj nac Jerusalén.
16 Quincātatā'a'n makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Cesarea ē quincātalē'n na ixchic Mnasón xala' nac Chipre. Xla' makāstza' ixa'ka'ī'nī't. A'ntza' na ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

17 A'cxni' icchā'uj nac Jerusalén, tā'timīn tapāxuhualh a'cxni' iclāpāxtokui.
18 Ixlīlakalī quina'n ē Pablo iclakchā'uj Jacobo. A'ntza' ixtahui'lāna'n ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' lītā'timīn.
19 Pablo cātā'chihuīna'nli ē ā'līstān cāhuanilh pō'ktu chī Dios maktāyalh tū tlahualh na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā israelitas.
20 A'cxni' takexmatli xlaca'n tamakapāxuīlh Dios. Tahuanilh Pablo:
—Tā'tin, hui'x ca'tzīya' lhūhua' miles israelitas ta'a'ka'ī'nī't. Kēxtim takexmatni' līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés.
21 Cāmāca'tzīnīcanī'ttza' hui'x cāmāsu'yuni'ya' israelitas, tī tahui'lāna'ncha' na ixcā'lacchicni'ca'n makatiyātī'n, ē cāhuani'ya' jā catakexmatni'lh Moisés. Tahuan hui'x cāmāsu'yuni'ya' jā ixlacasqui'nca ixka'hua'chanca'n nataka'lhī

ixtasmani'ca'n israelitas ē jā ixlacasqui'nca natatlahua ixtahui'latca'n israelitas.
22 Chuhua'j, ¿tū natlahuayāuj? Tzamā' tachi'xcuhuī't natatakēstoka a'cxni' nataca'tzī palh ta'nī'ta'.
23 Chuntza' hui'x catla'hua' tū na'iccāhuaniyān. Tahui'lāna'lh kelhatā'ti' chi'xcuhuī'n na quilacpu'na'i'tātca'n. Xlaca'n natamākentaxtū tū tamālacnūnī't.
24 Cacālī'pi ē catalacpa'lhtit ē hui'x nacāxokonuni'ya'. Ā'līstān xlaca'n tzē nacā'a'csitcan. Chuntza' naca'tzīkō'can jā ixlīcāna' chī līchihuīna'nca'na' hui'x. Ā'chulā' nā nalaktzī'ncan nā hui'x kexpa'tni'ya' līmāpa'ksīn.
25 Quina'n iccāmacā'ni'nī'ta'uj a'ktin carta tī jā israelitas tī ta'a'ka'ī'nī't. Iccāhuaniuj tū icpuhuanāuj quina'n. Iccāhuaniuj: “Camākentaxtūtit xmān huā'mā': Jā tihua'yā'tit quinīt tū hui'līni'canī't ídolos ē jā tihua'yā'tit ka'lhni' nūn quinīt ixla' animalh tū ta'a'kpixchī'nī't. Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n.” Chuntza' iccāhuaniuj xlaca'n.

Chi'paca Pablo xaka'tla' nac templo

26 Pablo cālē'lh kelhatā'ti' chi'xcuhuī'n ē ixlīlakalī cātā'talacpa'lhli. Tanūlh xaka'tla' nac templo nacāmāca'tzīnī a'cxni' natamāsputū quilhtamacuj tū napūtalacpa'lhcan a'cxni' ixlīpō'ktuca'n natalīmin ixofrendaca'n.
27 Xmān macsti'na'j ī'sputa ixlī'a'ktojon quilhtamacuj ē israelitas xalanī'n nac Asia talaktzī'lh Pablo xaka'tla' nac templo. Tachihuīna'makasītzī'lh tachi'xcuhuī't ē chi'paca Pablo.
28 Palha' tahuanli:

—¡Chi'xcuhuī'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chi'xcu' calhāxcuhuālh cāmāsu'yuni'tlā'huan ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Xla' cālīchihuīna'n quincā'lacchicni'ca'n ē quilīmāpa'ksīnca'n ē huā'mā' xaka'tla' templo. Nā cāmānūnī't xaka'tla' nac templo tī jā israelitas. Chuntza' talactlahualh chī ixlītze ixuanī't.
29 Chuntza' tahuanli ixpālacata laktzī'nca Pablo ē Trófimo xala' nac Efeso. Tapuhuanli Pablo ū'tza' ixmānūnī't xaka'tla' nac templo.
30 Ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Jerusalén tatā'kaquī'lh ē tatu'jnuntēlha tatalacxtimīlh. Chi'paca Pablo ē sakaxtuca xaka'tla' nac templo ē palaj tunca mālacchahuaca.
31 A'cxni' ixmaknīcu'tuncantza', palaj māca'tzīnīca xapuxcu' tropa ē huanica ixlīpō'ktu xalanī'n nac Jerusalén ixtasītzī'kō'nī't ē ixtatā'kaquī'kō'nī't.
32 Palaj tunca xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropas ē ixcapitanesca'n. Tatu'jnulh ē tachā'lh jā ixtatakēstoknī't. A'cxni' xlaca'n talaktzī'lh tropas ē capitanes, jātza' tatucsli Pablo.
33 Xapuxcu' tropa talacatzuna'jīlh ē palaj tunca māchi'panīni'nli Pablo ē līmāchī'nīni'lh kentu' cadenas. Kelhasqui'nīni'lh tīchu xla' ē tūchu ixtlahuanī't.
34 Makapitzīn tachi'xcuhuī't palha' tahuanli catūhuālh ē ā'makapitzīn xtum tahuampālh. Chuntza' xapuxcu' tropa jāla tzej ca'tzīlh tū ixa'kspulamā'lh ixpālacata ixtata'samā'nalh. Mālē'nīni'nca Pablo nac cuartel.
35 A'cxni' tachā'lh jā ixlactahua'ca'can nac cuartel, tropas tacu'ca'lē'lh Pablo ixpālacata ixtamaknīcu'tuntza' tachi'xcuhuī't.

36 Ixlīpō'ktuca'n ixtastālani'tēlha ē ixtata'satēlha ē
ixtahuan:

—¡Canīlh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn tachi'xcuhuī't

37 A'cxni' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo
huanilh xapuxcu' tropa:

—Icchihuīna'ncu'tun macsti'na'j.

Xapuxcu' huanli:

—¿Ē chā tzē chihuīna'na' griego?
38 ¿Jā hui'x tzamā' chi'xcu' xala' nac Egipto tī
tā'kaquī'lh lakma'jtza' ē cālē'nca nac cā'tzaya'nca
ti'ya't a'ktā'ti' mil maknīni'nī'n?
39 Pablo kelhtīni'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' cā'lacchicni'
Tarso nac estado Cilicia. Icsqui'ni'yān caquimakx-
tekti na'iccātā'chihuīna'n tzamā' tachi'xcuhuī't.
40 Xapuxcu' maxquī'lh talacasqui'nī'n. Pablo
tāyalh jā ixtahua'ca'mā'lh ē cāmacahuani'lh
cataquilhca'cslalh tachi'xcuhuī't. A'cxni'
taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'nli tachihuīn hebreo
ē huanli:

22

1 —Chi'xcuhuī'n, quintā'israelitas, cakexpa'ttit
chī na'icchihuīna'n ē chī na'iclītamaktāya na mila-
catīnca'n.
2 A'cxni' takexmatli chī cātā'chihuīna'lh tachihuīn
hebreo, ā'chulā' taquilhca'cslalh. Pablo cāhuanilh:
3 —Quit israelita. Iclacatuncuhuī'lh nac
cā'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Huā'tzā'
quimakastacca nac Jerusalén. Quimāsu'yuni'lh
Gamaliel. Tzej quimāsu'yuni'ca ixlīmāpa'ksīnca'n
quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclīhui'lī na'ictlahua tū

ixla' Dios chuntza' chī hui'xina'n tlahua'yā'tit
chuhua'j.
4 Quit xa'iccāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī' Jesús
ē xa'iccāmaknīcu'tun. Tachī'n xa'iccālē'n
chi'xcuhuī'n ē puscan ē xa'iccāmānū nac pūlāchī'n.
5 Xapuxcu' pālej ē xanapuxcu'nu' israelitas
tzē natahuan ixlīcāna' tū icuan. Ū'tunu'n
quintamaxquī'lh carta na'iccālē'ni' israelitas
xalanī'n nac Damasco. Tzamā' carta ū'tza'
tū tzē xa'iccālīchi'palh tī ixta'a'ka'ī' Jesús
a'ntza' ē xa'iccālīmilh tachī'n nac Jerusalén jā
ixcāmakapātīnīnca.

Pablo cāhuanilh chī līlakpalīlh ixtalacapāstacni'
Hch. 9:1-19; 26:12-18

6 'Quit xa'ica'mā'lh nac tej ē xa'icchā'ntēlhatza',
chī i'tāt quilhtamacuj, nac Damasco ē xamak-
tin quintapūnūlh a'ktin taxkaket tū mincha' nac
a'kapūn.
7 Ica'kā'lh nac ti'ya't ē ickexmatli a'ktin tachihuīn
tū quihuanilh: "Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quim-
putzatokokeya'?"
8 Quit ickelhasqui'nīlh: "¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?"
Quihuanilh: "Quit Jesús xala' nac Nazaret tī hui'x
putzatokokeya'."
9 Tī ixquintatā'a'mā'nalh nā xlaca'n talaktzīlh
taxkaket ē tajicua'nli ixpālacata jā takexmatli tū
quihuanilh tachihuīn.
10 Quit icuanilh: "¿Tū na'ictlahua, Māpa'ksīni'?"
Māpa'ksīni' quihuanilh: "Catā'kaqui' ē capit nac
Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlīpō'ktu tū nat-
lahua'ya'."

11 Tzamā' taxkaket quimālakatzī'lh.
Quintapekechi'palē'lh tī ixquintatā'a'mā'nalh.
Chuntza' icchā'uj nac Damasco.
12 ’A'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican
Ananías. Xla' ixlakachi'xcuhuī' Dios ē ixkexmatni'
līmāpa'ksīn. Ixtaca'tzīkō' israelitas xalanī'n nac
Damasco tzeya chi'xcu' ixuanī't.
13 Ananías quilakmilh ē quilaktalacatzuna'jīlh
ē quihuanilh: “Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala'.”
Lacapala iclacahuāna'mpālh ē iclaktzī'lh Ananías.
14 Quihuanilh: “IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n
lacsacni' hui'x ē chuntza' nalīca'tzīya' tū
ixtalacasqui'nīn ē nalaktzī'na' tī Xatze ē
nakexpa'ta' ixtachihuīn.
15 Chuntza' nacātā'chihuīna'na' ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't ixpālacata tī Xatze. Nacāhuani'ya' tū
laktzī'nī'ta' ē tū kexpa'tnī'ta'.
16 Chuhua'j, ¿tū ixpālacata lītamakapalī'ya'?
Catā'kaqui' ē ca'a'kpaxti ē calīpāhua'nti Jesucristo
ē chuntza' naxapacan mincuenta.” Chuntza'
quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh chī līmacā'nca na ixlacatīnca'n tī jā israelitas

17 ’Icmimpālh nac Jerusalén ē icquī'orarlīlh
xaka'tla' nac templo. Iclakachuyalh.
18 Iclaktzī'lh Māpa'ksīni' Jesús ē xla' quihuanilh:
“Calacapala' ē cataxtu palaj tunca nac Jerusalén
ixpālacata ā'tzā' jā cati'a'ka'ī'ca tū līchihuīna'na'
quimpālacata.”
19 Icuanilh: “Māpa'ksīni', xlaca'n taca'tzī quit
xa'ica'n ixlīpō'ktu nac templo ē xa'iccāmānū nac
pūlāchī'n tī ixta'a'ka'ī'ni'yān ē xa'iccāhui'līni'.

20 Nā quit xa'icyālh a'ntza' a'cxni' maknīca
Esteban tī ixlīchihuīna'n mimpālacata. Quit nā
xa'iclīca'tzī tū tatlahuani'lh ē xa'icmaktaka'lha
ixlu'xu'ca'n xlaca'n tī tamaknīlh.”
21 Māpa'ksīni' quihuanilh: “Capit. Quit
na'icmacā'nān makat. Nacālakpina' xlaca'n tī jā
israelitas.” Chuntza' quihuanica —huanli Pablo.

Xapuxcu' tropa timāpa'ksīni'lh ixkēsno'kca Pablo

22 Tachi'xcuhuī't jātza' ixtakexmatni'cu'tun
Pablo tū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa ē tahuanli:
—¡Canīlh huā'mā' chi'xcu'! ¡Jā līmacuan
natahui'la!
23 Ixtata'sa ē ixtatincxa ixlu'xu'ca'n ē ixtamākosū
pokxni' ixpālacata ixtasītzī'nī't.
24 Xapuxcu' tropa māmānūnīni'lh Pablo nac
cuartel. Ixmāmaksno'knīni'ncu'tun ixpālacata
namāchihuīnīcan. Ixca'tzīcu'tun tū ixpālacata
ixtalīta'sa tachi'xcuhuī't ē ixtalīsītzī'ni' Pablo.
25 A'cxni' ixchī'yāhuamā'ca nakēsno'kcan, Pablo
kelhasqui'nīlh capitán tī ixyālh a'ntza':
—¿Chā chuntza' huan nac līmāpa'ksīn? Jāla
kēsno'kcan chā'tin tī tapa'ksī nac Roma ē palh jāna'j
tlahuani'can justicia.
26 A'cxni' huanica huā'mā', capitán laka'lh xa-
puxcu' tropa ē māca'tzīnīlh ē huanilh:
—¿Tū natlahuani'ya'? Tzamā' chi'xcu' xla'
tapa'ksī nac Roma.
27 Xapuxcu' tropa lakmilh Pablo ē
kelhasqui'nīlh:
—¿Chā ixlīcāna' hui'x xala' nac Roma?
Pablo kelhtīni'lh:
—Ixlīcāna'. Quit ictapa'ksī nac Roma.
28 Xapuxcu' tropa huanli:

—Lhūhua' tumīn icxokonī't na'ictapa'ksī nac Roma.

Pablo huanli:

—Hasta chī iclacatuncuhuī'lh quit ictapa'ksī nac Roma.

29 Palaj tunca ta'a'kxtekyāhualh Pablo tī ix-
takēsno'kcu'tun. Xapuxcu' jicua'nli a'cxni' ca'tzīlh
ixchī'nī't chā'tin tī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuīn

30 Ixlīlakalī xapuxcu' tropa ixca'tzīcu'tun tūchu ixpālacata israelitas talīmālacsu'yulh Pablo. Macaxcutli Pablo. Cāmākēstokli ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlīpō'ktuca'n scujnī'n. Līminca Pablo ē hui'līca na ixlacatīnca'n.

23

1 Pablo cālakalaktzī'lh scujnī'n ē huanli:

—Chi'xcuhuī'n, quintā'israelitas, quit quina'cstu iclacapāstacna'n tzej iclatlā'huan na ixlacatīn Dios hasta chuhua'j.

2 Palaj tunca Ananías, tī xapuxcu' pālej, cāhuanilh
tī ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j Pablo:

—Caquilhtu'cstit.

3 Pablo huanilh:

—Dios namakapātīnīnān hui'x, a'kskāhuī'ni'. Hui'x hui'la' naquintlahuani'ya' justicia chuntza' chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. Quimātu'csnī'ni'. Jā chuntza' tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn.

4 Tī ixtayāna'lh a'ntza' tahuanli:

—¿Tū ixpālacata lacaquilhnī'ya' xla' tī Dios hui'līnī't xapuxcu' pālej?

5 Pablo huanli:

—Chi'xcuhuī'n, quit jā xa'icca'tzī palh xla' xapuxcu' pālej. Chuntza' tatzo'kni': “Jā tilīchihuīna'na' tī cāmāpa'ksī tachi'xcuhuī't.”
6 Makapitzīn scujnī'n xlaca'n ixchi'xcuhuī'n saduceos ixtahuanī't ē ā'makapitzīn huampala ixchi'xcuhuī'n fariseos. A'cxni' ca'tzīlh Pablo huā'mā', palha' cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, quintāta' xla' fariseo ē nā quit fariseo. Quilālīmālacsu'yuyāuj ixpālacata quit ica'ka'ī' natalacastālancuana'n nīnī'n.
7 A'cxni' Pablo huanli huā'mā', tataxtumlīlh tī ixtatakēstoknī't. Tatzuculh talālītā'chihuīna'n fariseos ē saduceos.
8 Saduceos tahuan jāla catitalacastālancuana'nli nīnī'n. Tahuan jā tī ángeles ē jā tī espíritu. Fariseos, xlaca'n ta'a'ka'ī' pō'ktu a'nan. Ū'tza' talālīhuanilh.
9 Ixlīpō'ktuca'n ixtata'samā'nalh. Palaj tunca tatāyalh makapitzīn mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, tī ixchi'xcuhuī'n fariseos ē tahuanli:

—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū jā tze. Palhāsā' tā'chihuīna'nli a'ktin espíritu o chā'tin ángel. Jā catā'lātlahuáuj Dios.

10 Ā'chulā' talālītā'chihuīna'lh. Xapuxcu' tropa, xla' jicua'nli Pablo ixtalālīlaksakamā'nalh. Ū'tza' cālīmacā'lh ixtropas namāxtucan ē nalē'mpalacan nac cuartel.
11 Huā'mā' tzī'sa Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo ē huanilh:
—Jā caji'cua'nti. Chuntza' chī chihuīna'nī'ta' quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talīchihuīna'nli natamaknī Pablo

12 A'cxni' xkakalh, makapitzīn israelitas tachi-
huīna'nli natamaknī Pablo. Talāhuanilh:

—Jā tū catihua'uj ē jā catiko'tnūnui hasta a'cxni' namaknīyāuj Pablo. Dios caquincāmakapātīnīn palh jā namākentaxtūyāuj.

13 Tī chuntza' tahuanli līhua'ca'lh chī tu'pu'xam
chi'xcuhuī'n.
14 Xlaca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xanapuxcu'nu' israelitas ē cāhuanica:

—Quina'n icuanī'ta'uj Dios caquincāmakapātīnīn palh na'icua'yāuj catūhuālh a'cxni' jāna'j na'icmaknīyāuj Pablo.

15 Chuhua'j hui'xina'n ē milīpō'ktuca'n scujnī'n,
casqui'ni'tit xapuxcu' tropa lakalī calīmilh Pablo
na milacatīnca'n. Nahua'ni'yā'tit hui'xina'n palh
ā'chulā' kelhasqui'nīcu'tunā'tit. Pablo jā catichilh.
Quina'n na'icka'lhītīyāuj nac tej na'icmaknīyāuj.
16 Ixka'hua'cha ixtā'tin Pablo ca'tzīlh tū
ixlīchihuīna'ncanī't ē a'lh nac cuartel ē māca'tzīnīlh
Pablo.
17 Pablo ta'sani'lh chā'tin capitán ē huanilh:

—Calī'pini'chi huā'mā' ka'hua'cha xapuxcu' tropa. Xla' tā'chihuīna'ncu'tun macsti'na'j.

18 Capitán lē'ni'lh ē huanilh xapuxcu':

—Tachī'n Pablo quinta'sani'lh ē quisqui'ni'lh ca'iclīmini'n huā'mā' ka'hua'cha. Xla' tā'chihuīna'ncu'tunān macsti'na'j.

19 Xapuxcu' tropa makachi'palh ka'hua'cha ē
lē'lh lacapunchuna'j ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū quihuanicu'tuna'?

20 Ka'hua'cha huanli:

—Israelitas talīchihuīna'nī'ttza' natasqui'ni'yān nalīpina' lakalī Pablo jā tlahuacan justicia.

Natahuaniyān tū ā'chulā' takelhasqui'nīcu'tun
Pablo. Xmān nata'a'kskāhuī'lē'nān.
21 Jā cacākexpa'tni'. Xlaca'n līhua'ca'lh chī
tu'pu'xam chi'xcuhuī'n tī taka'lhītīmā'nalh. Jā
tū catitahua'lh ē nūn catitako'tnūlh hasta jā
natamaknī Pablo. Chuhua'j tacāxui'lāna'ncha'tza'.
Ā'xmān hui'x taka'lhīmā'nān palh namacapina'.
22 Xapuxcu' tropa huanilh:

—Jā tī tihuani'ya' palh quimāca'tzīnīnī'ta'tza' huā'mā'.

Ē macā'lh na ixchic ka'hua'cha.

Lakmacā'nca Pablo gobernador Félix

23 Xapuxcu' tropa cāta'sani'lh chā'tu' ixcapitán ē
cāhuanilh:

—Cacāmācāxtit a'ktu' ciento tropas ē tu'tumpu'xamacāuj tropas kētahui'lana'nī'n ē a'ktu' ciento tī natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jāstza' tzī'sa ē napinā'tit nac Cesarea.
24 Cacākētla'pa'tit cahuāyujnu' tū nakētahui'la
Pablo. Chuntza' jā tū cati'a'nani'lh Pablo ē
nalakchā'n gobernador Félix.
25 Xapuxcu' tropa tzo'kli a'ktin ca'psnap ē
huanli:
26 “Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yān hui'x,
gobernador Félix, tī lakachi'xcuhuī'ca'na'.
27 Israelitas tachi'panī't huā'mā' chi'xcu' ix-
tacuhuīni' Pablo. Ixtamaknīmā'nalh a'cxni' ic-
chā'lh ē quintropas. Icmakapūtaxtūlh ixpālacata
icca'tzīlh xla' ixtapa'ksī nac Roma.
28 Quit xa'icca'tzīcu'tun tūchu ixpālacata
ixtalīmālacsu'yu. Ū'tza' iclīlē'lh jā tatlahua justicia
israelitas.

29 Palaj tunca icca'tzīlh ixtalīmālacsu'yu
ixpālacata ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū laclē'n
huā'mā' chi'xcu' ixpālacata tū nalīmaknīcan o
ixpālacata tū nalīmānūcan nac pūlāchī'n.
30 A'cxni' quit icca'tzīlh israelitas ix-
talīchihuīna'nī'ttza' natamaknī, palaj tunca
quit icmacā'ni'cha'n. Quit iccāhuanilh tī
ixtamālacsu'yumā'nalh Pablo catalīmālacsu'yulh
na milacatīn. Xmān ū'tza' icuaniyān.”
31 Chuntza' chī ixcāhuanicanī't, tropas talē'lh
Pablo ē līminca cā'tzī'sni' nac cā'lacchicni' Antípatris.
32 Ixlīlakalī tropas tachimpālh nac cuartel. Xmān
kētahui'lāna'nī'n ixtatā'a'mā'nalh Pablo.
33 A'cxni' tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxquī'lh
ca'psnap gobernador Félix ē talīmini'lh Pablo na
ixlacatīn.
34 A'cxni' gobernador līkelhtahua'ka'kō'lh
ca'psnap, xla' cākelhasqui'nīlh jāchu xala' Pablo.
Tahuanilh xla' xala' nac estado Cilicia.
35 Félix huanilh Pablo:
—Naquihuani'ya' ixlīpō'ktu a'cxni' natamin tī
tamālacsu'yuyān.
Gobernador māchī'nīni'lh Pablo na ixpalacio
Herodes ē cāyāhuaca tī natamaktaka'lha.

24

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn Félix

1 Ixlī'a'kquitzis quilhtamacuj chā'lh nac
Cesarea Ananías tī xapuxcu' pālej. Nā tachā'lh
makapitzīn xanapuxcu'nu' israelitas ē chā'tin
ixkelhmaktāyana'ca'n tī ixuanican Tértulo.
Talakchā'lh gobernador Félix ē tamālacsu'yulh
Pablo.

2 A'cxni' līminca Pablo, Tértulo tzuculh mālacsu'yu
Pablo. Huanilh Félix:

—Señor gobernador, iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn quina'n cā'ca'csua' icui'lāna'uj. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n makāstza' xatze ixpālacata mintalacapāstacni'.

3 Iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn hui'x, señor
gobernador Félix, tū pō'ktu quilhtamacuj
quilāmaxquī'yāuj calhāxcuhuālh.

4 Jā icmāmakchuyīcu'tunān ā'chulā'. Ic-
squi'ni'yān caquintlahua'ni' talakalhu'mān ē
caquinkexpa'tni' macsti'na'j.

5 Huā'mā' chi'xcu' Pablo jicsmāhuī'nin.
Calhāxcuhuālh chihuīna'makasītzī'lh ixlīpō'ktuca'n
israelitas. Xla' ū'tza' xapuxcu' secta tū huanican
nazarenos.

6 Xla' lactlahuacu'tun ixlītze xaka'tla' templo.
Quina'n icchi'pauj ē xa'ickelhasqui'nīcu'tunāuj
chuntza' chī huan na quilīmāpa'ksīnca'n.

7 Lisias, tī xapuxcu' tropa, maktanūlh ē palha'
quincāmaktīn.

8 Cāhuanilh tī tamālacsu'yu catalakmin hui'x.
Hui'x tzē nakelhasqui'nī'ya' ē chuntza' naca'tzīya'
ixlīpō'ktu tū ixpālacata iclīmālacsu'yuyāuj —huanli.

9 Israelitas nā xlaca'n tamālacsu'yulh ē tahuanli
pō'ktu ixlīcāna' tū huanli Tértulo.

10 Gobernador macahuani'lh Pablo
nachihuīna'n. Pablo huanli:

—Quit icca'tzī hui'x juez huā'tzā' nac cā'lacchicni' lakma'jtza'. Ū'tza' iclīpāxuhua na'ictamaktāya na milacatīn.

11 Hui'x tzē nakelhasqui'nīni'na' palh ixlīcāna'
ka'lhītza' xmān a'kcāujtu' quilhtamacuj icquīlalh

nac Jerusalén icquīlaktaquilhpūtalh Dios.
12 Jā tī chā'tin xa'ictā'lāhuanimā'lh a'cxni' quilak-
tzī'nca a'ntza'. Jā iccāmākēstokli tachi'xcuhuī't
xaka'tla' nac templo, nūn na ixtemploca'n israeli-
tas, ē nūn nac Jerusalén.
13 Xlaca'n jāla catitamālactzeyīlh tū
quintaputzāna'nīlh.
14 Tū ixlīcāna' ū'tza' huā'mā': Quit
iclaktaquilhpūta ixDiosca'n quinatāta'na' chuntza'
chī xasāsti' tamāsu'yun tū xlaca'n tahuan secta.
Quit ica'ka'ī' ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachihuīn
Dios jā huanican līmāpa'ksīn ē jā huanican
profetas.
15 Chuntza' chī ta'a'ka'ī' xlaca'n nā chuntza'
ica'ka'ī' quit chī Dios nacāmālacastālancuanī tī
xalactze ē tī jā xalactze.
16 Ū'tza' iclīhui'līlh na'ictlahua tū tze ē chuntza'
quit na'iclīca'tzī jā tū icmaklaclē'n nūn Dios ē nūn
chi'xcuhuī'n.
17 ’Quit makās xa'iclatlā'huan ē chuhua'j
icmimpālhtza' na quincā'lacchicni' na'icmāstā'
limosna ē talakalhu'mān.
18 Xmān huā'mā' xa'ictlahuamā'lh ē makapitzīn
israelitas xalanī'n nac Asia quintalaktzī'lh
xaka'tla' nac templo a'cxni' ixquilakpa'lhcanī'tcus.
Jā tī ixa'nan. Cā'ca'csua' ixuanī't.
19 Palh xlaca'n tapuhuan quit ictlahuanī't
catūhuālh, ixtamilh huā'tzā' ē ixquin-
tamālacsu'yulh na milacatīn.
20 Catahuanli xlaca'n tī tahui'lāna'lh huā'tzā'
palh quintamaclani'lh tū jā tze xa'ictlahuanī't
a'cxni' quilē'nca na ixlacatīnca'n xanapuxcu'nu' is-
raelitas.

21 Tū xa'ictlahuanī't ū'tza' huā'mā': A'cxni'
xa'iccātā'huī'lh ū'tunu'n, iccāhuanilh palha':
“Chuhua'j hui'xina'n quilākelhasqui'nīmā'nauj
ixpālacata quit ica'ka'ī' natalacastālancuana'n
nīnī'n.”
22 Félix tzej ixca'tzī ixtamāsu'yunca'n tī ixtatā'a'n
Jesucristo. Xla' cālhcāni'lh ā'a'ktin quilhtamacuj ē
cāhuanilh:
—Hasta a'cxni' namin Lisias xapuxcu' tropa,
hasta a'cxni' na'icputzāna'nī huā'mā'.
23 Félix māpa'ksīlh capitán calē'lh Pablo tachī'n
ē catlahuani'lh talakalhu'mān macsti'na'j ē
cacāmakxtekli talakmin ixamigo natatlahuani'
tū xla' namaclacasqui'n.
24 A'klhūhua' quilhtamacuj tachā'lh Félix ē
Drusila, ixpuscāt, tī israelita ixuanī't. Félix
māta'satīnīni'lh Pablo. Pablo cātā'chihuīna'nli chī
a'ka'ī'can Jesucristo.
25 Cālītā'chihuīna'nli chī tzej līlatā'kchokocan
ē chī līhui'līcan jāla catitlahuaca tū jā tze.
Cālītā'chihuīna'nli chī Dios nalīputzāna'n. Félix
jicua'nli ē huanilh:
—Tzetza'. Chuhua'j capit. A'cxni' icka'lhī quilh-
tamacuj na'icmāta'satīnīni'mpalayān.
26 Félix ixpuhuan Pablo ixmaxquī'lh tumīn
ixpālacata ixlīmakxtekli. Ū'tza' maklhūhua'
ixlīmāta'satīnīni'n ē ixtā'chihuīna'n.
27 A'cxni' tlahualh a'ktu' cā'ta, Félix taxtulh
ixlīgobernador. Tanūlh ixlakxoko tī ixuanican Por-
cio Festo. Félix ixcātlahuani'cu'tun israelitas ka'tla'
talakalhu'mān. Ū'tza' līmakxtekli Pablo tachī'n.

25

Pablo na ixlacatīn Festo

1 Festo chā'lh natanū ixlīgobernador. Ixlī'a'ktu'tun
quilhtamacuj taxtulh nac Cesarea ē a'lh nac
Jerusalén.
2 A'ntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē israelitas
ā'chulā' xalaka'tla' talīmālacsu'yulh Pablo na
ixlacatīn Festo.
3 Lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh Festo
camāta'satīnīni'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaca'n
ixtalīchihuīna'nī'ttza' nataka'lhītī nac tej
natamaknī.
4 Festo cāhuanilh Pablo chī'canī'ta'ncha' nac Ce-
sarea ē ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' palaj.
5 Cāhuanilh:
—Caquilātā'a'uj hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit
līmāpa'ksīn. Palh huā'mā' chi'xcu' tlahuanī't tū
jā tze, camālacsu'yutit a'ntza'.
6 Festo tachokolh nac Jerusalén xmān
a'ktzayan o a'kcāuj quilhtamacuj ē a'mpālh nac
Cesarea. Ixlīlakalī tahuī'lh jā ixtlahuacan justicia.
Māta'satīnīni'lh Pablo.
7 A'cxni' milh Pablo, talītasti'li'lh israelitas tī ix-
taminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Lhūhua' laka'tla' ix-
talīmālacsu'yu. Jā tū ixtamālactzeyī.
8 Pablo ixtamaktāya ē huanli:
—Quit jā tū ictlahuani'nī't ixlīmāpa'ksīnca'n is-
raelitas. Jā tū ictlahuani'nī't xaka'tla' templo nūn
xamāpa'ksīni' nac Roma tī huanican César.
9 Festo ixcātlahuani'cu'tun israelitas a'ktin ta-
lakalhu'mān. Ū'tza' līkelhasqui'nīlh Pablo:
—¿Pincu'tuna' nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' na-
putzāna'nīni'ca'na' na quilacatīn?
10 Pablo kelhtīni'lh:
—Quilākelhasqui'nīmā'nauj nac pūchihuīn tū
māpa'ksī César. Chuntza' xatze. Quit jā tū tū

iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze. Huā'mā' hui'x ca'tzīya'.
11 Palh quit ictlahuanī't tū naquilīmaknīcan, caquimaknīca. Palh jā ixlīcāna' tū quinta-
putzāna'nī, jāla tī quintimacamāstā'lh chī ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquimputzāna'nīlh.
12 Festo cātā'chihuīna'nli ixmaktāyana'nī'n ē palaj
tunca xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'nī'ta' César ixputzāna'nīn. Ū'tza' nalīlakpina' César.

Pablo na ixlacatīn rey Agripa

13 Ā'līstān ē jā a'klhūhua' quilhtamacuj rey
Agripa ē Berenice, ixpuscāt rey, talakchā'lh Festo nac Cesarea.
14 A'ntza' tatachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj.
Festo tā'chihuīna'lh rey ixpālacata Pablo ē huanli:

—Huā'tzā' tachī'nī't chā'tin chi'xcu' tī tachī'n makxtekli Félix.
15 A'cxni' quit icquīlalh nac Jerusalén,
tamālacsu'yulh na quilacatīn xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Quin-
tasqui'ni'lh quit ca'icmāmaknīnīni'lh.
16 Quit iccākelhtīlh, chuntza' chī ixlīmāpa'ksīnca'n
romanos, xla' jā līsmanī namaknīcan chā'tin palh jā pūla natā'lacāxla nac cā'lacan tī mālacsu'yumā'lh.
17 A'cxni' tachilh xlaca'n huā'tzā', quit jā ic-
tanajīlh. Ixlīlakalī ictahuī'lh jā tlahuacan justicia. Icmāta'satīnīni'lh tachī'n Pablo.
18 A'cxni' tatāyalh tī ixtalīmālacsu'yuni', jā
tamālacsu'yulh chī quit xa'icpuhuan.
19 Tū ixtahuan xmān ixpālacata tū ta'a'ka'ī'
xlaca'n ē ixpālacata chā'tin tī ixtacuhuīni' Jesús tī nīlh. Pablo huan xla' lakahuan.

20 Quit jāla xa'icputzāna'nī huā'mā', ē ū'tza'
iclīkelhasqui'nīlh Pablo palh a'ncu'tun nac
Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīcan.
21 A'cxni' Pablo squi'nli caputzāna'nīlh César,
xamāpa'ksīni' nac Roma, quit icmāpa'ksīni'lh
catachokolh tachī'n hasta a'cxni' quit tzē
na'iclakmacā'n César.
22 Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickexmatni'cu'tun ixtachihuīn
huā'mā' chi'xcu'.

Kelhtīca:

—Lakalī nakexpa'ta'.

23 Ixlīlakalī Agripa ē Berenice tamilh tzej
tacāxyāna'lh. Tatanūlh nac pūtastokni' ē nā
tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa ē xalaka'tla'
chi'xcuhuī'n. Festo māta'satīnīni'lh Pablo.
24 Festo huanli:

—Rey Agripa ē milīpō'ktuca'n tī takēstoknī'ta'ntit
huā'tzā', hui'xina'n laktzī'nā'tit huā'yālh chi'xcu'
Pablo. Quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā'
chi'xcu', lhūhua' israelitas xalanī'n nac Jerusalén
ē xalanī'n huā'tzā' nac Cesarea. Palha' tahuanli
canīlh.
25 Quit icpuhuan jā tū tlahuanī't ixpālacata
tzē namaknīcan. Xla' squi'ni'lh xamāpa'ksīni'
César caputzāna'nīlh. Ū'tza' quit iclīlacpuhuanli
na'iclakmacā'n César.
26 Quit jā tū icka'lhī tū ixlacasqui'nca
na'ictzo'knun ixpālacata tzamā' chi'xcu'. Ū'tza'
iclīlīmin na milacatīnca'n hui'xina'n. Ā'chulā'
iclīmincu'tun na milacatīn hui'x, rey Agripa,
ixpālacata nakelhasqui'nī'ya'. Chuntza' quit
na'icca'tzī tū na'ictzo'ka.

27 ¿Chī quit na'iclīmacā'n chā'tin tachī'n palh jā
icca'tzī chī putzāna'nīcan?

26

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn rey Agripa

1 Agripa huanilh Pablo:
—Chuhua'j tzē natamaktāya'ya'.
Pablo tamacayāhualh ē tzuculh tamaktāya ē
huanli:
2 —Rey Agripa, iclīpāxuhua ixpālacata quit
na'ictamaktāya na milacatīn ixpālacata ixlīpō'ktu
tū quintalīmālacsu'yu israelitas.
3 Hui'x lakapasa' ixlīpō'ktu chī quintahui'latca'n
quina'n israelitas ē nā tū iclālīhuanimā'nauj. Ū'tza'
iclīsqui'ni'yān caquinkexpa'tni' līlacatejtin.

Pablo cāhuanilh chī ixlīlatlā'huan a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'

4 ’Ixlīpō'ktuca'n israelitas taca'tzīkō', a'cxni'
quilīka'hua'chacus xa'icuanī't, chī xa'iclīlatlā'huan
nac Jerusalén ē na ixlacpu'na'i'tātca'n.
5 Xlaca'n taca'tzī ē, palh tahuancu'tun, tzē
natalīmāsu'yu makāstza' quit fariseo xa'icuanī't.
Fariseos, xlaca'n taka'lhī ixlīmāpa'ksīnca'n ā'chulā'
xapalha' ē jā ixlīpō'ktuca'n tī tamakstāla chī israeli-
tas.
6 Chuhua'j quinkelhasqui'nīmā'ca ixpālacata quit
ica'ka'ī' Dios nacāmālacastālancuanī nīnī'n chuntza'
chī Dios cāhuanilh quinapapana'ca'n.
7 Quina'n, israelitas, ī'xū'nātā'natna'ca'n
kelhacāujtu' lītā'timīn tī ixka'hua'chan Israel
ixtahuanī't. Quilīpō'ktuca'n ica'ka'ī'ni'yāuj
Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza'
iclīlaktaquilhpūtayāuj Dios tzī'sa ē cā'cuhuīni'.

Icuaniyān, rey Agripa, nā quit ica'ka'ī'ni' Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza' quintalīmālacsu'yu israelitas.
8 ¿Tū ixpālacata hui'xina'n jā a'kā'ī'yā'tit Dios tzē namālacastālancuanī nīnī'n?

Pablo cāhuanilh chī ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī'

9 ’Xapūla quit xa'icpuhuan lhūhua' catūhuālh xa'iccātlahuani'lh tī ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret.
10 Chuntza' ictlahualh nac Jerusalén. Xanapuxcu'nu' pālejni' quintamaxquī'lh līmāpa'ksīn. Chuntza' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n lhūhua' tī ixtastālani' Jesús. Nā quit xa'iclīca'tzī a'cxni' ixcāmaknīcan.
11 Maklhūhua' quit xa'iccāmakapātīnīn ē chuntza' quit xa'iccāmāmakxtekēcu'tun chī ixta'a'ka'ī'ni'nī't Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlīpō'ktu ixtemploca'n israelitas. Ixquintamakasītzī' ē xa'iccāputzatokoke hasta na ixcā'lacchicni'ca'n makatiyātī'n.

Pablo cāhuanilh chī tzuculh tapa'ksīni' Cristo
Hch. 9:1-19; 22:6-16

12 ’Ū'tza' xa'iclī'a'mā'lh nac Damasco. Xanapuxcu'nu' pālejni' ixquintamaxquī'nī't līmāpa'ksīn ē talacasqui'nī'n ē ū'tza' tzē xa'iccālīputzatokoke.
13 Na'icuaniyān hui'x, rey, tū quina'kspulalh. Chī tastu'nūt ixuanī't xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. Xla' ā'chulā' xkaka ē jā chi'chini'. Quilītamacsti'lilh quit ē nā tī ixquintatā'a'mā'nalh.
14 Quilīpō'ktuca'n ica'kā'uj nac ti'ya't. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo, ¿tū

ixpālacata quimputzatokokeya'? Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chi'nta qui'hui' tū lītlakalē'ncan.”
15 Quit icuanli: “¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?” Māpa'ksīni' quihuanilh: “Quit Jesús tī hui'x putzatokokeya'.
16 Catā'kaqui' ē catāya'. Quit ictasu'yuni'mā'n hui'x. Quit iclacsacnī'ta'n ē naquintā'scuja ē nacāhuani'ya' ā'makapitzīn chī iclītasu'yuni'n ē chī na'iclītasu'yuni'yān.
17 Na'icmakapūtaxtūyān tī israelitas ē nā tī jā israelitas jā na'icmacā'nān.
18 Na'iccāmacā'ni'yān ixpālacata nā xlaca'n natalacahuāna'n ē natataxtu jā cā'pucsua' ē chuntza' natalatā'kchoko nac taxkaket ē nata'a'kapūtaxtu na ixlītli'hui'qui skāhuī'ni' ē natastālani' Dios. Quit na'iccāmacā'ni'yān naquinta'a'ka'ī'ni' quit ē chuntza' ixcuentaca'n nacāmāsputūnu'ni'can ē nā xlaca'n nacātlahuacan lactze chī ixlīpō'ktuca'n tī quinta'a'ka'ī'ni' quit.” Chuntza' quihuanilh Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo kexmatni'lh Māpa'ksīni' Jesús

19 ’Ū'tza' huā'mā' icuaniyān, rey Agripa. Quit ickexmatni'lh tū quihuanilh Māpa'ksīni' xala' nac a'kapūn a'cxni' quintasu'yuni'lh.
20 Quit xapūla iccā'a'kchihuīna'ni'lh xalanī'n nac Damasco ē ā'līstān xalanī'n nac Jerusalén ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac estado Judea. Nā xa'iccāhuani tī jā israelitas: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē castālani'tit Dios ē chuntza' catahui'la'tit chī tī talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n.” Chuntza' xa'iccāhuani.

21 Ū'tza' quintalīchi'palh israelitas xaka'tla' nac
templo ē ixquintamaknīcu'tun.
22 Hasta chuhua'j Dios quimaktāyanī't. Ū'tza'
iccālīhuanicus ixtachihuīn Dios ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'. Xmān
iclīchihuīna'n tū māsu'yulh Moisés makāstza' ē tū
tahuanli a'kchihuīna'nī'n na'a'kspula.
23 Xlaca'n tahuanli ixlacasqui'nca napātīni'n
Cristo ē nanī ē ū'tza' tī xapūla nalacastālancuana'n, ē
chuntza' nacāmāca'tzīnīcan tū ixlīcāna' tī israelitas
ē nā tī jā israelitas.

Pablo ixmā'a'ka'ī'nīcu'tun Agripa

24 Chuntza' Pablo lītamaktāyalh. Festo huanli
palha':
—¡Hui'x chuya'ya', Pablo! Lhūhua' sca'tnī'ta'.
Ū'tza' līmakachuya'yān.
25 Pablo kelhtīni'lh:
—Quit jā icchuya, Festo. Quit ixlīcāna' tū icuan.
26 Rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'. Ū'tza'
iclīchihuīna'n na ixlacatīn ē jā icmāxana'n. Quit tzej
icca'tzī nā xla' ca'tzīkō' huā'mā'. Quit iclīchihuīna'n
tū jā tzē'k tlahuacanī't.
27 ¿Ē hui'x, rey Agripa, a'ka'ī'ya' tū tahuanli
a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza'? Quit icca'tzī
a'ka'ī'ya'.
28 Agripa huanilh Pablo:
—Puhua'na' palh ā'macsti'na'j tachihuīn
naquilīmā'a'ka'ī'nī'ya'.
29 Pablo huanli:
—Masqui macsti'na'j, o masqui lhūhua'
tachihuīn, iclacasqui'n hui'x cala't hua'chi chī
quit. Catalakō'lh hua'chi chī quit ixlīpō'ktuca'n

tī quintakexmatni'mā'nalh chuhua'j. Xmān jā cacāmacachī'ca hua'chi chī quit —huanli Pablo.
30 Tatāyakō'lh ixlīpō'ktuca'n, rey ē gobernador ē Berenice ē ixlīpō'ktuca'n tī ixtatā'hui'lāna'lh.
31 Tatatampūxtulh lacapunchuna'j ē talāhuanilh:
—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū ixpālacata nalīmaknīcan o nalīchī'can.
32 Agripa huanilh Festo:
—Palh huā'mā' chi'xcu' jā ī'squi'nli naputzāna'nī César, quina'n tzē ixmakxtekui.

27

Macā'nca Pablo nac Roma

1 A'cxni' lacapāstacca naquincātamacā'nān
nac Italia, Pablo ē ā'makapitzīn tachī'nī'n tamacamaxquī'lh chā'tin capitán tī ixuanican Julio. Xla' ixmāpa'ksī batallón tū huanican Augusto.
2 Ictojōuj a'ktin nac barco xala' nac Adramitio
ē ica'uj. Huā'mā' barco ixtētaxtumā'lh nac makapitzīn cā'lacchicni' nac Asia jā ixpūjaxni' barco. Quincātā'a'n Aristarco xala' nac Tesalónica, a'ktin cā'lacchicni' nac Macedonia.
3 Ixlīlakalī icchā'uj nac Sidón jā ixpūjaxni' barco.
Julio tzej ixtā'lālē'n Pablo ē makxtekli cālaka'lh ix-amigo. Xlaca'n tatlahuani'lh tū ixmaclacasqui'n.
4 Ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Ū'ni' palha'
quincālāpāxtokni'. Ū'tza' iclītētaxtūj na ixpāxtūn Chipre a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't. A'ntza' jātza' palha' ixquincāsno'kmā'n ū'ni'.
5 Ā'līstān icpū'a'uj barco lacatzuna'j na ixquil-
htūn jā huanican Cilicia ē Panfilia. Icchā'uj nac Mira, a'ktin cā'lacchicni' nac estado Licia.

6 A'ntza' maclalh capitán a'ktin barco xala' nac
Alejandría tū ixa'mā'lh nac Italia. Quincāmojōpalan
ā'a'ktin nac barco. Ū'tza' icpū'a'mpalauj.
7 Xa'ica'mā'nauj līlacatzucu a'klhūhua' quilhta-
macuj, ē jicslīhua' iclīchā'uj ixlacatzuna'j Gnido.
Ū'ni' quincāmāmakchuyīn ē ū'tza' iclītētaxtupalauj
ixlacatzuna'j Salmón na ixpāxtūn Creta a'ntza' jā
pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't. A'ntza' jā palha'
ixquincāsno'kān ū'ni'.
8 Jicslīhua' xa'ictētaxtumā'nauj ixlacatzuna'j
Creta. Icchā'uj nac Buenos Puertos, ixlacatzuna'j
cā'lacchicni' jā huanican Lasea.
9 Makās ictamakapalīuj ē ixmimā'lhtza' lonkni'.
Ū'tza' ixlījicua'ncan ixpū'a'ncan barco. Pablo
cāmaxquī'lh talacapāstacni'
10 ē cāhuanilh:
—Chi'xcuhuī'n, quit icpuhuan palh ā'chulā'
na'a'nāuj, huī'lh tū naquincālani'yān ē lhūhua'
namakasputāuj. Lhūhua' natza'nkāna'n: tzamā'
barco ē tzamā' tacu'ca' ē nā quina'n nanīyāuj.
11 Capitán jā kexmatni'lh Pablo. Cākexmatni'lh
piloto ē ixtēcu' barco.
12 A'ntza' jāla ixmakxtekcan barco a'cxni'
ixlonknu'n. Ū'tza' ixlīlhūhua' talīhualh:
—Ca'a'uj ā'chulā'.
Ixtapuhuan palh tzē cahuālh ixtachā'lh nac
Fenice, a'ktin cā'lacchicni' nac Creta. Nac Fenice
jā ixpūjaxni' barco laca'a'huī'lh nac noroeste ē nac
suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'cxni'
ixlonknu'lh.

Ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān barco

13 A'cxni' tzuculh ū'nun macsti'na'j nac sur,
tapuhuampālh tzētza' nata'a'mpala. Tatzucupālh
ta'a'n ē ixtatētaxtumā'nalh ixlacatzuna'j Creta.
14 Palaj tunca milh a'ktin palha' ū'ni' tū ixuani-
can Nordeste.
15 Ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān barco
ē jā quincāmakxtekni' na'ica'nāuj jā
xa'ica'ncu'tumā'nauj. Jātza' la tū ixtlahuacan.
Calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'.
16 Ictētaxtūj na ixlacatzuna'j a'ktin pītzuna'j
ti'ya't tū ixuanican Clauda. A'ntza' jātza' palha'
ixquincāsno'kān ū'ni'. Jicslīhua' icsakacu'tūj
pūtacutnu' tū xa'icsakalīmimā'nauj.
17 A'cxni' ixmojōcanī'ttza' pūtacutnu' nac
barco, chā'xpāchī'ca barco. Ixtalījicua'n palhāsā'
ixa'ksatāyalh nac cā'cucujnu' tū ixuanican Sirte.
Ū'tza' talīmāyujūlh xalu'xu' barco tū ixlīsno'klē'n
ū'ni'. Chuntza' calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'.
18 Ixlīlakalī xaxiyālh xcān ē ū'ni' palha' sno'kli
barco. Ū'tza' tatzuculh talīmaka'n tacu'ca' nac mar.
Chuntza' jātza' tzi'nca līhualh barco.
19 Ixlīlakalī huampala iclīmaka'uj quimacanca'n
ixtamacatzucun tū ixtojōmā'lh nac barco.
20 Lakma'j quilhtamacuj tētaxtulh ē jā
iclaktzī'uj chi'chini' nūn sta'cu. Ū'ni' palha'cus
ī'sno'kmā'lh barco. Ū'tza' jātza' xa'iclīca'tzīyāuj palh
xa'iclaktaxtūj.
21 Lakma'jtza' jā xa'icuā'yanī'ta'uj. Pablo tāyalh
na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:

—Chi'xcuhuī'n, ixquilākexmatni'uj. Palh jā ixtax-
tucha'uj nac Creta, jā tū ixquincā'a'kspulan huā'mā'
lījicua' ē jā tū ixtimakasputui.

22 Chuhua'j, jā calīpuhua'ntit. Hui'xina'n jā tī
chā'tin catinīlh, masqui casputli tzamā' barco.
23 Tzamā' huā' kōtan tzī'sa quit quintasu'yuni'lh
chā'tin ángel tī Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza'
tī quimāpa'ksī ē tī ictā'scuja.
24 Ángel quihuanilh: "Hui'x, Pablo, jā
caji'cua'nti. Ixlacasqui'nca hui'x nalakpina' César.
Milīpālacata, Dios nacāmakapūtaxtū ixlīpō'ktuca'n tī
tatā'tojōmā'nan nac barco." Chuntza' quihuanilh.
25 Chuhua'j, chi'xcuhuī'n, jā calīpuhua'ntit. Quit
iclīpāhuan Dios. Quit icuan chuntza' nala chī qui-
huanica.
26 Ixlacasqui'nca nachā'nāuj jā pu'nahuī'lh mac-
sti'na'j ti'ya't —huanli Pablo.
27 A'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ixlanī't palha' ū'ni'.
Hua'chi i'tāt tzī'sa barco calhāxcuhuālh ixlē'n
xaxiyālh xcān jā huanican Adria. Marineros
tapuhuanli palhāsā' ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac
a'ktin ti'ya't.
28 Talhcālh ixlīpūlhmā'n xcān ē
pu'xamacāujchāxan metro ixuanī't. Laca-
punchuna'j huampala talhcāpālh ē xmāntza'
pu'xamatojon metro ixuanī't.
29 Ixtajicua'n palhāsā' ixtalaknūlh barco nac
cā'chihuixni'. Ū'tza' talīmojōlh nac xcān a'ktā'ti'
xalactzinca līcā'n xala' na ixchakēn barco ē
chuntza' tzē talīyāhualh barco. Taka'lhīlh hasta
a'cxni' xkakalh.
30 Marineros ixtamāyujūmā'nalh pūtacutnu'.
Ixtatasu'yu chī ixtamojōmā'nampālh nac xcān
xalactzinca līcā'n xala' na ixquini' barco
tū nalītāya barco. Xmān ta'a'kskāhuī'nilh.
Ixtapūtzā'lacu'tun nac pūtacutnu'.

31 Pablo cāhuanilh capitán ē tropas:

—Palh tzamā' chi'xcuhuī'n jā natatachoko nac barco, hui'xina'n jātza' la cati'a'kapūtaxtutit.

32 Palaj tunca tropas tacā'tu'cxli lāsu' tū tapūmāyujūlh pūtacutnu'. Tamacamincha' nac xcān.

33 A'cxni' ī'xkakamā'lhtza', Pablo cāhuanilh ixlīpō'ktuca'n catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanilh:

—Ka'lhītza' a'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ē jā huā'ya'nī'ta'ntit ē jā lhtatanī'ta'ntit.

34 Iccāhuaniyān cahuā'ya'ntit ē chuntza' tli'hui'qui nahuanā'tit. Nūn chā'tin hui'xina'n catimakasputtit nūn kentin miya'jca'n.

35 A'cxni' huankō'lh huā'mā', Pablo tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n ē che'kelh ē tzuculh huā'yan.

36 Ixlīpō'ktuca'n jātza' ixtalīpuhuan ē nā tahuā'yalh.

37 Quina'n quilīpō'ktuca'n a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xamacāujchāxan tī xa'ictojōmā'nauj nac barco.

38 A'cxni' ixtahuā'yanī'ttza', tamaka'lh trigo nac mar ē chuntza' jātza' ixtzincan barco.

Barco laclalh

39 A'cxni' xkakalh, marineros jā ixtalakapasna'n tzamā' nac ti'ya't. Talaktzī'lh jā ixquīpātanūnī't mar ē ixka'lhī cucuj. Titapuhualh palh tzē cahuālh ixtamālacatzuna'jīlh a'ntza' barco.

40 Tacā'tu'cxli lāsu' ē chuntza' tachokolh nac mar xalactzinca līcā'n ē chuntza' tzē tasakā'līlh barco. Taxla'jalh xalāsu' ixlīkosnu' barco. Tamakyāhualh

lu'xu' xala' ixquini' barco ē chuntza' natantanc-
slē'n ū'ni'. Barco tzuculh a'n nac ti'ya't.
41 Talaknūlh nac cā'cucujnu'. Ixquini' barco
a'ksātāyalh ē jātza' la tasakā'līlh. Ixlīsnū'n xcān
mālakuanīlh ixchakēn barco.
42 Tropas ixtamaknīcu'tun tachī'nī'n ē chuntza'
nūn chā'tin natasuāyanatacuta nac mar ē chuntza'
tzē natatzā'la.
43 Capitán ixmakapūtaxtūcu'tun Pablo. Ū'tza' jā
līmakxtekli nacāmaknīcan. Cāmāpa'ksīlh tī tzē ixta-
suāyanan xapūla catatojōlh nac xcān ē cata'a'lh nac
ti'ya't.
44 Māpa'ksīni'lh makapitzīn catapūtacutli
lhta'ca'la' ē makapitzīn catapūtacutli xalacpītzun
barco. Chuntza' tatacutkō'lh nac xcān ē
ta'a'kapūtaxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n.

28

Pablo nac Malta

1 A'cxni' xa'ica'kapūtaxtunī'ta'ujtza', icca'tzīuj
pītzuna'j ti'ya't tū ixuanican Malta.
2 Xalanī'n a'ntza' quincātalakalhu'manni'.
Ixlamā'lh xcān ē ixlonknu'n. Tahui'līlh macscut.
Quincātahuanin ca'icskō'nui.
3 Pablo putzalh makxpātin qui'hui'. A'cxni'
ixmāpūcu'tumā'lh nac macscut, taxtuchi lakatin
lūhua' tzā'latēlha nac macscut ē macaxcalh Pablo.
4 A'cxni' xalanī'n nac Malta talaktzī'lh lūhua' chī
ixlaknūhua'ca'lh na ixmacan Pablo, talāhuanilh:
—Ixlīcāna' huā'mā' chi'xcu' maknīni'nī't. Masqui
a'kapūtaxtulh nac mar, ixlacasqui'nca nanī ē
chuntza' nalīxokoni' Dios.
5 Pablo tincxmaka'lh lūhua' nac macscut ē jā tū
lani'lh.

6 Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'ni'lh jā ī'xcanī't
lūhua' o palh ixa'kā'lh ē ixnīlh. Naj tunca taka'lhīlh.
A'cxni' talaktzī'lh jā tū lani'lh, ē tapuhuampālh ē
talāhuanilh:
—Ū'tza' chā'tin dios huā'mā' chi'xcu'.
7 Lacatzuna'j ixuī'lh ixti'ya't xapuxcu' chi'xcu'
xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publio. Ū'tza'
quincāhui'līn na ixchic a'ktu'tun quilhtamacuj ē
lhūhua' quincātlahuani'n tū tze.
8 Ixtāta' Publio ixmā'lh nac tama' ē ixmacscutla ē
ixka'lhni'tantin. Pablo laka'lh ē orarlīlh ē hui'līni'lh
ixmacan ē mātzeyīlh.
9 A'cxni' mātzeyīlh, tamilh ā'makapitzīn huam-
pala ta'jatatlanī'n tī ixtahui'lāna'lh nac Malta. Nā
cāmātzeyīca.
10 Lhūhua' talakalhu'mān quincātatlahuani'n.
A'cxni' ictaxtūj, ū'tunu'n tamānūlh nac barco tū
na'icmaclacasquī'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

11 Ixlī'a'ktu'tun mālhcuyu' icpū'a'uj a'ktin barco
tū ixtachokonī't na ixlacatzuna'j Malta ixlīpō'ktu
cā'lonkni'. Barco xla' xala' nac cā'lacchicni' Alejan-
dría. Ixyāhuani'canī't nac barco ixlīlakapascan tū
a'ktu' ídolo tū ixuanican Cástor ē Pólux.
12 Icchā'uj nac Siracusa ē a'ntza' ictētahui'lauj
tu'tuma'j.
13 A'ntza' ictaxtūj ē jāla lacatza'j ica'uj. Ā'līstān
icchā'uj nac Regio. Ixlīlakalī lalh ū'ni' nac sur.
Ixlītu'ma'j icchā'uj nac Puteoli.
14 A'ntza' iccātā'lāpāxtokui ā'makapitzīn tā'timīn.
Xlaca'n quincātahuanin ca'iccātā'tachokouj a'ntza'
a'ktojon quilhtamacuj. Ā'līstān ictaxtupalauj
na'ica'nāuj nac Roma.

15 Ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' tā'timīn nac Roma palh
na'icchā'nāuj. Xlaca'n tataxtulh ē tamilh hasta
nac lītamāuj Apio ē nā jā huanican Tres Taber-
nas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. A'cxni' cālaktzī'lh
Pablo maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē ka'lhīlh
tapāxuhuān.
16 A'cxni' icchā'uj nac Roma, capitán
cāmacamaxquī'lh tachī'nī'n xapuxcu' mak-
taka'lhna'. Pablo makxtekca natachoko ixlīmān ē
chā'tin tropa ixmaktaka'lha.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Roma

17 Ixlītu'tuma'j Pablo cāmāta'satīnīni'lh
xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. A'cxni'
talakminkō'lh, Pablo cāhuanilh:
—Chi'xcuhuī'n israelitas, quit jā tū
iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze nūn
ixtahui'latca'n quinatāta'na'ca'n. Masqui jā tū
ictlahuanī't tū jā tze, quimacamāstā'ca hua'chi
chā'tin tachī'n na ixlīmāpa'ksīnca'n romanos nac
Jerusalén.
18 Romanos quintakelhasqui'nīlh ē jā tū
tamaclalh tū tzē naquilīmaknīcan. Ū'tza'
ixquintalīmakxtekcu'tun.
19 Israelitas jā talacasqui'nli naquimakxtekcan.
Ū'tza' iclīsqui'nli quit caquinkelhasqui'nīca na ixla-
catīn César, masqui jā iccāmālacsu'yu xalanī'n na
quincā'lacchicni'.
20 Ū'tza' iccālīmāta'satīnīnī'ta'n hui'xina'n.
Xa'iccālaktzī'ncu'tunān hui'xina'n ē
xa'iccātā'chihuīna'ncu'tunān. Israelitas ta'a'ka'ī'
nacāmālacastālancuanīcan nīnī'n. Nā quit chuntza'
ica'ka'ī'. Ū'tza' quilīmacatūpixchī'canī't.
21 Xanapuxcu'nu' israelitas tahuanilh:

—Xalanī'n nac Judea jā tamacaminī't ca'psnap mimpālacata. Israelitas, tī tamincha' nac Judea, jā tū quincātahuaninī'ta'n mimpālacata.
22 Iclacasqui'nāuj caquilāhuaniuj tū hui'x puhua'na'. Icca'tzīyāuj chī calhāxcuhuālh huancan jā tze huā'mā' secta —huanica Pablo.
23 Tzamā' quilhtamacuj tū ixlīlacsaccanī't, ixlhūhua'ca'n tamilh nac chic jā ixtachoko Pablo. Pablo tzuculh tzi'saj cālītā'kelhachihuīna'n chī māpa'ksīni'n Dios. Cātā'chihuīna'nli hasta jā tzī'suanli. Cālītā'chihuīna'nli tū huan ixtachihuīn Dios ixpālacata Jesús jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés ē jā huanican profetas. Chuntza' Pablo cāmā'a'ka'ī'nīcu'tunli ixpālacata Jesús.
24 Makapitzīn ixta'a'ka'ī'mā'nalh ē ā'makapitzīn jā ta'a'ka'ī'lh.
25 Chuntza' jā a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n ixtahuanī't. Tatzuculh ta'a'n. A'cxni' jāna'j ixtataxtu, Pablo cāhuanilh:
—Espíritu Santo huanli tū ixlīcāna' a'cxni' māchihuīnīlh a'kchihuīna' Isaías. Chuntza' cāhuanilh quinapapana'ca'n:
26 Capit ē cacāhua'ni' huā'mā' tachi'xcuhuī't:
Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ē jā catica'tzītit tū huanicu'tun;
nalaktzī'nā'tit ē jā cuenta catitlahua'tit tū laktzī'nā'tit.
27 Jā tū tamakca'tzī na ixlīstacna'ca'n huā'mā' tachi'xcuhuī't.
Ixa'ka'xko'lhca'n jā tzej talīkexmata.
Ixlakastapunca'n jā talīlaktzī'n.
Jā talaktzī'ncu'tun ē jā takexmatcu'tun.
Jā taca'tzī tū huanicu'tun.

Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n ē chuntza'
quit tzē na'iccāmātzeyī.
28 Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n ē cāhuanilh:
—Caca'tzītit hui'xina'n huā'mā': Tī jā israeli-
tas cāmāca'tzīnīcanī'ttza' chī Dios makapūtaxtūnu'n.
Xlaca'n natakexmata.
29 A'cxni' Pablo ixuanī'ttza' huā'mā', israelitas
ta'a'lh ē ixtalīkelhachihuīna'ntēlha.
30 Pablo a'ntza' tachokolh a'ktu' cā'ta nac chic
jā ixsācua'nī't. Ixcāmakamaktīni'n ixlīpō'ktuca'n tī
ixtalakmin.
31 Ixcāhuani chī Dios māpa'ksīni'n. Ixcāmāsu'yuni'
ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo na ixlacatīnca'n ē
jā tī chā'tin ixmāmakchuyī.

Xasāsti' **testamento (Xatze tachihuī**n **ixpā**lacata **Jesucristo)**
New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac, Upper Necaxa)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Upper Necaxa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Patla y Chicontla [tku], Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:
You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.
The New Testament

in Totonac, Upper Necaxa

© Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
b40e03ec-1023-5d81-b8c2-7e6838bd9354